

Załącznik do Uchwały nr XXXVI/235/17

Rady Gminy Kościelec z dnia 21 września 2017 r.

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
GMINY KOŚCIELEC
NA LATA 2017-2021**

2017

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	3
I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII	5
1. PODSTAWY PRAWNE.....	5
2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE	6
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE	16
1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE	16
2. TRANSPORT I KOMUNIKACJA	17
3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I ZASOBY MIESZKANIOWE.....	18
4. GOSPODARKA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY	23
5. EDUKACJA I WYCHOWANIE	31
6. KULTURA, SPORT I REKREACJA, TURYSTYKA	32
7. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	35
8. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	41
9. PROBLEM BEZDOMNOŚCI	47
10. PRZESTĘPCZOŚĆ	48
11. POMOC SPOŁECZNA	50
12. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	63
13. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM” ..	67
14. ANALIZA SWOT.....	82
15. WNIOSKI Z DIAGNOZY	89
III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	92
IV. PROGRAMY I PROJEKTY	101
V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII	104
SPIS TABEL I WYKRESÓW.....	108

WPROWADZENIE

Polityka społeczna oznacza racjonalną działalność państwa i innych podmiotów zmierzającą do kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, pożądanych struktur społecznych i stosunków społeczno-kulturowych, służących efektywnemu i sprawiedliwemu zaspokojeniu potrzeb społeczeństwa. Na poziomie lokalnym jednym z podstawowych narzędzi służących jej realizacji jest strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych to dokument przedstawiający koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji lokalnej polityki społecznej, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Strategia stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności.

Niniejsza strategia została opracowana w Gminny Ośrodku Pomocy Społecznej w Kościelcu. Powstała w procesie partycypacyjnym z uwzględnieniem interesów różnych grup społecznych i przy szerokich konsultacjach społecznych. W pracach nad dokumentem uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, w tym sektora pomocy społecznej, oświaty, kultury, sportu i rekreacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, a także policji, organizacji pozarządowych, kościoła oraz mieszkańcy gminy. Moderatorem prac nad dokumentem było Centrum Wspierania Służb Społecznych w Częstochowie.

Strategia została przygotowana na lata 2017-2021. Ma umocowanie w dokumentach strategicznych z zakresu polityki społecznej przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym skąd, stosownie do potrzeb mieszkańców, przenosi priorytetowe cele i kierunki działań na poziom lokalny. Dokument umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

Strategia składa się z pięciu części. W pierwszej z nich zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia dokumentu oraz jego uwarunkowania strategiczne i programowe.

Druga część strategii obejmuje podstawowe informacje na temat gminy oraz diagnozę sytuacji społecznej w gminie, która została przygotowana w oparciu o dane

pozyskane z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT), a także analizę ankiet skierowanych do mieszkańców gminy, w tym przedstawicieli samorządu lokalnego. Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach: *Transport i komunikacja; Sytuacja demograficzna i zasoby mieszkaniowe; Gospodarka i sytuacja na rynku pracy; Edukacja i wychowanie; Kultura, sport i rekreacja, turystyka; Zdrowie i problem niepełnosprawności; Uzależnienia i przemoc w rodzinie; Problem bezdomności; Przemoc; Pomoc społeczna i Organizacje pozarządowe.*

W trzeciej części strategii, na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonej diagnozy oraz przy uwzględnieniu kompetencji samorządu gminnego, zostały sformułowane: misja, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań niezbędnych do podjęcia w okresie programowania dokumentu. Zostali również wskazani realizatorzy strategii, przedstawione źródła finansowania dokumentu i czas realizacji wyznaczonych w nim kierunków działań, ramy finansowe strategii oraz prognoza zmian.

W czwartej części dokumentu wskazane są programy oraz przedstawiona jest informacja na temat projektów mogących służyć realizacji strategii.

Piąta część strategii zawiera informacje na temat sposobu realizacji dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego zestawu wskaźników monitoringowych.

Przy istniejącym obecnie ogromnym zapotrzebowaniu na myślenie i działanie strategiczne należy pamiętać, że sam fakt przygotowania strategii to dopiero część teoretyczna procesu, którą należy uzupełnić praktyką i działaniem, czyli wdrożeniem dokumentu. Tutaj, odpowiedzialność spada na lokalnych polityków, działaczy, przedstawicieli różnych instytucji, zarówno administracji samorządowej, jak i organizacji pozarządowych. I tylko ich skoordynowana współpraca, wola i determinacja w przeznaczaniu i pozyskiwaniu środków finansowych przełoży się na skuteczność realizacji strategii.

I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kościelec na lata 2017-2021 wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 930 ze zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Do aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą również m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 446 ze zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 487),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 697 ze zm.),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1518 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 489 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 783 ze zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1.065 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1828),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 2046 ze zm.),
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2016 r., poz. 195 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1793 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 963 ze zm.),
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1638 ze zm.),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 882),
- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1.392),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1610 ze zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 180),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1817 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1943 ze zm.),
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 785 ze zm.).

2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kościelec na lata 2017-2021 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu europejskim, krajowym i samorządowym. Należą do nich:

- Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo,
- Umowa Partnerstwa – Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020,
- Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020,
- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020,
- Strategia Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kolskiego na lata 2014-2020,
- Strategia Rozwoju Gminy Kościelec na lata 2015-2020.

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „*Unia innowacji*” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt „*Młodzież w drodze*” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „*Europejska agenda cyfrowa*” zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstw domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „*Europa efektywnie korzystająca z zasobów*” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji

węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt „*Polityka przemysłowa w erze globalizacji*” służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do Małych i Średnich Przedsiębiorstw, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurencji na rynkach światowych.

Celem projektu „*Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia*” jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt „*Europejski program walki z ubóstwem*” zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 to z kolei najważniejszy średniookresowy dokument rozwojowy na szczeblu krajowym, określający cele strategiczne do 2020 roku. Wyznacza on trzy obszary strategiczne: *Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna*, w których koncentrują się główne działania, oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

Celem głównym Strategii jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności. Dokument z jednej strony wyznacza działania służące usuwaniu barier rozwojowych, w tym ujawnionych przez kryzys gospodarczy słabości polskiej gospodarki, a z drugiej skupia się na wspomnianych powyżej potencjałach, które będą stymulowały rozwój kraju.

Strategia stanowi bazę dla 9 strategii zintegrowanych (Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Strategia Rozwoju Transportu, Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko, Sprawne Państwo, Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie, Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP, Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa), które powinny przyczynić się do realizacji założonych w niej celów, a zaprojektowane w nich działania

rozwijać i uszczegóławiać reformy w niej wskazane. Dokument skierowany jest nie tylko do administracji publicznej, ale także do środowisk społecznych i gospodarczych, które uczestniczą w procesach rozwojowych i mogą je wspomagać zarówno na szczeblu centralnym, jak i regionalnym.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 jest również odniesieniem na gruncie krajowym dla dokumentów strategicznych przygotowywanych w kraju na potrzeby programowania środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020, tj. Umowy Partnerstwa i programów operacyjnych (uwzględniających środki z polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa). Wskazane w strategii cele rozwojowe i priorytety w znaczącym zakresie wpisują się w cele strategii unijnej „Europa 2020” i są z nią spójne.

Umowa Partnerstwa jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w Polsce w latach 2014-2020 w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa. Instrumentami realizacji Umowy są krajowe programy operacyjne i regionalne programy operacyjne. Dokumenty te wraz z Umową tworzą spójny system dokumentów strategicznych i programowych na nową perspektywę finansową.

Umowa ściśle wiąże strategię wykorzystania środków europejskich z realizacją Strategii Rozwoju Kraju 2020 i Strategii Europa 2020. Celem konsekwentnie realizowanym w ramach nowej perspektywy finansowej 2014-2020 jest, zgodnie ze Strategią Rozwoju Kraju, oparcie rozwoju na dalszym zwiększaniu konkurencyjności gospodarki, poprawie spójności społecznej i terytorialnej oraz podnoszeniu sprawności i efektywności państwa. Biorąc pod uwagę wskazane powyżej cele rozwojowe kraju, w Umowie wyróżniono cztery priorytety finansowania ze środków europejskich, do których zaliczono: otoczenie sprzyjające przedsiębiorczości i innowacjom, spójność społeczną i aktywność zawodową, infrastrukturę sieciową na rzecz wzrostu i zatrudnienia oraz środowisko i efektywne gospodarowanie zasobami. Priorytety te będą realizowane w ramach właściwych celów tematycznych, wskazanych w projektach rozporządzeń Unii Europejskiej.

Umowa wskazuje m.in. rodzaje inwestycji, mogących liczyć na dofinansowanie, proponuje układ programów operacyjnych, prezentuje zarys systemu ich wdrażania, a także przedstawia ogólne założenia oparte na zasadzie subsydiarności podziału interwencji pomiędzy poziom krajowy i regionalny. Zapewnieniu koordynacji pomiędzy funduszami

polityki spójności na poziomie regionalnym służyć ma, umożliwiona po raz pierwszy w okresie programowania 2014-2020, realizacja przez samorzady województw programów dwufunduszowych (Europejski Fundusz Społeczny i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego). Instrumentem zapewniającym komplementarność interwencji realizowanych przez rząd i samorząd terytorialny będzie kontrakt terytorialny.

Zgodnie z Umową Partnerstwa w latach 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny będzie współfinansował krajowy **Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020**, dotyczący rozwoju kompetencji i umiejętności, włączenia społecznego i dobrego rządzenia oraz 16 regionalnych programów operacyjnych. Krajowy program (zasili go 28% środków funduszu) będzie się koncentrował na zmianach strukturalnych poszczególnych polityk sektorowych, a także na takich przedsięwzięciach, które mają charakter ogólnopolski i są priorytetowe z punktu widzenia polityki państwa, natomiast na poziomie regionalnym interwencja Europejskiego Funduszu Społecznego (72% środków funduszu) będzie dotyczyła bezpośredniego wsparcia osób w celu poprawy ich sytuacji na rynku.

Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój obejmuje pięć następujących osi priorytetowych: I. Osoby młode na rynku pracy, II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, III. Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju, IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa oraz V. Pomoc Techniczna.

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 zawiera 9 osi priorytetowych. Problematykę społeczną ujęto głównie w ramach osi priorytetowej 6. Rynek pracy i osi priorytetowej 7. Włączenie społeczne.

W ramach osi priorytetowej 6. wyznaczono priorytety inwestycyjne, których wdrożenie ma się przyczynić do wzrostu zatrudnienia osób bezrobotnych, poszukujących pracy i biernych zawodowo, znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy, zwiększenia liczby nowopowstałych, trwałych przedsiębiorstw, wzrostu zatrudnialności wśród osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3., podniesienia kompetencji i kwalifikacji przedsiębiorców sektora małych i średnich przedsiębiorstw i ich pracowników, w tym przedsiębiorstw przechodzących procesy adaptacyjne, restrukturyzacyjne i modernizacyjne oraz zwiększenia szans na rynku pracy osób zagrożonych utratą zatrudnienia lub zwolnionych z przyczyn zakładu pracy oraz osób zagrożonych dezaktywizacją zawodową z powodu wieku lub stanu zdrowia.

Z kolei w ramach osi priorytetowej 7. przewidziano do realizacji priorytety inwestycyjne służące zwiększeniu szans na rynku pracy osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, zwiększeniu liczby tych osób korzystających z usług społecznych i zdrowotnych oraz zwiększeniu zatrudnienia w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej oraz dostępności usług dla tych przedsiębiorstw.

Strategia Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku jest dokumentem, który wyznacza główne kierunki regionalnej polityki społecznej. W strategii sformułowano misję i wizję oraz wyznaczono 5 priorytetów strategicznych: 1. Wielkopolska równych szans i możliwości, 2. Zdrowi Wielkopolanie, 3. Bezpieczna Wielkopolska (Bezpieczeństwo publiczne i socjalne), 4. Wielkopolska obywatelska, 5. Samorząd województwa wielkopolskiego partnerem, doradcą i konsultantem lokalnych podmiotów polityki społecznej.

Priorytet 1. obejmuje problematykę wyrównywania szans mieszkańców Wielkopolski w kontekście dostępu do różnych wymiarów funkcjonowania społecznego w ramach oferty polityki kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej, dostępności edukacji i nauki, usług medycznych, narzędzi aktywnego rynku pracy, a także usług i świadczeń socjalnych. Uznano, iż istotne znaczenie ma wyrównywanie różnic w rozwoju społecznym województwa, zwiększanie wrażliwości społecznej na problemy społeczne, ochrona zasobów, standardu i jakości życia rodziny umożliwiających realizowanie funkcji i zadań służących jej rozwojowi oraz eliminowanie i redukowanie czynników prowadzących do ubóstwa, izolacji, marginalizacji i wykluczenia społecznego.

W priorytecie 2. zaakcentowano potrzebę kreowania i realizacji wojewódzkiej polityki zdrowotnej uwzględniającej profilaktykę i promocję zdrowia, położono nacisk na konieczność rozwijania otoczenia instytucjonalnego, gospodarczego i środowiska społecznego służącego wdrażaniu koncepcji „Zdrowa społeczność – zdrowi obywatele”, a także podejmowania działań na rzecz konsolidowania systemu informacji medycznej oraz poszerzania zakresu problemowego analiz epidemiologicznych i socjomedycznych.

W ramach priorytetu 3. uwzględniono działania służące zapewnieniu mieszkańcom Wielkopolski bezpieczeństwa socjalnego, osobistego i publicznego oraz przerywaniu „pętli ubóstwa” i dziedziczenia biedy, podkreślono potrzebę rozwijania przedsięwzięć na rzecz poprawy spójności regionu, podejmowania działań profilaktycznych w kontekście zwalczania

zjawisk patologii społecznej i przestępczości oraz położono nacisk na budowę obywatelskiej sieci bezpiecznych społeczności w kontekście stabilizowania i wzmocnienia poczucia bezpieczeństwa obywateli.

W priorytecie 4. zaakcentowano potrzebę podejmowania działań służących aktywizowaniu zasobów ludzkich i potencjału społecznego na rzecz rozwoju jednostek, grup i społeczności, w tym także osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym w działania podmiotów społeczeństwa obywatelskiego.

Wszystkie działania wpisujące się w wyznaczone w strategii priorytety uwzględniają specyficznych adresatów, za których uznano: osoby starsze i niepełnosprawne, dzieci i młodzież, kategorie wysokiego ryzyka socjalnego, a także wszystkich mieszkańców Wielkopolski przy uwzględnieniu ich uczestnictwa w różnych wymiarach życia społecznego (kultura, sport i turystyka, edukacja, pomoc społeczna, rynek pracy, służba zdrowia).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kolskiego na lata 2014-2020 jest podstawowym dokumentem programowym wyznaczającym cele polityki społecznej w powiecie. Na podstawie diagnozy sytuacji w powiecie, sformułowano misję strategii („Powiat kolski wspiera rodziny oraz dąży do rozwoju społeczności lokalnej poprzez aktywizację grup i rodzin szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją. Aktywizacja oparta jest na współpracy jednostek organizacyjnych powiatu, samorządów gminnych i organizacji pozarządowych”). oraz 4 cele strategiczne (1. Sprawny system wsparcia rodziny, z uwzględnieniem pozycji dzieci i młodzieży, 2. Integracja i aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, 3. Rozwój aktywności obywatelskiej, 4. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację celów strategicznych i operacyjnych), cele operacyjne i kierunki działań.

Do celów operacyjnych zaliczono: wzmocnienie systemu sprzyjającego rozwojowi dziecka w rodzinie i środowiskach pozarodzinnych, rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin dysfunkcyjnych, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, wspieranie rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi, promowanie właściwych postaw społecznych ważnych dla przeciwdziałania zjawisku narkomanii, przestępczości i eliminowania skutków niedostosowania społecznego wśród dzieci i młodzieży, podnoszenie świadomości społecznej na temat osób niepełnosprawnych oraz ich praw i uprawnień, zapewnienie zwiększonego dostępu osób niepełnosprawnych do opieki medycznej i rehabilitacji, integrowanie osób

niepełnosprawnych ze środowiskiem, rozwijanie form rehabilitacji zawodowej, opieki rodzinnej i poprawianie standardu w placówkach instytucjonalnych, rozwijanie systemu wsparcia dla osób bezrobotnych, profesjonalizację służb społecznych jako czynnika integracji lokalnej, wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego oraz pozyskiwanie środków z funduszy rządowych, programów celowych i z funduszy Unii Europejskiej.

Strategia Rozwoju Gminy Kościelec na lata 2015-2020 jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i kierunki polityki rozwoju gminy. Na podstawie diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej gminy oraz analizy mocnych i słabych jej stron oraz szans i zagrożeń, jakie przed nią stoją, sformułowano wizję i misję rozwoju gminy, a także wyznaczono cel główny, cele strategiczne i operacyjne oraz zdania.

Do zadań istotnych z punktu widzenia niniejszego dokumentu zaliczono m.in.: przygotowanie i promowanie terenów przeznaczonych pod inwestycje, uzbrojenie i scalanie terenów inwestycyjnych, przygotowanie planów, studiów i dokumentacji pod tereny inwestycyjne, podejmowanie współpracy z lokalnymi podmiotami gospodarczymi w zakresie promocji nowych inwestycji na terenie gminy, sporządzenie inwentaryzacji wolnych terenów i obiektów inwestycyjnych na terenie gminy oraz wskazanie ich potencjału gospodarczego, zagospodarowanie terenów inwestycyjnych przyległych do zjazdu z autostrady, promowanie korzystnych warunków inwestycyjnych gminy, stworzenie systemu ulg podatkowych dla potencjalnych inwestorów i przedsiębiorców, opracowanie programu współpracy z organizacjami pozarządowymi, wspieranie organizacji szkoleń dotyczących przedsiębiorczości i prowadzenia działalności na własny rachunek, tworzenie i wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu, wspieranie doradztwa merytorycznego w zakresie rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej, wspieranie rozwoju doradztwa rolniczego, wspieranie organizacji systemu szkoleń i doradztwa dla rolników w zakresie umiejętnego wykorzystania środków pomocowych Unii Europejskiej, wspieranie tworzenia grup producenckich, podnoszenie poziomu wykształcenia mieszkańców obszarów wiejskich, wspieranie i pomoc w dostosowaniu gospodarstw rolnych do standardów Unii Europejskiej, wspieranie rozwoju działalności agroturystycznej (szkolenia, doradztwo, promocja), pozyskiwanie środków finansowych na rozwój bazy agroturystycznej na terenie gminy, rozbudowę bazy noclegowej i gastronomicznej gminy, wspieranie utworzenia szlaku spływów kajakowych (Dobrów – Koło – Uniejów – Dobrów – Koło), organizowanie i wspieranie cyklicznych imprez integrujących

mieszkańców gminy, rozwijanie i modernizowanie infrastruktury komunalnej niezbędnej do rozwoju turystyki, wspieranie doskonalenia zawodowego i kształcenia kadr dla rynku usług turystycznych, inicjowanie oraz wspieranie działań mających na celu rozwój turystyki, wspieranie rozwoju atrakcji o charakterze turystycznym, wspieranie tworzenia i rozwoju szlaków turystycznych oraz stworzenie systemu informacji turystycznej gminy.

Za ważne uznano także rozwijanie systemu edukacji przedszkolnej, w tym budowę przedszkola w gminie, rozwijanie gminnej bazy oświatowej, wspieranie rozwoju i doskonalenia zawodowego nauczycieli, zapewnienie sprawnej organizacji systemu nauczania, wpieranie organizacji zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania uczniów, doposażenie obiektów dydaktycznych w nowoczesne pomoce naukowe, stworzenie systemu stypendialnego dla utalentowanych uczniów, zapewnienie odpowiedniej pomocy uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, wsparcie realizacji programów edukacyjnych o zagrożeniach związanych z narkomanią czy alkoholizmem, budowę i modernizację infrastruktury kulturalnej, wspieranie inicjatyw społecznych w dziedzinie kultury, organizowanie imprez o charakterze kulturalnym, podejmowanie współpracy międzygminnej w dziedzinie kultury, promowanie przedsięwzięć kulturalnych o zasięgu ponadlokalnym, remont i modernizację istniejącej infrastruktury sportowej, wspieranie rozbudowy infrastruktury sportowej i rekreacyjnej w każdym sołectwie, inicjowanie i wspieranie organizacji imprez sportowych o charakterze regionalnym i ogólnopolskim, budowę ogólnodostępnych obiektów rekreacyjnych (m.in.: placów zabaw, boisk), budowę ścieżek rowerowych, wsparcie działań na rzecz utworzenia nad rzeką Wartą bezpiecznego kąpieliska wraz z parkingiem oraz remontowanie i modernizowanie świetlic wiejskich, bibliotek i strażnic.

Zwrócono również uwagę na potrzebę udzielania pomocy osobom długotrwale bezrobotnym w powrocie na rynek pracy poprzez organizację prac interwencyjnych i robót publicznych, podejmowania współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu organizacji szkoleń i kursów zawodowych dla osób bezrobotnych, wspierania tworzenia nowych miejsc pracy w gminie poprzez wprowadzenie ulg dla pracodawców i zwiększenie dostępności infrastruktury, wspierania przeprowadzania szkoleń przekwalifikowujących i ustawicznego kształcenia osób dorosłych, podejmowania współpracy pomiędzy różnymi podmiotami życia społecznego na rzecz przeciwdziałania patologiom (narkomanii, alkoholizmu), wspierania

działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, zapewnienia efektywnego i skutecznego systemu wsparcia i pomocy dla osób pozostających w trudnej sytuacji życiowej, przeciwdziałania procesom marginalizacji społecznej, likwidowania barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej, wspierania form rehabilitacji i aktywizacji osób starszych i niepełnosprawnych, przeciwdziałania zjawiskom bezdomności i ubóstwa, przygotowywania nowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe, uzbrojenia terenów pod budownictwo mieszkaniowe, budowy nowych mieszkań komunalnych i socjalnych, zapewnienia niezbędnej liczby lokali socjalnych i komunalnych, poprawy standardu istniejących komunalnych i socjalnych zasobów mieszkaniowych, wspierania działań Policji zmierzających do wyeliminowania lub ograniczenia przestępczości, wprowadzenia systemu monitoringu, zwłaszcza w miejscach szczególnie narażonych na akty wandalizmu, doskonalenia sprawności reagowania w sytuacjach kryzysowych i klęsk żywiołowych, wspierania funkcjonowania Ochotniczych Straży Pożarnych, poprawy bezpieczeństwa w miejscach publicznych, wsparcia dla kultywowania tradycji i zwyczajów lokalnych, udostępnienia lokali i obiektów gminnych na potrzeby związane z realizacją społecznych programów kulturowych i sportowych, wdrożenia skutecznego systemu komunikacji społecznej i konsultacji oraz wzmacniania poczucia tożsamości i integracji lokalnej

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE

1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE

Gmina Kościelec jest gminą wiejską, położoną we wschodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie kolskim. Sąsiaduje z miastem i gminą Koło oraz gminą Dąbie w powiecie kolskim, gminami Brudzew i Władysławów w powiecie tureckim oraz gminą Kramsk i Krzymów w powiecie konińskim.

Gmina zajmuje powierzchnię 105,9 km², co stanowi 10,47% powierzchni powiatu, a w jej skład wchodzi 21 sołectw: Biazków Górny, Biazków Kościelny, Daniszew, Dąbrowice Częściowe, Dąbrowice Stare, Dobrów, Gąsiorów, Gozdów, Kościelec, Leszcze, Łęka, Mariampol, Police Mostowe, Police Średnie, Ruszków Pierwszy, Ruszków Drugi, Straszków, Trzęsniew Mały, Trzęsniew, Tury i Waki.

Gmina położona jest częściowo w Kotlinie Kolskiej (północna i wschodnia część) oraz na Wysoczyźnie Tureckiej (zachodnie krańce). Krajobraz zdominowany jest przez pola uprawne, które urozmaicają niewielkie wzniesienia. Stosunkowo duży ułamek powierzchni zajmują lasy. Przez Kościelec przepływa rzeka Kiełbaska – lewy dopływ Warty. Gmina posiada zasoby przyrodnicze o dużej wartości. Na jej terenie znajduje się częściowo Dolina Środkowej Warty – obszar obejmujący środkowy bieg rzeki Warty, sklasyfikowany jako Obszar Specjalnej Ochrony w Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000; Złotogórski Obszar Chronionego Krajobrazu oraz dwa projektowane rezerваты – Rezerwat Faunistyczny „Błonie” i Rezerwat Faunistyczny „Dobrów”. Na terenie gminy Kościelec występują liczne pomniki przyrody.

Przypuszcza się, że Kościelec już w średniowieczu był dużą i zamożną osadą. Pierwsza pisana wzmianka o miejscowości zwanej Kościołem – od kamiennej romańskiej świątyni – pochodzi z 1362 roku. W wiekach XI-XIV najprawdopodobniej mieściła się tu siedziba zarządu dóbr książęcych. Kościelec był początkowo własnością książęcą a później królewską, stanowiąc centrum klucza folwarków w starostwie kolskim.

W 1836 roku car Mikołaj I nadał majątek kościelecki generałowi jazdy Gwalbertowi Cyprianowi Kreutzowi – dowódcy oddziału, który w czasie powstania listopadowego zdobył słynną redutę Ordona. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 roku majątek

został przejęty przez polski rząd. W 1920 roku w Kościelcu powołano Ognisko Kultury Rolniczej i Zakład Doświadczalny. Aż do II wojny światowej miejscowość była nowoczesnym ośrodkiem wiedzy i techniki rolniczej. W latach niemieckiej okupacji nosiła nazwę Kirchdorf. Po zakończeniu II wojny światowej w Kościelcu znalazły swoją siedzibę instytucje rozwoju rolnictwa oraz rolnicze placówki oświatowe.

Na terenie gminy znajduje się kilka zabytkowych obiektów, wśród nich m.in. romański kościół pw. św. Andrzeja Apostoła wzniesiony w połowie XII wieku w Kościelcu; drewniany kościół parafialny pw. św. Stanisława Biskupa z 1809 roku w Białkowie Kościelnym; Kościół Świętej Trójcy z 1764 roku w Dobrowie; eklektyczny pałac wzniesiony przez rodzinę hrabiego Kreutza po 1836 roku w Kościelcu oraz klasycystyczny zajazd pocztowy z przełomu XVIII i XIX wieku w Kościelcu.

2. TRANSPORT I KOMUNIKACJA

Gmina Kościelec charakteryzuje się bardzo dobrym zewnętrznym układem komunikacyjnym. Przez jej obszar przebiega droga krajowa nr 92, łącząca Kościelec z Poznaniem i Warszawą. W Kościelcu krzyżuje się z drogą wojewódzką nr 470 (Kościelec – Turek – Kalisz). W gminie znajduje się również węzeł „Koło” – zjazd z autostrady A2 do Koła i Turku. Węzeł drogowy znajduje się w miejscowości Daniszew.

Układ komunikacyjny gminy uzupełniają drogi powiatowe i gminne. Kościelec położony jest ok. 8 km od siedziby powiatu – Koła, 25 km od Konina i 130 km od Poznania.

Usługi komunikacyjne na terenie gminy świadczy PKS Konin zapewniający transport publiczny oraz autobus szkolny dowożący dzieci do placówek oświatowych. Mieszkańcy gminy korzystają również ze stacji kolejowej PKP w Kole.

Ocenia się, że dobry dostęp do publicznej komunikacji mają mieszkańcy miejscowości: Kościelec, Dąbrowice Stare, Gozdów, Mariampol i Straszków, natomiast z trudnościami komunikacyjnymi borykają się mieszkańcy Łęki, Polic Mostowych i Dąbrowic Częściowych.

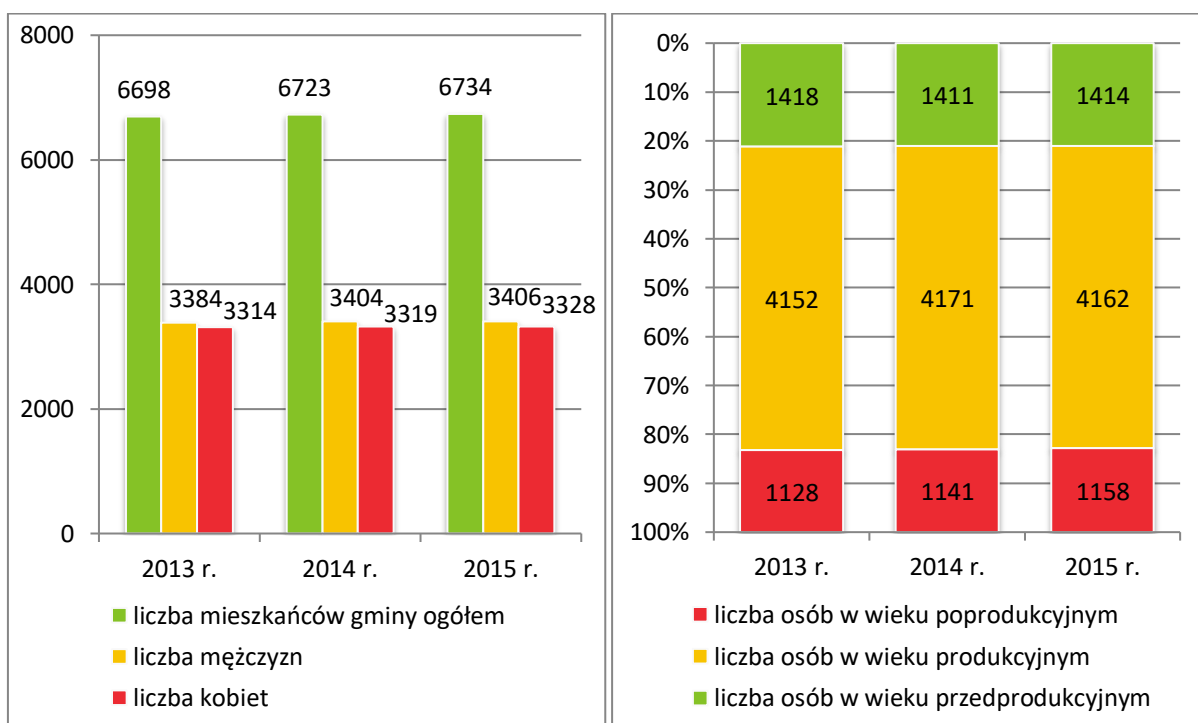
3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I ZASOBY MIESZKANIOWE

W latach 2013-2015 liczba ludności gminy Kościelec nieznacznie zwiększała się z roku na rok (z 6.698 w 2013 r. do 6.734 w 2015 r.). Na koniec kolejnych lat większość wśród ogółu mieszkańców gminy stanowili mężczyźni (50,5% w 2013 r. i po 50,6% w latach 2014-2015).

Na koniec 2015 roku średnia gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 64 osoby na 1 km² i była niższa od średniej dla powiatu kolskiego – 87 osób na 1 km².

W analizowanym okresie na podobnym poziomie pozostawała liczba dzieci i młodzieży, nieznacznym wahaniom ulegała liczba osób w wieku produkcyjnym, natomiast z roku na rok zwiększała się liczba osób starszych. Udział tych ostatnich w populacji mieszkańców gminy wzrósł z 16,8% w 2013 roku do 17,2% w 2015 roku. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2013-2015

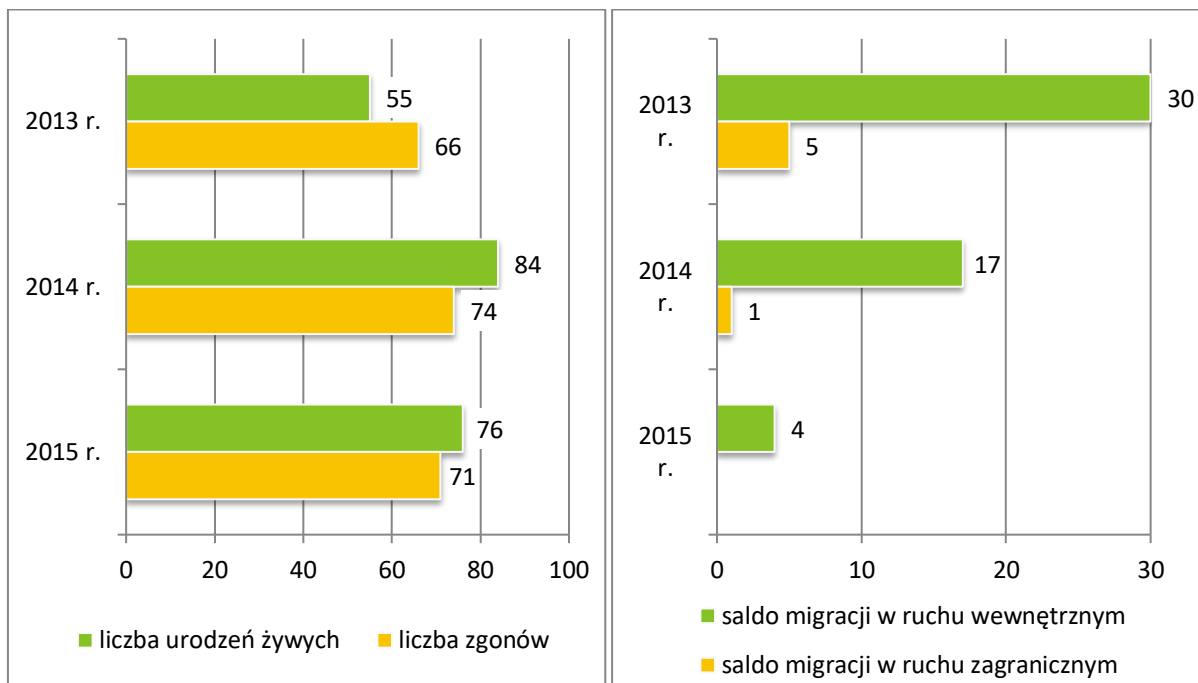

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Zwiększająca się liczba mieszkańców gminy była efektem dodatniego w latach 2014-2015 przyrostu naturalnego (10 w 2013 r. i 5 w 2015 r.) oraz korzystnego salda migracji odbywającej się głównie w ruchu wewnętrznym (30 w 2013 r., 17 w 2014 r. i 4 w 2015 r.).

Dane szczegółowe na temat ruchu naturalnego i salda migracji mieszkańców gminy przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 3-4. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2013-2015

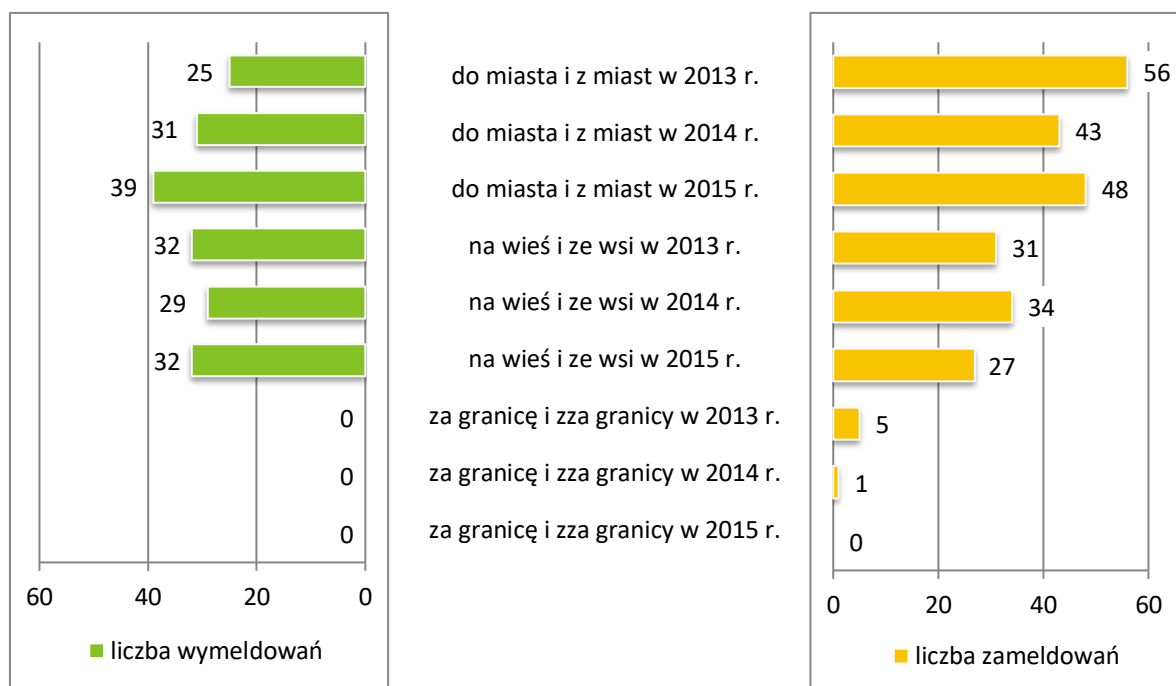

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Większość osób, które postanowiły osiedlić się w gminie, wcześniej zamieszkiwała w Kole, a migracja związana była przede wszystkim z rozwojem budownictwa jednorodzinne na obrzeżach miasta, w rejonie administracyjnym gminy Kościelec. W analizowanym okresie marginalne znaczenie miał ruch migracyjny odbywający się za granicę i zza granicy.

Dane szczegółowe na temat ruchu migracyjnego ludności gminy według typu i kierunku migracji przedstawia poniższy wykres.

Wykres 5. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2013-2015 według typu i kierunku migracji

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Analizując sytuację demograficzną w gminie, należy podkreślić, iż przyjęty do badania trzyletni okres jest zbyt krótki, aby jednoznacznie zdefiniować charakter zachodzących zmian. Warto podkreślić, że choć ogólna liczba mieszkańców gminy powoli, acz systematycznie zwiększa się, to jednak uwagę zwraca rosnący odsetek osób starszych. Przypuszczać należy, że w niedługim czasie gmina zmagać się będzie z postępującym procesem starzenia się społeczności lokalnej, co w niedługiej perspektywie będzie m.in. wymagało dostosowania w szerszym zakresie niż dotychczas wachlarza usług społecznych do potrzeb seniorów.

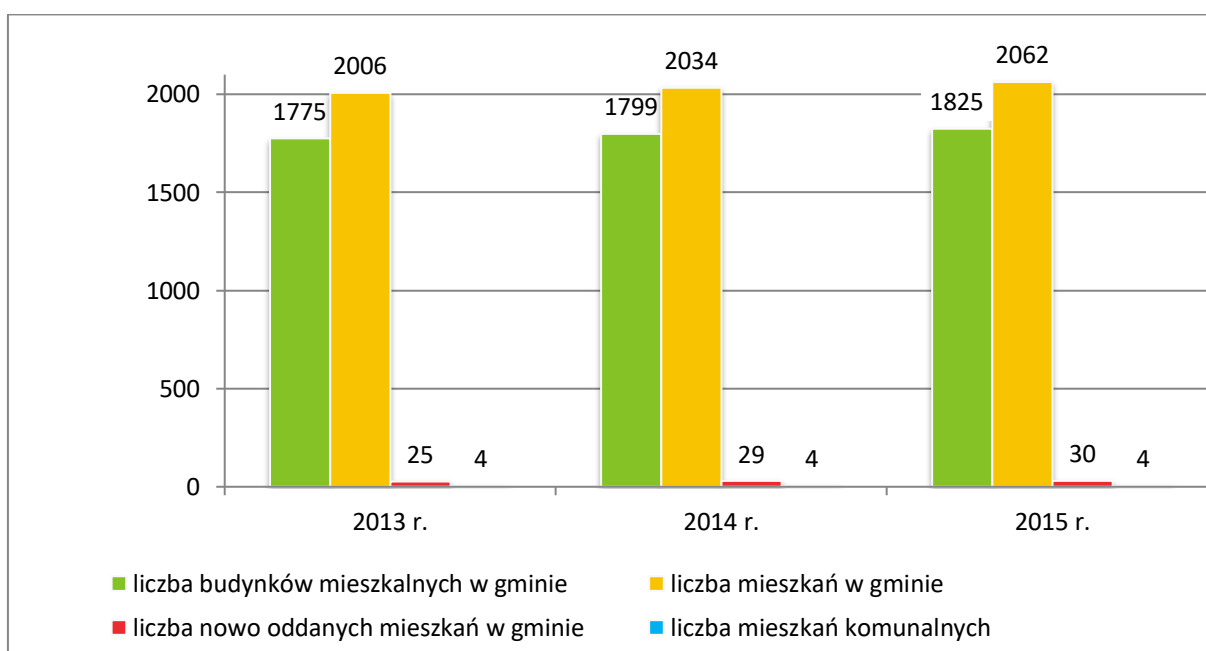
Sytuacja demograficzna w gminie jest jednym z uwarunkowań lokalnej polityki mieszkaniowej. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2013-2015 liczba mieszkań w gminie Kościelec zwiększała się z roku na rok (z 2.006 w 2013 r. do 2062 w 2015 r.). W analizowanym okresie systematycznie rosła liczba nowo oddanych mieszkań w gminie (z 25 w 2013 r. do 30 w 2015 r.), a łączna liczba dostępnych w nich izb oraz powierzchnia użytkowa wyniosła odpowiednio: 137 i 3.818 m² w 2013 roku, 153 i 3.904 m² w 2014 roku oraz 157 i 4.183 m² w 2015 roku. Wśród nowo oddanych mieszkań nie było mieszkań poszerzających zasoby gminy.

Z danych Urzędu Gminy Kościelec wynika, że w latach 2013-2015 liczba mieszkań komunalnych będących w zasobach gminy była na tym samym poziomie (po 4 w każdym roku). Łączna powierzchnia użytkowa tych mieszkań wynosiła 201,6 m², zaś przeciętna powierzchnia 1 mieszkania – 50,4 m², przy czym na 1 osobę przypadało przeciętnie 40,32 m². Wśród nich nie było mieszkań socjalnych.

Według rozeznania potrzeb, jakim dysponuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelcu, w gminie istnieje zapotrzebowanie na co najmniej 6 lokali socjalnych dla osób bezdomnych.

Dane szczegółowe na temat zasobów mieszkaniowych w gminie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 6. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2013-2015

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny i Urząd Gminy Kościelec.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2015 roku większość mieszkań w gminie była wyposażona w instalacje techniczno-sanitarne w postaci wodociągu, ustępu spłukiwanego, łazienki i centralnego ogrzewania. Najlepiej wyglądała sytuacja z dostępem do sieci wodociągowej, do której podłączonych było 96,6% mieszkań, ustęp spłukiwany i łazienkę posiadało odpowiednio 86,8% i 81,8% mieszkań, a do centralnego ogrzewania dostęp miało 73,3% mieszkań w gminie. Na terenie gminy występuje rozdzielca

sieć gazowa, jednak tylko niewielka liczba jej mieszkańców korzysta z gazu sieciowego (w sumie 46 czynnych przyłączy do budynków mieszkalnych).

Mieszkańcy gminy, którzy z uwagi na trudną sytuację materialną nie byli w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, otrzymywali, po spełnieniu określonych warunków, dodatki mieszkaniowe. Jest to świadczenie pieniężne udzielane w ramach zadań własnych gminy i realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelcu. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2013-2015

	2013 r.	2014 r.	2015 r.
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki mieszkaniowe	28	27	20
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	293	237	194
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	56.088	47.195	37.746

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelcu i Główny Urząd Statystyczny.

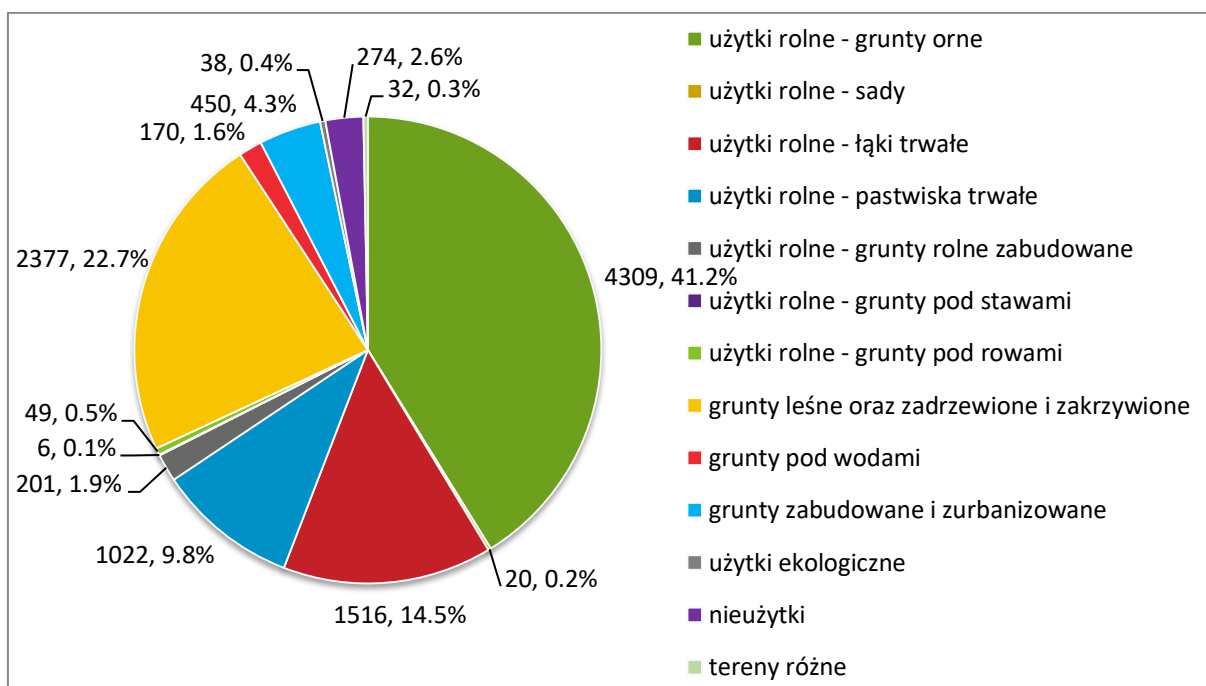
W latach 2013-2015 liczba gospodarstw domowych, którym przyznano dodatki mieszkaniowe zmniejszała się z roku na rok (z 28 w 2013 r. do 20 w 2015 r.), podobnie jak liczba przyznanych dodatków (z 293 w 2013 r. do 194 w 2015 r.) oraz wysokość kwot wydatkowanych na ten cel (z 56.088 zł w 2013 r. do 37.746 zł w 2015 r.).

Warto dodać, iż w latach 2014-2015 w gminie wypłacono po 1 dodatku energetycznym na kwotę 110 zł w 2014 roku i 217 zł w 2015 roku. Ta forma pomocy udzielana jest osobom, którym przyznano dodatek mieszkaniowy oraz które są stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkują w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

4. GOSPODARKA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Gmina Kościelec jest gminą o charakterze zdecydowanie rolniczym. W strukturze użytkowania gruntów przeważają użytki rolne (68,1%), wśród nich grunty orne (41,2%) oraz łąki i pastwiska (24,3%). Znaczny jest także udział gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych (22,7%). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha) w gminie

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Gleby w gminie Kościelec charakteryzują się niską przydatnością rolniczą. Na większości obszaru przeważają gleby mało urodzajne – 34% ziem posiada klasę bonitacyjną V, a 40% – VI. Nieliczne tereny z lepszymi glebami klas III-IV występują na południe od Gąsiorowa, w rejonie Dąbrowic Starych oraz Kościelca, Białkowa Kościelnego, Leszczy i Daniszewa. Najintensywniej użytkowana jest zlewnia Kiełbaski. Klimat na terenie gminy charakteryzuje się krótkim okresem wegetacyjnym (170-180 dni) i znacznym zagrożeniem majowymi przymrozkami.

Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku w gminie funkcjonowało 799 gospodarstw rolnych, w tym 761 gospodarstw prowadzących działalność rolniczą. Wśród nich było 60 gospodarstw małych o powierzchni do 1 ha, 340 gospodarstw o powierzchni od

1 do 5 ha, 203 gospodarstwa o powierzchni od 5 do 10 ha, 83 gospodarstwa o powierzchni od 10 do 15 ha oraz 75 gospodarstw o powierzchni 15 ha i więcej.

W strukturze upraw dominowały zboża (uprawą zbóż zajmowały się 624 gospodarstwa rolne spośród 647 trudniących się uprawą) i ziemniaki (226), nielicznie prowadzono także uprawy przemysłowe (12) oraz uprawiano rzepak i rzepik (9).

Podstawowy kierunek produkcji zwierzęcej stanowiła natomiast hodowla bydła (zajmowały się nią 274 gospodarstwa spośród 495 utrzymujących zwierzęta gospodarskie) i trzody chlewnej (170). Pogłowie bydła liczyło 3.436 sztuk, a trzody chlewnej 1.936 sztuk. W większości gospodarstw (422) hodowano także drób, którego pogłowie liczyło łącznie 13.765 sztuk.

Pomimo mało atrakcyjnych warunków glebowych i klimatycznych gmina najsilniej rozwinięta jest w kierunku rolniczym. Jej specyfiką jest rolnictwo ukierunkowane na produkcję roślinną oraz łąkarstwo połączone z hodowlą bydła mlecznego i produkcją pasz.

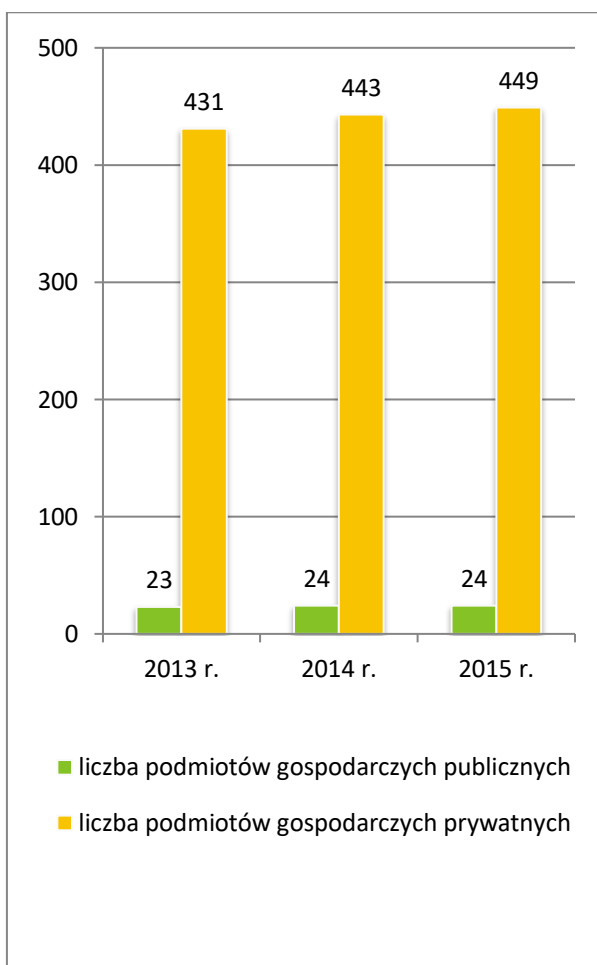
Na terenie gminy, w miejscowości Dobrów znajdują się udokumentowane zasoby złóż węgla brunatnego, jednakże nieeksploatowane z uwagi na powstanie nieodwracalnych szkód w środowisku naturalnym. W gminie są również rozpoznane i eksploatowane złoża piasków i żwirów.

W latach 2013-2015 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie zwiększała się z roku na rok (z 454 w 2013 r. do 474 w 2015 r.). Zdecydowana większość z nich znajdowała się w rękach prywatnych (431 w 2013 r., 443 w 2014 r., 449 w 2015 r.). W 2015 roku dominującym rodzajem działalności gospodarczej prowadzonej w gminie był handel i usługi w zakresie napraw (114 podmiotów). Na kolejnych miejscach znajdowały się podmioty zajmujące się budownictwem (91), przetwórstwem przemysłowym (37) oraz transportem i gospodarką magazynową (34).

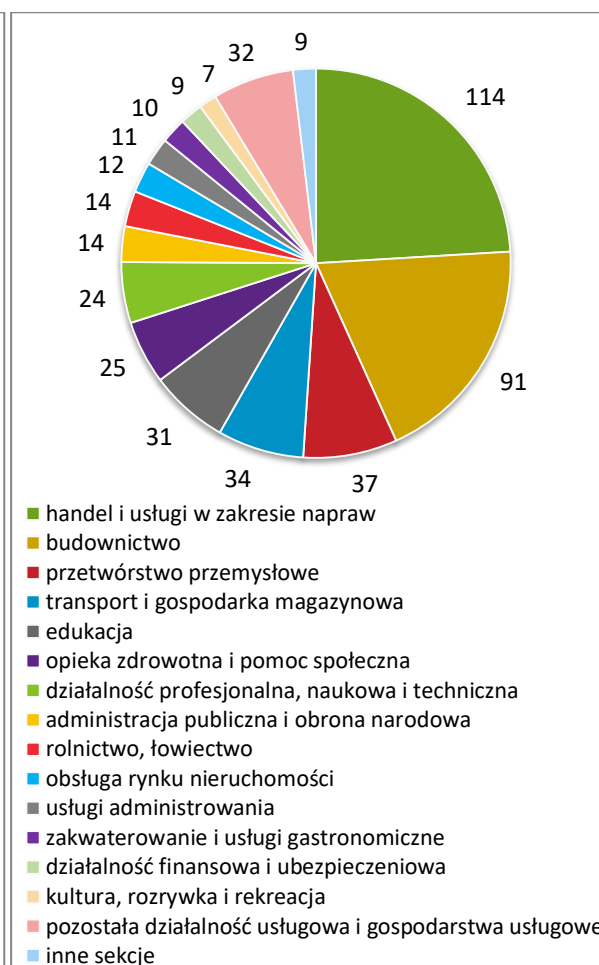
Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 8. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2013-2015

Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2015 roku

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Z uwagi na rolniczy charakter gminy szczególne znaczenie mają podmioty działające w obszarze obsługi rynku rolnego. Kościelec jest m.in. siedzibą oddziału Wojewódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu oraz Wielkopolskiego Centrum Hodowli i Rozrodu Zwierząt. W gminie działa również Spółdzielnia Kótek Rolniczych z siedzibą w Gąsiorowie, Gminna Spółdzielnia Samopomoc Chłopska w Kościelcu oraz Ludowy Bank Spółdzielczy w Strzałkowie z filią w Kościelcu. We wsi mieści się także rolnicza szkoła ponadgimnazjalna.

Do liczących się podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy należą m.in.: PHUP Export-Import Andor w Kościelcu – nowoczesny sklep spożywczy, Hurtownia Artykułów Spożywczych „Aniola” w Ruszkowie Pierwszym, Zakład Pogrzebowy Szafranski w Kościelcu, Restauracja „Bajada” w Białkowie Górnym, Usługi Wodno-Kanalizacyjne „Wodmar” w Kościelcu, Rozlewnia Gazu Płynnego „Gospoia Gaz” w Straszku, Brawo – Usługi Tartaczne w Gąsiorowie, Zajazd Romantica w Kościelcu oraz Markpol w Policach Mostowych.

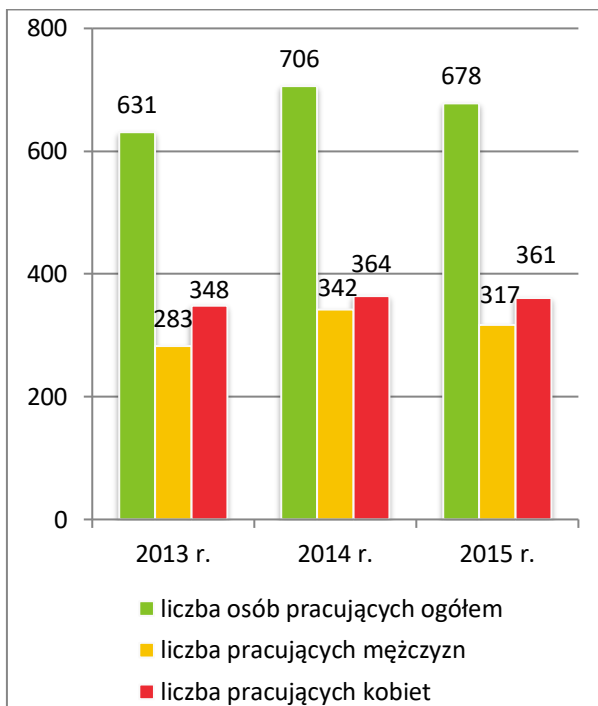
Sytuacja gospodarcza w gminie wpływa na kondycję lokalnego rynku pracy. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2013-2015 liczba posiadających zatrudnienie mieszkańców gminy Kościelec ulegała wahaniom (631 w 2013 r., 706 w 2014 r., 678 w 2015 r.). Mimo iż dane te nie uwzględniają pełnej liczby osób zatrudnionych (nie obejmują osób pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób), na uwagę zasługuje większy w tym gronie odsetek kobiet niż mężczyzn (55,2% w 2013 r., 51,6% w 2014 r., 53,2% w 2015 r.).

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kole, w latach 2013-2015 liczba osób bezrobotnych w gminie zmniejszała się z roku na rok (z 403 w 2013 r. do 306 w 2015 r.). Wśród osób pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety (52,9% w 2013 r., 54,2% w 2014 r. i 55,6% w 2015 r.).

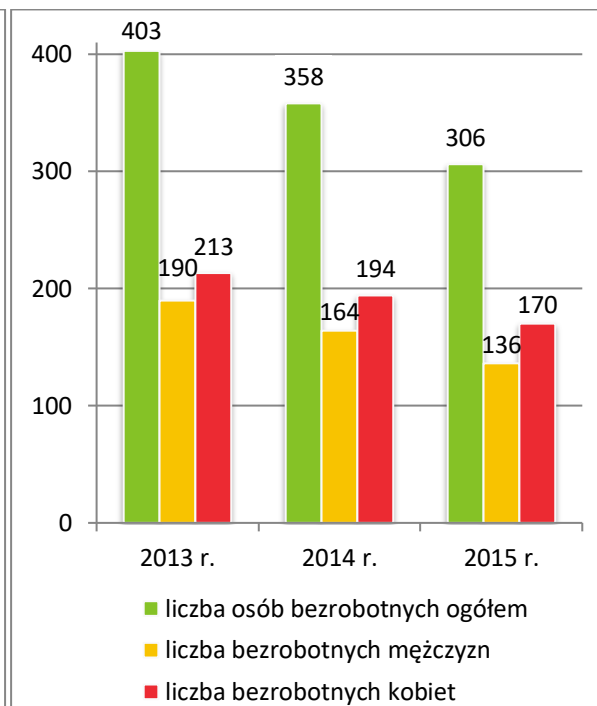
W latach 2013-2015 udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym zmniejszał się z roku na rok. W 2013 roku wyniósł on 9,7%, rok później osiągnął poziom 8,6%, a w 2015 roku spadł do 7,4%.

Dane szczegółowe na temat pracujących i bezrobotnych mieszkańców gminy przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 10. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2013-2015*

Wykres 11. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2013-2015

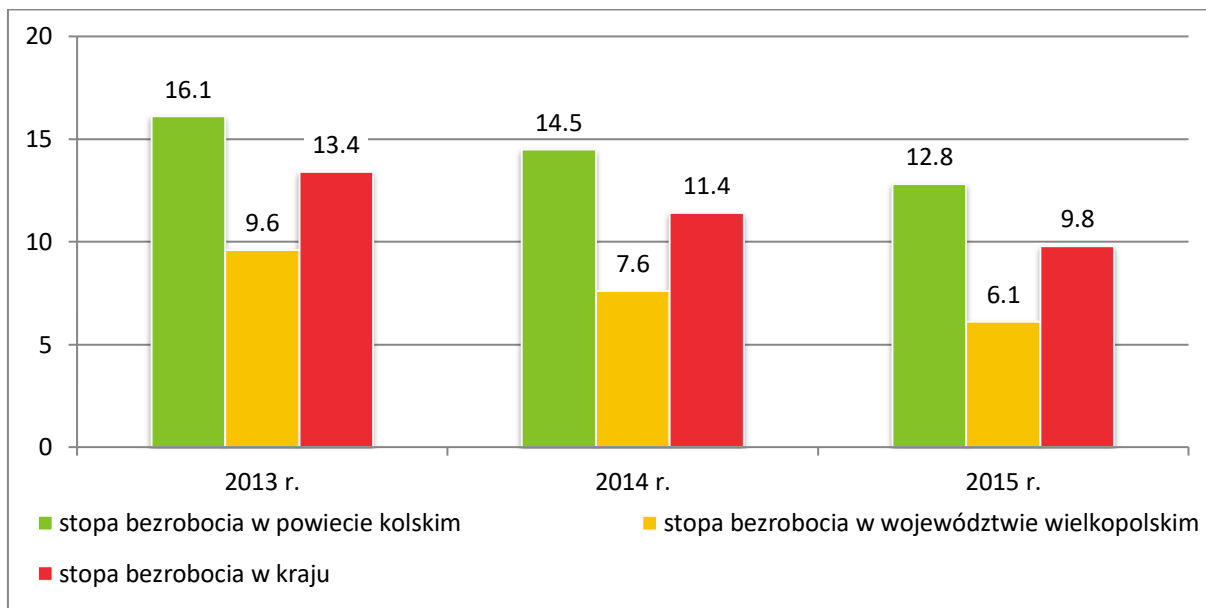

*bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny i Powiatowy Urząd Pracy w Kole.

Spadek liczby osób bezrobotnych w gminie w latach 2014-2015 mógł być efektem wprowadzenia profilowania osób pozostających bez pracy w zależności od gotowości do podjęcia zatrudnienia. Z tego powodu wiele osób, które dotychczas rejestrowały się w Urzędzie Pracy tylko po to, by podlegać ubezpieczeniu zdrowotnemu, straciło status osoby bezrobotnej.

W latach 2013-2015 stopa bezrobocia w powiecie kolskim była wyższa niż w województwie wielkopolskim i w kraju. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie kolskim, w województwie wielkopolskim i w kraju w latach 2013-2015 (w %)

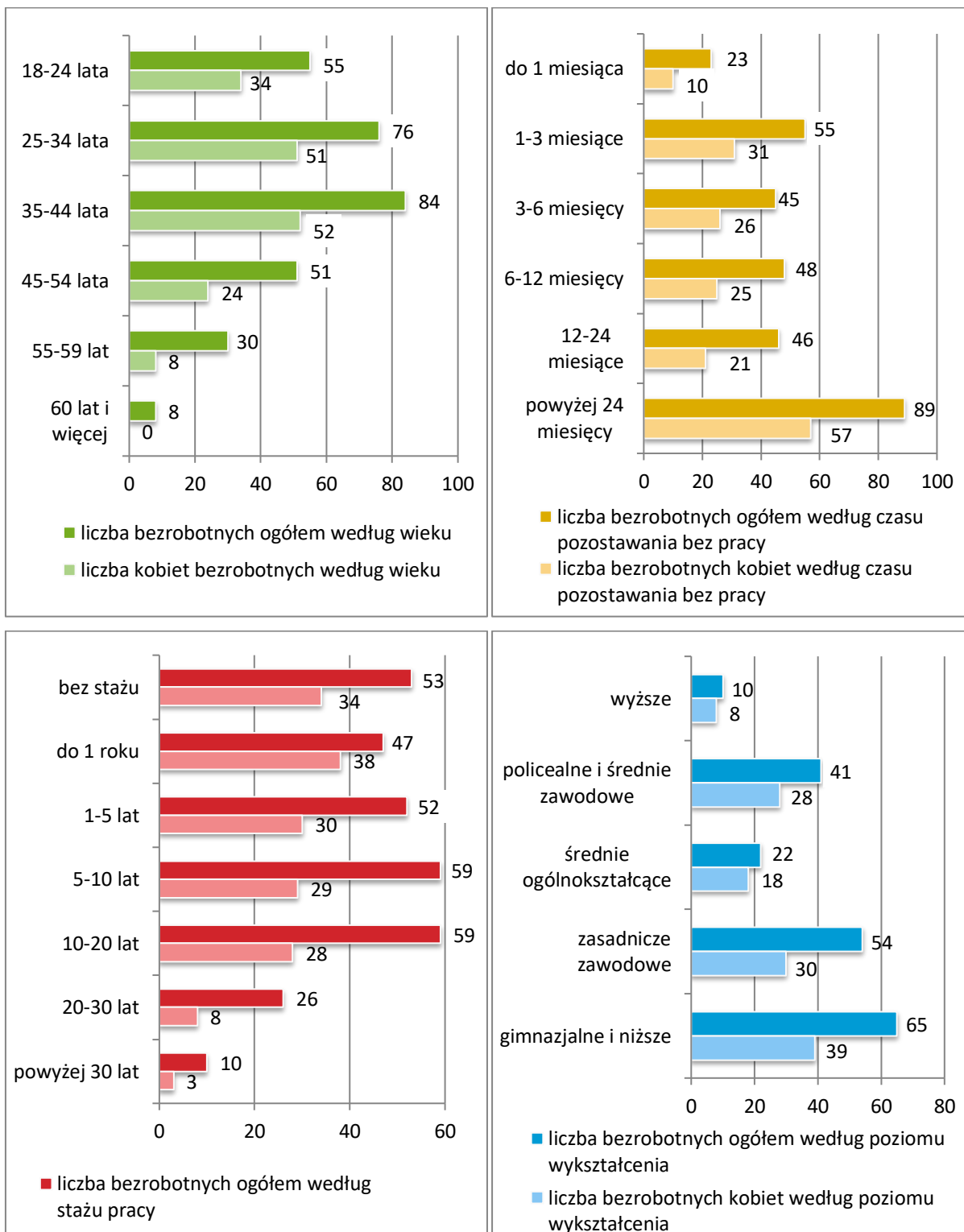
Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Na koniec 2015 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby w wieku 35-44 lata (84 osoby), osoby pozostające bez zatrudnienia dłużej, tj. 12 miesięcy i więcej (w sumie 135 osób), osoby ze stażem pracy od 5 do 10 lat i od 10 do 20 lat (po 59 w każdej grupie), a także osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (119 osób).

Największy odsetek kobiet wśród bezrobotnych odnotowano w gronie osób w wieku 25-34 lata (67,1%) i 35-44 lata (61,9%), pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy (57,8%), oraz od 1 do 3 miesięcy (56,4%), ze stażem pracy do 1 roku (80%) oraz bez stażu pracy (64,2%), a także osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (72,5%).

Dane szczegółowe uwzględniające podział bezrobotnych w gminie według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2015 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Kole.

W 2015 roku wśród bezrobotnych w gminie znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, osoby powyżej 50 roku życia stanowiły 21,6% ogółu bezrobotnych (66 osób),

osoby do 25 roku życia – 18% (55 osób), a osoby niepełnosprawne – 5,2% (16 osób). Osoby posiadające prawo do zasiłku stanowiły 10,4% ogółu bezrobotnych w gminie (32 osoby).

W 2015 roku w gminie Kościelec na 1.000 mieszkańców pracowało 101 osób, a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło 3.696,10 zł, co odpowiadało 89% przeciętne miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy, 638 osób wyjeżdżało do pracy do innych gmin, a 152 osoby pracujące przyjeżdżały do pracy spoza gminy; saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wyniosło -486.

Większość aktywnych zawodowo mieszkańców gminy (43,6%) pracowało w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 28,6% w przemyśle i budownictwie, a po 8,3% w sektorach usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Analizując sytuację gospodarczą należy zauważyć, że pomimo mało sprzyjających warunków glebowych i klimatycznych, rolnictwo jest wiodącą funkcją gospodarczą gminy i podstawowym źródłem utrzymania jej mieszkańców. Poza rolnictwem lokalny rynek pracy stanowią drobne i średnie zakłady oraz podmioty zajmujące się usługami i handlem, administracją, szkolnictwem i gastronomią.

W najbliższych latach wpływ na gospodarkę gminy może mieć bliskość autostrady A2 oraz lokalizacja węzła w Daniszewie. Można przypuszczać, że będzie to powodować wzrost zainteresowania terenami pod zabudowę mieszkaniową i działalność gospodarczą, głównie w sołectwach: Kościelec, Straszków, Gozdów, Ruszków Pierwszy, Ruszków Drugi, Dobrów i Daniszew. Warto zatem położyć nacisk na poprawę atrakcyjności inwestycyjnej gminy (plany zagospodarowania przestrzennego, infrastruktura drogowa). Istotne znaczenie dla gospodarki gminy ma również bezpośrednia bliskość Koła – dużego rynku zbytu produktów rolnych, który sprzyja rozwojowi produkcji rolniczej i przemysłu spożywczego.

Z uwagi na rolniczy charakter gminy, należy wspomagać gospodarstwa prowadzące produkcję rolniczą i zmiany w rolnictwie, m.in. poprzez pomoc w stworzeniu i wspieraniu grup producenckich oraz ułatwianie dostępu do rynków zbytu. Znaczna liczba małych firm wśród podmiotów gospodarczych działających w gminie wymaga z kolei podejmowania działań na rzecz ich utrzymania oraz zwiększenia potencjału, np. poprzez udzielanie pomocy w dostępie do nowoczesnych technologii i innowacyjnych rozwiązań biznesowych.

Ważnym, choć niedocenianym atutem gminy jest także znaczna atrakcyjność turystyczna i rekreacyjna – warto zadbać o czystość środowiska i promocję jego walorów.

Rozważając położenie mieszkańców gminy pozostających bez zatrudnienia, należy zwrócić uwagę na potrzebę zwiększania kompetencji, kwalifikacji i mobilności osób bezrobotnych, tak aby skuteczniej i trafniej odpowiadały na zapotrzebowanie regionalnego rynku pracy. Bardzo ważne jest wsparcie ludzi młodych, umożliwienie im podjęcia pierwszej pracy i zdobycia doświadczenia zawodowego. Dla zwiększenia liczby osób zaktywizowanych istotne jest także podejmowanie inicjatyw przy wykorzystaniu środków unijnych.

5. EDUKACJA I WYCHOWANIE

W gminie Kościelec funkcjonują 2 oddziały przedszkolne, 4 szkoły podstawowe i gimnazjum, dla których organem prowadzącym jest Gmina Kościelec, oraz 2 szkoły ponadgimnazjalne – Zespół Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Ustawicznego, dla którego organem prowadzącym jest Powiat kolski, a także, od września 2016 roku, przeniesiony z Koła Zespół Szkół Plastycznych, dla którego organem prowadzącym jest Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Młodzież z gminy ma również możliwość kontynuowania nauki m.in. w Kole, Koninie Kłodawie, gdzie znajdują się szkoły zawodowe, technika i licea.

Dane szczegółowe na temat placówek oświatowych działających w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Placówki oświatowe w gminie

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Zespół Szkół w Kościelcu	ul. Szkolna 9, 62-604 Kościelec
	Szkola Podstawowa w Kościelcu	
	w tym: Gimnazjum w Kościelcu	ul. Turecka 7/3, 62-604 Kościelec
	Oddział Przedszkolny	
2.	Szkola Podstawowa w Ruszkowie Pierwszym z oddziałami przedszkolnymi	ul. Brudzewska 3, 62-604 Kościelec
3.	Szkola Podstawowa w Trzęśniewie	Trzęśniew 24, 62-604 Kościelec
4.	Szkola Podstawowa w Dobrowie	Dobrow 50, 62-604 Kościelec
5.	Zespół Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Ustawicznego	ul. Kościelna 2, 62-604 Kościelec
6.	Zespół Szkół Plastycznych	ul. Długa 1, 62-604 Kościelec

Źródło danych: Urząd Gminy Kościelec.

W roku szkolnym 2014/2015 do oddziałów przedszkolnych uczęszczało łącznie 159 dzieci, w szkołach podstawowych naukę pobierało w sumie 369 uczniów, w gimnazjum – 120, a w szkołach ponadgimnazjalnych – 503 uczniów. W placówkach oświatowych zatrudnionych było łącznie 165 nauczycieli, z czego 8 nauczycieli w przedszkolu, 56 nauczycieli w szkołach podstawowych (wraz z oddziałami przedszkolnymi) oraz 18 nauczycieli w gimnazjum i 83 nauczycieli w szkołach ponadgimnazjalnych.

Placówki oświatowe w gminie zapewniają dostęp do sali gimnastycznej, świetlicy, biblioteki, stołówki i sprzętu komputerowego, organizują zajęcia pozalekcyjne, w tym koła zainteresowań, uczestniczą w projektach i programach służących rozwijaniu zainteresowań i umiejętności uczniów, wyrównywaniu ich szans edukacyjnych i doskonaleniu nauczycieli, a także realizują programy profilaktyczne i wychowawcze.

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku, 10,5% ludności gminy Kościelec posiadało wykształcenie wyższe, 2,2% policealne, 8,7% średnie ogólnokształcące, 16,8% średnie zawodowe, 26,1% zasadnicze zawodowe, 5,8% gimnazjalne, 27,7% podstawowe ukończone, a 2,2% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

W porównaniu do całego województwa wielkopolskiego mieszkańcy gminy Kościelec charakteryzowali się znacznie niższym poziomem wykształcenia. Największy odsetek kobiet posiadał wykształcenie podstawowe ukończone (30%) i zasadnicze zawodowe (18,1%), a mężczyźni najczęściej mieli wykształcenie zasadnicze zawodowe (34,4%) oraz podstawowe ukończone (25,2%).

6. KULTURA, SPORT I REKREACJA, TURYSTYKA

Główną instytucją prowadzącą działalność kulturalną w gminie jest Biblioteka Publiczna Gminy Kościelec. W Kościelcu funkcjonuje także Muzeum Poczty Polskiej oraz działa kilka podmiotów mających na celu szerzenie kultury i rozwijanie zainteresowań lokalnej społeczności. W szczególności są to: Gminna Orkiestra Dęta w Kościelcu działająca w strukturach organizacyjnych Urzędu Gminy jako jednostka powołana do reprezentowania gminy oraz prowadzenia działalności w zakresie upowszechniania kultury muzycznej, Zespół Ludowy „Dobrowianki” oraz Zespół Tańca Ludowego „Kościelec”.

Warto w tym miejscu zauważyć, iż w działalność kulturalną na terenie gminy aktywnie włączają się gminne placówki oświatowe, lokalne parafie, rady sołeckie, a także organizacje pozarządowe. Działa m.in. Klub Seniora – funkcjonujący w strukturach Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów oraz koła gospodyń wiejskich.

Organizacją imprez kulturalno-rozrywkowych kierują pracownicy Urzędu Gminy w Kościelcu. Na terenie gminy odbywają się imprezy kulturalno-rozrywkowe, zarówno o charakterze lokalnym, jak i ponadlokalnym. Wśród ważniejszych wymienić należy: Dożynki Gminne w Kościelcu, Gminne Obchody Dnia Strażaka w Kościelcu, festyn Powitanie Lata, Targi Rolnicze w Kościelcu – największa regionalna impreza o charakterze rolniczym, podczas której prezentowane są nowe maszyny i urządzenia rolnicze, odbywają się pokazy zwierząt, a także liczne kiermasze i występy zespołów ludowych – corocznie targi odwiedza ok. 20 tysięcy osób.

Biblioteka Publiczna Gminy Kościelec zapewnia mieszkańcom gminy obsługę biblioteczną, a jej działalność służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, informacyjnych, edukacyjnych i samokształceniowych społeczności lokalnej, upowszechnianiu wiedzy i nauki oraz rozwojowi czytelnictwa i kultury. Do podstawowych zadań placówki należy gromadzenie, opracowanie i przechowywanie materiałów bibliotecznych, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dokumentujących dorobek kulturalny, naukowy i gospodarczy regionu. Biblioteka udostępnia zbiory na miejscu, wypożycza na zewnątrz, prowadzi wypożyczenia międzybiblioteczne ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży oraz osób niepełnosprawnych. Biblioteka posiada filię w Dobrowie, a jej księgozbiór liczy łącznie 19.147 woluminów.

Oprócz podstawowej działalności związanej z udostępnianiem księgozbioru, placówka podejmuje działania promujące czytelnictwo i kulturę. W ich ramach jest m.in. organizatorem lekcji bibliotecznych oraz wystawek okolicznościowych i konkursów.

Biblioteka zatrudnia 2 etatowych pracowników. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2015 roku liczba czytelników wyniosła 671, a liczba wypożyczeń księgozbioru – 14.163 woluminy.

Poniższa tabela zawiera wykaz placówek kulturalnych funkcjonujących w gminie.

Tabela 3. Placówki kulturalne w gminie

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Gminna Biblioteka Publiczna w Kościelcu	ul. Kościelna 1, 62-604 Kościelec
2.	Gminna Biblioteka Publiczna w Kościelcu, Filia w Dobrowie	Dobrow 50, 62-604 Kościelec

Źródło danych: Urząd Gminy Kościelec.

Popularyzacją kultury fizycznej, organizowaniem zajęć, zawodów i imprez sportowo-rekreacyjnych na terenie gminy zajmują się pracownicy Urzędu Gminy w Kościelcu, zarówno w ramach własnej działalności, jak i we współpracy z innymi podmiotami. Aktywną działalność sportową w gminie prowadzą kluby sportowe zajmujące się m.in. upowszechnianiem sportu i rekreacji wśród młodzieży szkolnej. Organizatorami rozgrywek sportowych na terenie gminy są również gminne placówki oświatowe. Wśród ważniejszych imprez sportowych w gminie należy wymienić: Gminny Letni Turniej Piłki Nożnej o Puchar Wójta Gminy Kościelec, Gminny Halowy Turniej Piłki Nożnej o Puchar Wójta Gminy Kościelec, rozgrywki szachowe różnego szczebla (w tym krajowe) organizowane przez sekcję szachową Uczniowski Klub Sportowy „Kiełbaska” Kościelec oraz Gminne Zawody Sportowo-Pożarnicze Ochotniczych Straży Pożarnych.

Upowszechnianiu kultury fizycznej, sportu i rekreacji w gminie służy dostępna na jej terenie infrastruktura sportowo-rekreacyjna. W jej skład wchodzi przede wszystkim obiekty znajdujące się przy gminnych placówkach oświatowych.

Dane szczegółowe na temat dostępnej na terenie gminy infrastruktury sportowo-rekreacyjnej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie w 2015 roku

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Hala Sportowa przy Zespole Szkół w Kościelcu	ul. Szkolna 9, 62-604 Kościelec
2.	Wiejski Ogólnodostępny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Kościelcu	ul. Szkolna 9, 62-604 Kościelec
3.	Boisko Sportowe w Dobrowie	Dobrow 50, 62-604 Kościelec
4.	Kompleks Sportowy „Orlik Kościelec” przy Zespole Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Ustawicznego w Kościelcu	ul. Kościelna 10/11, 62-604 Kościelec

Źródło danych: Urząd Gminy Kościelec.

Gmina posiada zasoby przyrodnicze i kulturowe o znacznej wartości pozwalające na rozwój na jej terenie turystyki weekendowej i wypoczynku wakacyjnego. Wyróżnia się urozmaiconą rzeźbą terenu, a jej walory przyrodnicze podnoszą zabytkowe parki wpisane do rejestru zabytków: kościelny, z połowy XIX wieku., zlokalizowany w Kościelcu, po południowej stronie drogi krajowej oraz przypałacowy, o założeniach krajobrazowych, z tego samego okresu.

Znajdujące się na terenie gminy nadwarciańskie łąki oraz powierzchnie leśnych wysoczyzn stanowią atrakcyjny cel wędrówek pieszych i rowerowych, tym bardziej, że środowisko przyrodnicze zasobne jest w obiekty cenne historycznie (kościół, zabytkowe zespoły pałacowo-parkowe, cmentarze, pomnikowe okazy drzew, stanowiska rzadkiej roślinności, bogaty świat zwierzęcy, ostoje ptactwa).

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2015 roku w gminie funkcjonowały 3 całoroczne obiekty noclegowe dysponujące ogółem 55 miejscami noclegowymi.

7. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W gminie Kościelec funkcjonuje 1 niepubliczny zakład opieki zdrowotnej, prowadzone są 3 prywatne praktyki lekarskie oraz działa 1 apteka. Dane szczegółowe w ww. zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Zakłady opieki zdrowotnej, prywatne praktyki lekarskie i apteki w gminie

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
1.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Eskulap” w Kościelcu	ul. Kościelna 3, 62-604 Kościelec
2.	Gabinet Stomatologiczny „Dent” w Kościelcu – Krzysztof Stachowiak	ul. Kościelna 3, 62-604 Kościelec
4.	Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Stomatologiczna w Kościelcu – Iwona Zielińska	ul. Księcia Józefa 21, 62-604 Kościelec
5.	Prywatny Gabinet lekarski w Kościelcu – Teresa Ćwikałowska	ul. Różana 8, 62-604 Kościelec
6.	Apteka „Vademecum” w Kościelcu	ul. Turecka 6a, 62-604 Kościelec

Źródło danych: Urząd Gminy Kościelec.

W ramach Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Eskulap” w Kościelcu działają: poradnia lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, gabinet diagnostyczno-zabiegowy, gabinet szczepień, pracownia EKG, gabinet pielęgniarki i położnej podstawowej opieki zdrowotnej oraz laboratorium.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2013-2015 liczba porad udzielonych w gminie w ramach podstawowej i ambulatoryjnej opieki zdrowotnej zwiększała się z roku na rok. W 2013 roku wyniosła ona 16.925, rok później 18.336, a w 2015 roku 18.915.

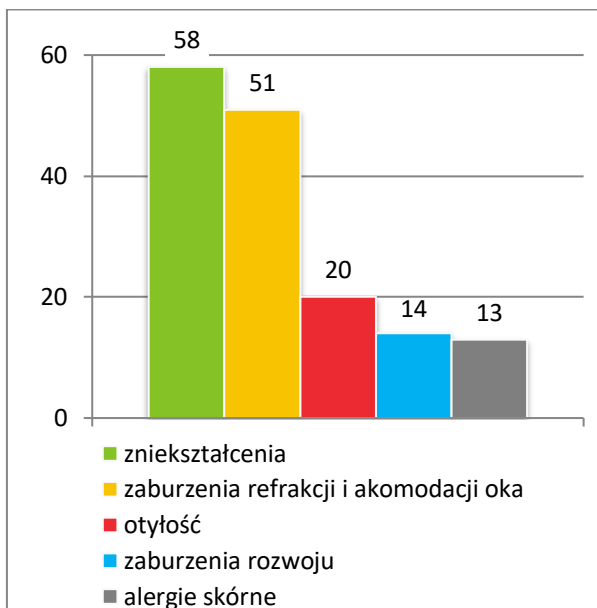
Świadczenia zdrowotne w warunkach zamkniętych oraz nocną i świąteczną opiekę lekarską i pielęgniarską dla mieszkańców gminy realizuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kole (ul. Księcia Józefa Poniatowskiego 25, 62-600 Koło). Świadczenia te obejmują: hospitalizację osób potrzebujących całodobowych lub całodziennych świadczeń specjalistycznych w dziedzinach: chorób wewnętrznych, pediatrii, chirurgii położnictwa, ginekologii, noworodki, pulmonologii, medycyny ratunkowej, poradnictwo specjalistyczne oraz pomoc doraźną w razie wypadku, urazu, nagłego zachorowania lub pogorszenia stanu zdrowia z zagrożeniem życia.

Informacji na temat stanu zdrowia mieszkańców gminy dostarczają dane przekazane przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Eskulap” w Kościelcu. Wynika z nich, że w 2015 roku z powodu chorób przewlekłych pod opieką czynną lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej pozostawało 207 dzieci i młodzieży oraz 957 osób dorosłych. Najczęściej stwierdzanymi u osób w wieku przedprodukcyjnym schorzeniami były: zniekształcenia kręgosłupa (58 osób), zaburzenia refrakcji i akomodacji oka (51), otyłość (20), zaburzenia rozwoju (14), alergie skórne (13) i alergia – dychawica oskrzelowa (9). Z kolei u osób dorosłych najczęściej odnotowywano choroby układu krążenia (479 osób), cukrzycę (183), choroby tarczycy (59), przewlekły nieżyt oskrzeli – dychawicę oskrzelową (56), nowotwory (39), choroby obwodowego układu nerwowego (28), niedokrwistość (26), przewlekłe choroby układu trawiennego (23) i choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (18).

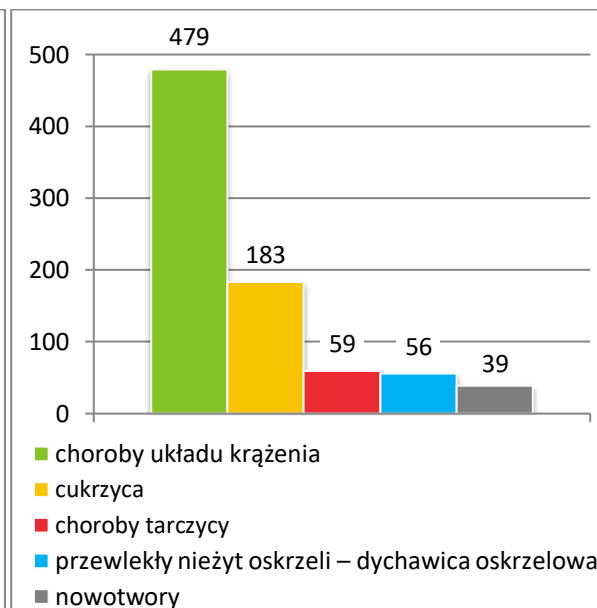
Na koniec 2015 roku łączna liczba osób zadeklarowanych do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej w ww. placówce wynosiła 3.463, w tym 587 dzieci i 2.876 osoby dorosłe.

Dane szczegółowe na temat schorzeń najczęściej stwierdzanych u dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 17. Schorzenia najczęściej stwierdzone u dzieci i młodzieży w 2015 roku

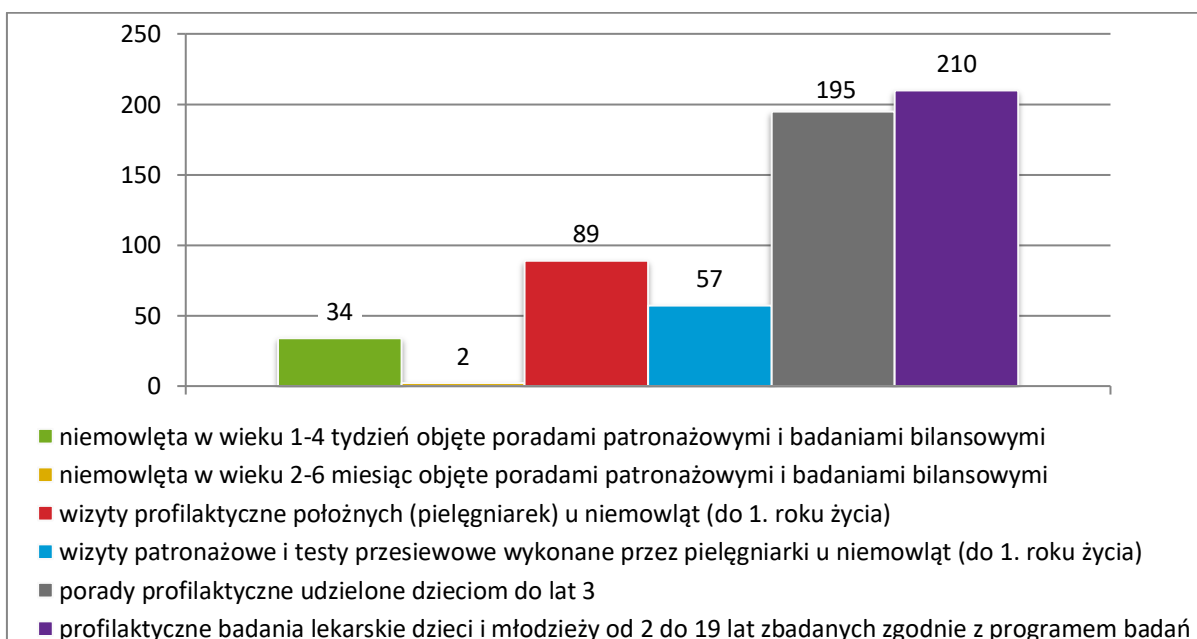
Wykres 18. Schorzenia najczęściej stwierdzone u osób dorosłych w 2015 roku

Źródło danych: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Eskulap” w Kościelcu.

W analizowanym roku Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Eskulap” w Kościelcu sprawował także opiekę profilaktyczną nad matką i dzieckiem. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 19. Opieka profilaktyczna nad matką i dzieckiem w 2015 roku

Źródło danych: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Eskulap” w Kościelcu.

W 2015 roku poradom patronażowym i badaniom bilansowym (w tym przesiewowym) poddano 34 niemowląt od 1 do 4 tygodnia życia i 2 niemowląt od 2 do 6 miesięcy. Liczba wizyt profilaktycznych położnych (pielęgniarek) oraz wizyt patronażowych pielęgniarek i testów przesiewowych u niemowląt do 1. roku życia wyniosła odpowiednio 89 i 57. Z porad profilaktycznych korzystały również dzieci do lat 3 (udzielono 195 takich porad), natomiast profilaktycznym badaniom lekarskim poddano 210 dzieci i młodzieży w wieku od 2 do 19 lat.

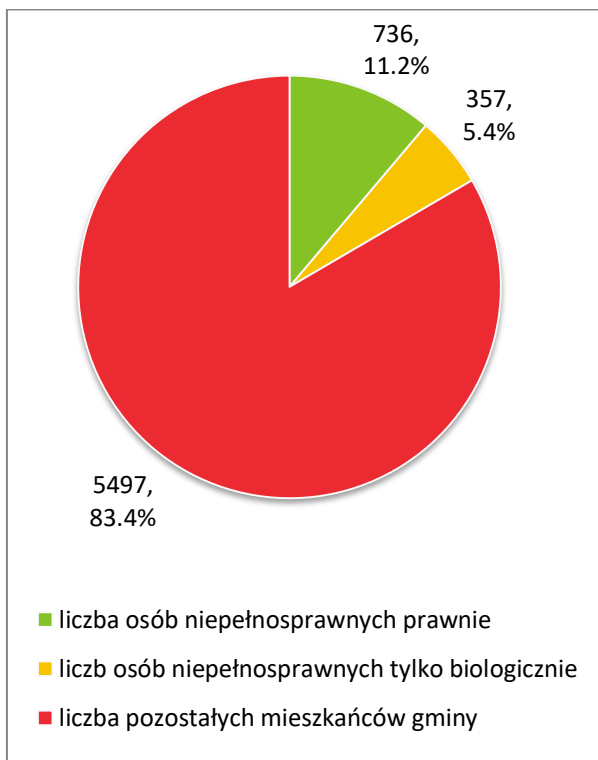
Schorzeniami najczęściej stwierdzanymi u dorosłej populacji są choroby układu krążenia. Obok schorzeń narządów ruchu i neurologicznych należą one do najczęstszych przyczyn niepełnosprawności, która oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Relatywnie rzadziej o obniżonej sprawności w codziennym życiu decydują uszkodzenia narządu wzroku i słuchu, choroba psychiczna oraz upośledzenie umysłowe.

Mimo upływu ponad dziesięciu lat, jedynym, pełnym źródłem informacji, które na szczeblu gminnym pozwala ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz dokonać ich charakterystyki są dane Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku. Wyniki ostatniego, przeprowadzonego w 2011 roku Spisu nie zostały bowiem szczegółowo opracowane na szczeblu gminnym.

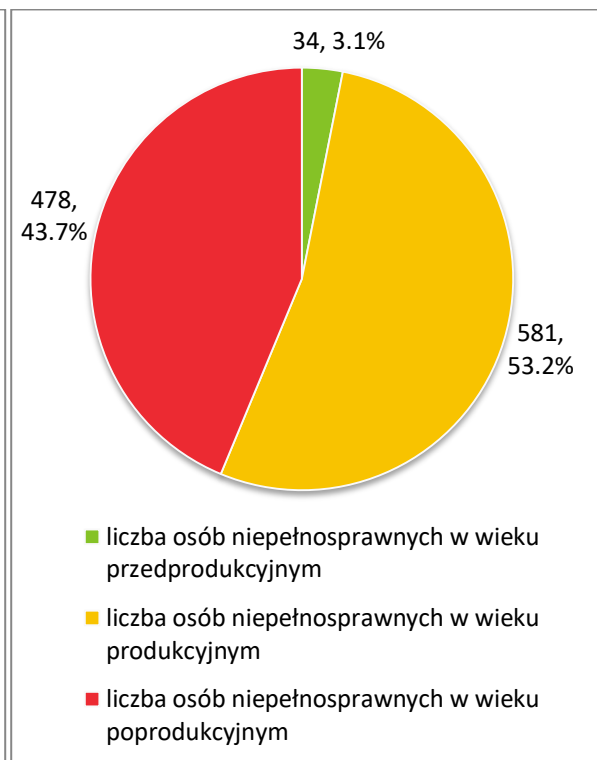
W 2002 roku w gminie Kościelec mieszkały 1.093 osoby niepełnosprawne, w tym 545 mężczyzn i 548 kobiet. Wśród nich zdecydowaną większość stanowiły osoby niepełnosprawne prawnie (736 osób, tj. 67,3%), czyli takie, które w czasie badania posiadały aktualne orzeczenie ustalające niezdolność do pracy, stopień niepełnosprawności, celowość przekwalifikowania lub inwalidztwo (osoby w wieku 16 lat i więcej) lub dysponowały uprawnieniem do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego (dzieci poniżej 16 roku życia). Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, czyli takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych, stanowiły grupę 357 osób (32,7%).

Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle mieszkańców gminy wynosił 16,6%, a w ich strukturze wiekowej dominowały osoby w wieku produkcyjnym (581 osób, tj. 53,2%) i poprodukcyjnym (478 osób, tj. 43,7%). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 20. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku

Wykres 21. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku

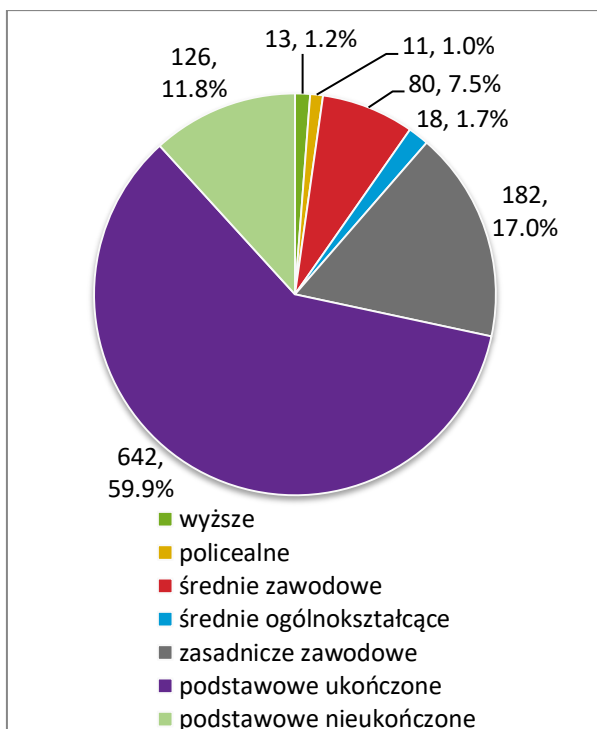
Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

Osoby niepełnosprawne będące w wieku produkcyjnym stanowiły 15,2% ogółu ludności gminy będącej w tej ekonomicznej grupie wieku w 2002 roku. Dużo większy był udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w gronie osób w wieku poprodukcyjnym, wynosił on bowiem 47,6%.

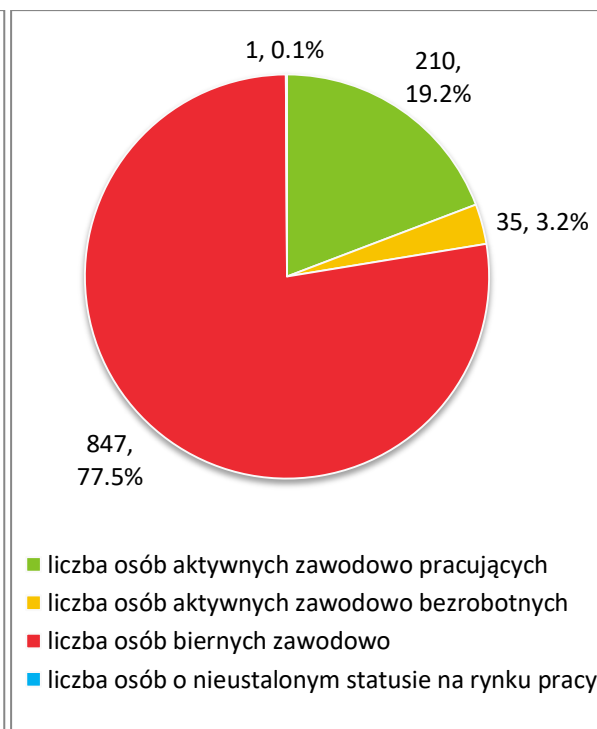
Na poziom uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym ma wpływ nie tylko rodzaj i stopień niepełnosprawności czy wiek, ale również posiadane wykształcenie, a co za tym idzie przygotowanie zawodowe. W 2002 roku wśród mieszkańców gminy w wieku 13 lat i więcej dotkniętych niepełnosprawnością największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (642 osoby, tj. 59,9%). Niski poziom wykształcenia w znaczący sposób utrudniał osobom niepełnosprawnym znalezienie i utrzymanie zatrudnienia. Potwierdzają to dane dotyczące poziomu ich aktywności zawodowej, z których wynika, że zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością była bierna zawodowo (847 osób, tj. 77,5%).

Dane szczegółowe na temat poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych z gminy oraz ich aktywności ekonomicznej przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 22. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku

Wykres 23. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

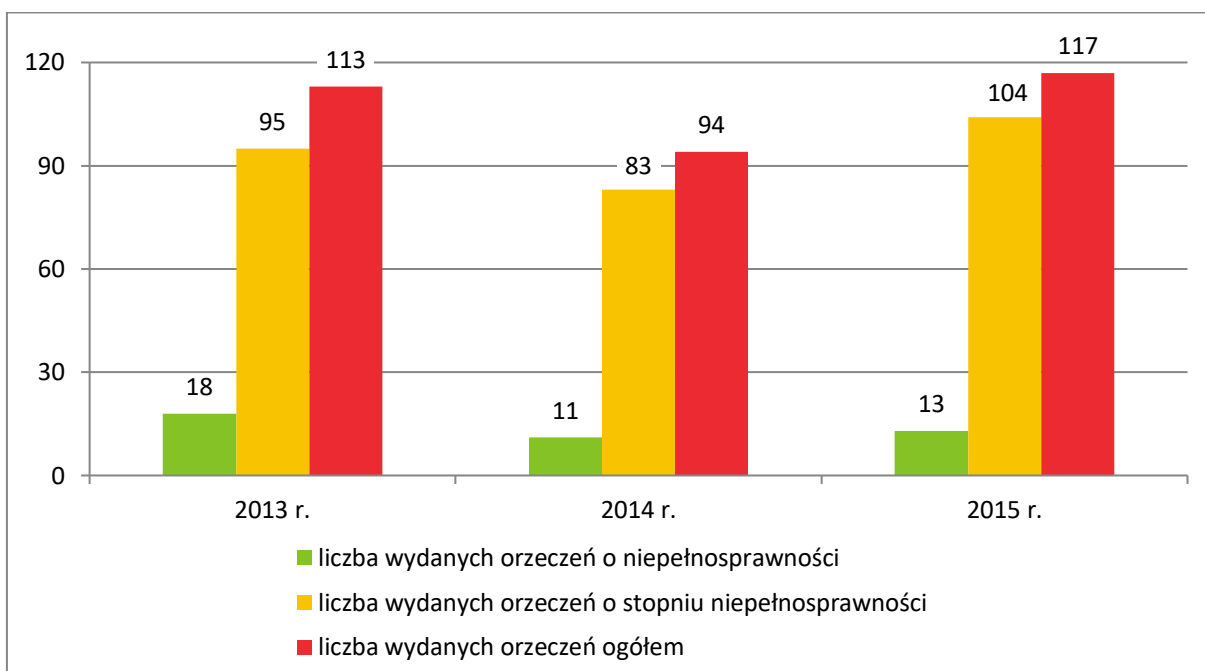

Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

Orzecznictwem o niepełnosprawności w odniesieniu do mieszkańców gminy Kościelec zajmuje się Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Koninie. Według jego danych, w latach 2013-2015 liczba wydanych mieszkańcom gminy orzeczeń o niepełnosprawności (dla dzieci do 16 roku życia) ulegała wahaniom (18 w 2013 r., 11 w 2014 r., 13 w 2015 r.), podobnie jak liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (dla osób powyżej 16 roku życia; 95 w 2013 r., 83 w 2014 r., 104 w 2015 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 24. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez MZOON w Koninie do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2013-2015

Źródło danych: Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Koninie.

8. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie, a także zdolność do konkurencji na rynku pracy.

Wśród przyczyn popadania w alkoholizm zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia. Szerzeniu się narkomanii sprzyjają natomiast coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Przemoc w rodzinie jest z kolei problemem mającym często swoje źródło w uzależnieniach i ubóstwie. Jej ofiarami są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od sprawcy. Na ogół są to kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Trudno jest ustalić liczbę osób zmagających się z problemami alkoholowymi, które niejednokrotnie są przyczyną wystąpienia przemocy w rodzinie. Dane szacunkowe w tym zakresie przygotowała Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zawiera je poniższa tabela.

Tabela 6. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Źródło danych szacunkowych: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

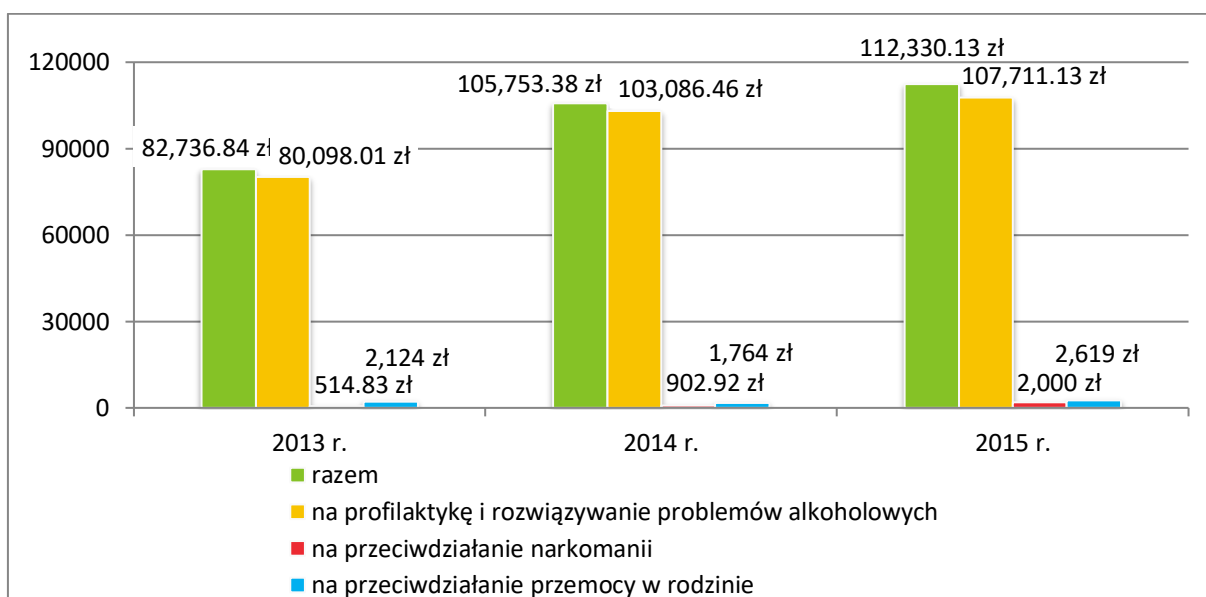
Dane zamieszczone w powyższym zestawieniu pozwalają określić szacunkową liczbę mieszkańców gminy Kościelec dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie. Z wyliczeń wynika, że na jej terenie żyje ok. 135 osób uzależnionych od alkoholu (2% populacji), ok. 270 osób współuzależnionych (4% populacji), ok. 337-471 osób pijących szkodliwie alkohol (5-7% populacji), ok. 270 dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym (4% populacji) oraz ok. 360 ofiar przemocy domowej w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym. Analizując powyższe dane należy mieć świadomość, iż nie odzwierciedlają one w pełni rzeczywistej skali problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie.

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane są w oparciu o gminne programy profilaktyki

i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz przy wykorzystaniu zaplanowanych w ich ramach środków finansowych.

Poniższy wykres przedstawia wysokość środków finansowych wydatkowanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie w gminie Kościelec w latach 2013-2015.

Wykres 25. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2013-2015

Źródło danych: Urząd Gminy Kościelec.

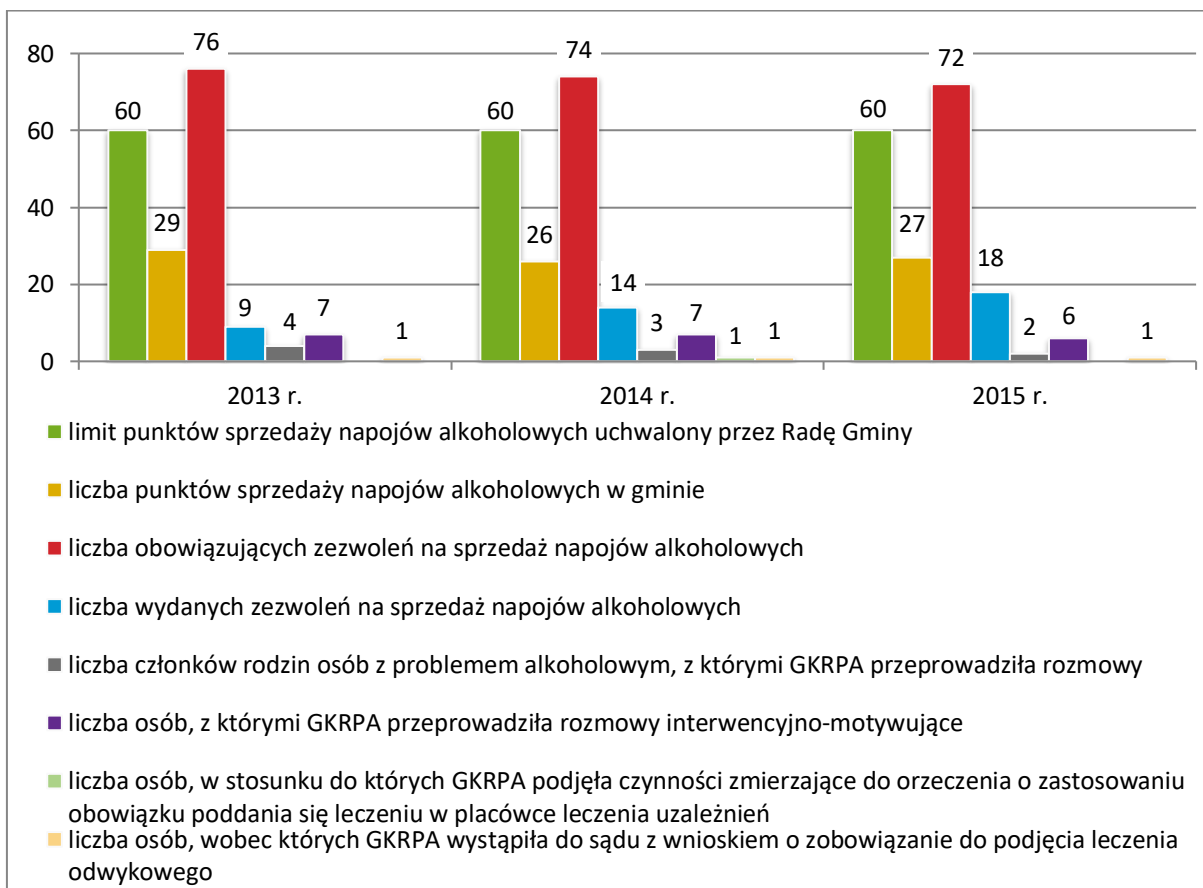
W latach 2013-2015 wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie zwiększała się z roku na rok (z 82.736,84 zł w 2013 r. do 112.330,13 zł w 2015 r.). Wpływ na to miał wzrost kwot przeznaczonych zarówno na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych, jak i narkomanii.

Inicjowaniem działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracją społeczną osób uzależnionych w gminie Kościelec zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Do jej ustawowych zadań należy m.in.: podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na

sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych oraz kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawania napojów alkoholowych.

Wybrane dane dotyczące działań podejmowanych przez Komisję, a także lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższy wykres.

Wykres 26. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2013-2015

Źródło danych: Urząd Gminy Kościelec.

W latach 2013-2015 uchwalony przez Radę Gminy limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie był taki sam (60 w każdym roku). W analizowanym okresie liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych była zbliżona (29 w 2013 r., 26 w 2014 r., 27 w 2015 r.), podobnie jak liczba obowiązujących zezwoleń na ich sprzedaż (76 w 2013 r., 74 w 2014 r., 72 w 2015 r.). Z kolei z roku na rok rosła liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (9 w 2013 r., 14 w 2014 r., 18 w 2015 r.). Jednocześnie GKRPA nie przeprowadziła żadnej kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych, nie wydano także żadnej decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

W latach 2013-2015 liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy, była niewielka (4 w 2013 r., 3 w 2014 r., 2 w 2015 r.), podobnie, jak liczba osób, z którymi Komisja przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące (po 7 w latach 2013-2014, 6 w 2015 r.).

W analizowanym okresie GKRPA podejmowała również czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień (wobec 1 w 2014 r.), a także występowała w tej sprawie do sądu (w przypadku 1 osoby w latach 2013-2015).

W latach 2013-2015 członkowie GKRPA nie kontaktowali się z osobami dotkniętymi problemem przemocy w rodzinie.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie gminy odgrywają: w Kościelcu – Punkt Konsultacyjny, Zespół interdyscyplinarny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, a także gminne placówki oświatowe, kulturalne i służby zdrowia, Komisariat Policji w Kościelcu, Komenda Powiatowa Policji w Kole, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnień w Kole, Centrum Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień „Wikamed” w Kole oraz Centrum Medyczne „Multimed” w Koninie – Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, Poradnia Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych.

Dane szczegółowe na ich temat podmiotów mogących wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie

nazwa jednostki	adres jednostki
Punkt Konsultacyjny w Kościelcu	ul. Kościelna 3, 62-604 Kościelec
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelcu	ul. Turecka 7/3, 62-604 Kościelec
Zespół interdyscyplinarny	ul. Turecka 7/3, 62-604 Kościelec
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Eskulap” w Kościelcu	ul. Kościelna 3, 62-604 Kościelec
Komisariat Policji w Kościelcu	ul. Turecka 7/2, 62-604 Kościelec
Komenda Powiatowa Policji w Kole	ul. Sienkiewicza 14, 62-600 Koło
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnień w Kole	ul. PCK 8, 62-600 Koło

Centrum Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień „Wikamed” w Kole	ul. Kolejowa 58, 62-600 Koło
Centrum Medyczne „Multimed” w Koninie – Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, Poradnia Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych	ul. Wojska Polskiego 33, 62-500 Konin

Źródło danych: Urząd Gminy Kościelec.

Zadaniem funkcjonującego w gminie Punktu Konsultacyjnego jest udzielanie pomocy i informacji osobom uzależnionym i członkom ich rodzin oraz ofiarom przemocy poprzez: motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia odwykowego, kierowanie do leczenia specjalistycznego, rozpoznawanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy, udzielanie wsparcia psychicznego i prawnego i pedagogicznego ofiarom przemocy oraz inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej.

W latach 2013-2015 ze wsparcia w Punkcie skorzystały odpowiednio 1, 1 i 2 osoby z problemem alkoholowym oraz odpowiednio 6, 7 i 9 dorosłych członków rodziny osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionych i dorosłych dzieci alkoholików). Pomocą obejmowane były również osoby doznające przemocy w rodzinie – 4 w 2013 roku, 5 w 2014 roku i 6 w 2015 roku.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościelcu wynika, że w latach 2013-2015 liczba rodzin objętych wsparciem z powodu alkoholizmu była na zbliżonym poziomie (26 rodzin liczących 117 osób w 2013 r., 28 rodzin liczących 126 osób w 2014 r., 24 rodziny liczące 88 osób w 2015 r.). Jednocześnie z powodu przemocy w rodzinie GOPS udzielał wsparcia jedynie w 2015 roku (1 rodzinie liczącej 3 osoby), a narkomania nie była w analizowanym okresie powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie.

W skład funkcjonującego w gminie Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele: Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościelcu, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty (pedagogzy szkolni), ochrony zdrowia i sądu (kuratorzy sądowi). Jego zadaniem jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W ramach Zespołu tworzone są grupy robocze w celu rozwiązania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

Prowadzona w gminie działalność profilaktyczna z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie (w szczególności w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych i placówkach wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży) obejmuje m.in. organizowanie i realizowanie programów profilaktycznych, prelekcji i pogadank, festynów i innych imprez plenerowych oraz imprez sportowych, skierowanych do grup rówieśniczych programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowanych i realizowanych przez młodzież, szkoleń/warsztatów dla rodziców oraz wypoczynku dla dzieci i młodzieży.

Programami profilaktycznymi objęto w gminie 80 dzieci, 5 nauczycieli i 20 rodziców w 2015 roku, w prelekcjach i pogadankach – 60 osób w 2014 roku, w festynach i innych imprezach plenerowych – 300 osób w 2014 roku i po 200 osób w latach 2014-2015, w imprezach sportowych – po 60 osób w latach 2013-2014 i 100 osób w 2015 roku, w skierowanych do grup rówieśniczych programach i przedsięwzięciach profilaktycznych opracowanych i realizowanych przez młodzież – 300 osób w 2013 roku i po 200 osób w latach 2014-2015, w szkoleniach/warsztatach dla rodziców – 300 osób w 2013 roku i 80 osób w 2014 roku, a w koloniach i obozach z programem socjoterapeutycznym – po 43 dzieci z rodzin z problemem alkoholowym w latach 2013-2015.

9. PROBLEM BEZDOMNOŚCI

W ujęciu socjologicznym bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Ze względu na trudną do określenia skalę, złożone przyczyny oraz szczególnie dotkliwe społeczno-ekonomiczne skutki jest zjawiskiem o zasięgu i znaczeniu globalnym, mającym jednocześnie specyficzne regionalne i lokalne uwarunkowania, które wpływają na dobór odpowiednich środków przeciwdziałania.

Zapobieganie bezdomności wymaga aktywnego, zintegrowanego i kompleksowego działania. Wykorzystanie istniejących zasobów środowiska i tworzenie warunków do wdrażania nowych form wsparcia na rzecz osób bezdomnych i ich integracji z otoczeniem powinno stanowić podstawowy cel prowadzonej na szczeblu lokalnym polityki społecznej.

W gminie Kościelec problem bezdomność choć nie występuje na znaczną skalę, oceniany jest jako niepokojący, głównie za sprawą pojawiania się rokrocznie nowych spraw osób dotkniętych i zagrożonych bezdomnością, często wskutek eksmisji.

Pomoc osobom bezdomnym w gminie świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelcu. W latach 2013-2015 bezdomność była przyczyną przyznania świadczeń z pomocy społecznej dla odpowiednio: 4, 5 i 6 osób. Z roku na rok rosły wydatki na opłacenie schronienia dla osób bezdomnych z gminy. W 2013 roku GOPS opłacił schronienie w formie 136 noclegów dla 2 osób bezdomnych na łączną kwotę 2.312 zł, w 2014 roku – 203 noclegów dla 3 osób na kwotę 3.451 zł, a w 2015 roku – 441 noclegów dla 5 osób na łączną kwotę 7.029 zł.

W gminie nie ma żadnych placówek zapewniających osobom bezdomnym schronienie. W razie potrzeby osoby te są kierowane do placówek poza jej terenem. Gmina Kościelec ma podpisane porozumienie na umieszczanie osób pozbawionych schronienia w prowadzonej przez miasto Koło noclegowni, tj. w Ośrodku Pomocy Bezdomnym (ul. Sosnowa 1, 62-600 Koło).

10. PRZESTĘPCZOŚĆ

Przestępczość jest dynamicznym, podlegającym rozwojowi zjawiskiem społecznym, które stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego. W zależności od swej intensywności i częstotliwości wpływa na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciska piętno na jej funkcjonowaniu.

Zapobieganie przestępczości wymaga zastosowania rozwiązań kompleksowych, zakładających wspólne zaangażowanie instytucji i organizacji państwowych, samorządowych i społecznych, przedstawicieli społeczności lokalnych oraz środków masowego przekazu. Ważną rolę w zakresie inicjowania i organizowania tej działalności odgrywa policja.

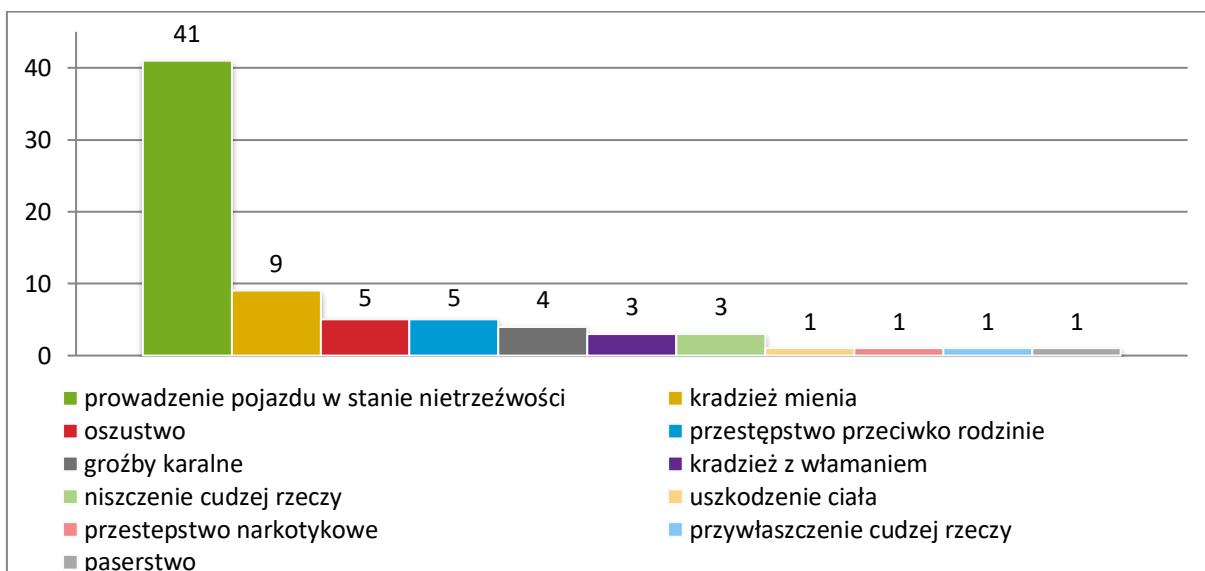
Za ochronę mieszkańców oraz utrzymywanie bezpieczeństwa i porządku publicznego w gminie Kościelec odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Kole (ul. Sienkiewicza 14, 62-600 Koło) oraz obsługiwany przez 2 dzielnicowych Komisariat Policji w Kościelcu (ul. Turecka 7/2, 62-604 Kościelec).

Według danych Komendy Powiatowej Policji w Kole, w 2015 roku na terenie gminy Kościelec stwierdzono 74 przestępstwa. Wśród nich najwięcej było przestępstw polegających na prowadzeniu pojazdu w stanie nietrzeźwości (41) oraz kradzieży mienia (9).

Dane szczegółowe na temat przestępczości w gminie w 2015 roku przedstawia poniższy wykres.

Wykres 27. Przestępstwa popełnione w gminie w 2015 roku

Źródło danych: Komenda Powiatowa Policji w Kole.

Z przeprowadzonych przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowa Policji w Kole konsultacji społecznych w gminie Kościelec wynika, iż zasadniczy wpływ na poczucie bezpieczeństwa jej mieszkańców mają drobne, lecz uciążliwe społecznie wykroczenia. Za najistotniejsze i wymagające stosownej reakcji służb porządkowych uznano:

- spożywanie alkoholu w miejscach objętych zakazem oraz niszczenie mienia (ul. Miodowa w Kościelcu),
- grupowanie młodzieży w rejonie Szkoły Podstawowej w Ruszkowie I (wykroczenia porządkowe, spożywanie alkoholu, zaśmiecanie terenu),
- spożywanie alkoholu w miejscach objętych zakazem w miejscowości Gozdów,
- łamanie przepisów w zakresie parkowania w miejscowości Gozdów (w rejonie szpitala),
- kradzieże mienia, włamania w miejscowości Gąsiorów,
- spożywanie alkoholu w miejscach objętych zakazem, niszczenie mienia, gromadzenie się osób w miejscowości Police Mostowe (w okolicy restauracji McDonald`s),
- gromadzenie się osób w Ruszkowie (w rejonie strzelnicy LOK),
- gromadzenie się osób bezdomnych w parku w Kościelcu.

W stosunku do zgłoszonych zagrożeń Komenda Powiatowa Policji w Kole deklaruje zwiększenie nadzoru Policji nad wskazanymi rejonami.

11. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej).

Zadania pomocy społecznej w gminie Kościelec wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelcu. Podejmuje on działania m.in. na podstawie następujących przepisów prawa: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów oraz ustawa o Karcie Dużej Rodziny, ustawa o dodatkach mieszkaniowych oraz ustawa – Prawo energetyczne oraz ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Realizując zadania Ośrodek współpracuje m.in. z Urzędem Gminy w Kościelcu, radnymi, sołtysami, placówkami ochrony zdrowia, poradniami specjalistycznymi, Policją, gminnymi placówkami oświatowymi, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowym Urzędem Pracy w Kole, domami pomocy społecznej w Kole, Noclegownią dla Osób Bezdomnych w Kole, Warsztatami Terapii Zajęciowej w Paprotni i Kole oraz z kuratorami sądowymi Sądu Rejonowego w Kole.

W 2015 roku kadre Ośrodka stanowiło 10 osób, w tym kierownik, 3 pracowników socjalnych, główna księgowa, 2 pracowników ds. świadczeń rodzinnych. Ośrodek zatrudniał również 3 osoby w oparciu o umowę o pracę na czas określony (2 opiekunki domowe i 1 asystenta rodziny) oraz, w zależności od zaistniałych potrzeb, opiekunki domowe w oparciu o umowy cywilno-prawne.

W analizowanym roku Ośrodek nie spełniał wynikającego z art. 110 ust. 11-12 ustawy o pomocy społecznej obowiązku zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników, bowiem na 1 pracownika socjalnego przypadało 2.241 mieszkańców gminy.

Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w GOPS-ie i kwalifikacji pracujących w nim osób przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Kadra GOPS-u i jej kwalifikacje w 2015 roku

	liczba osób
kadra kierownicza	1
wykształcenie wyższe	1
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	1
pracownicy socjalni	3
wykształcenie wyższe	2
wykształcenie średnie	1
specjalizacja 1-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	1
specjalizacja 2-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	1
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	2
pozostali pracownicy	6
wykształcenie wyższe	4
wykształcenie średnie	1
wykształcenie inne	1
wolontariusze	0
pracownicy zatrudnieni w ramach zatrudnienia subsydiowanego	1
staże	0

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelcu.

Ze wsparcia udzielanego przez GOPS mogą korzystać osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. W odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które jest ustalone na poziomie 634 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 514 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych i świadczeń alimentacyjnych. Zasiłek rodzinny przysługuje, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 674 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem

o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekracza 764 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują z kolei, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł.

W latach 2013-2015 wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie zwiększały się z roku na rok (z 3.746.454 zł w 2013 r. do 4.025.458 zł w 2015 r.). W analizowanym okresie systematycznie zwiększały się środki finansowe przeznaczone m.in. na przeciwdziałanie narkomanii i alkoholizmowi, pokrycie kosztów pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej, zapewnienie dzieciom opieki w rodzinach zastępczych, wspieranie rodziny poprzez zapewnienie pomocy ze strony asystenta rodziny, na świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz na składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, składki na ubezpieczenia zdrowotne, zasiłki stałe oraz usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2013-2015

rozdziały	wysokość wydatków (w zł)		
	w 2013 r.	w 2014 r.	w 2015 r.
ochrona zdrowia			
przeciwdziałanie narkomanii	515	903	2000
przeciwdziałanie alkoholizmowi	80.098	103.086	107.711
pomoc społeczna			
domy pomocy społecznej	51.818	98.091	110.170
rodziny zastępcze	10.517	20.845	31.157
przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	2.124	1.764	2.619
wspieranie rodziny (m.in. asystenci rodziny i rodziny wspierające)	14.080	17.297	36.613
świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	2.175.459	2.378.727	2.420.670
składki na ubezpieczenia zdrowotne	25.250	26.107	37.048
zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	242.340	228.606	230.597
dodatki mieszkaniowe	56.089	47.308	37.968
zasiłki stałe	161.437	166.671	173.534
Ośrodek Pomocy Społecznej	372.664	370.430	372.716
usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	78.580	103.985	138.625

pozostała działalność, w tym program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	127.983	161.651	109.977
pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej			
pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	141.257	3.694	0
edukacyjna opieka wychowawcza			
pomoc materialna dla uczniów	206.243	227.396	214.053
ogółem	3.746.454	3.956.561	4.025.458
w tym w budżecie GOPS-u	3.181.434	3.374.039	3.456.739

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelcu.

W 2015 roku liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia, była niższa niż w latach 2013-2014 (461 w 2013 r., 482 w 2014 r., 446 w 2015 r.), natomiast z roku na rok spadała liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie (z 833 w 2013 r. do 682 w 2015 r.).

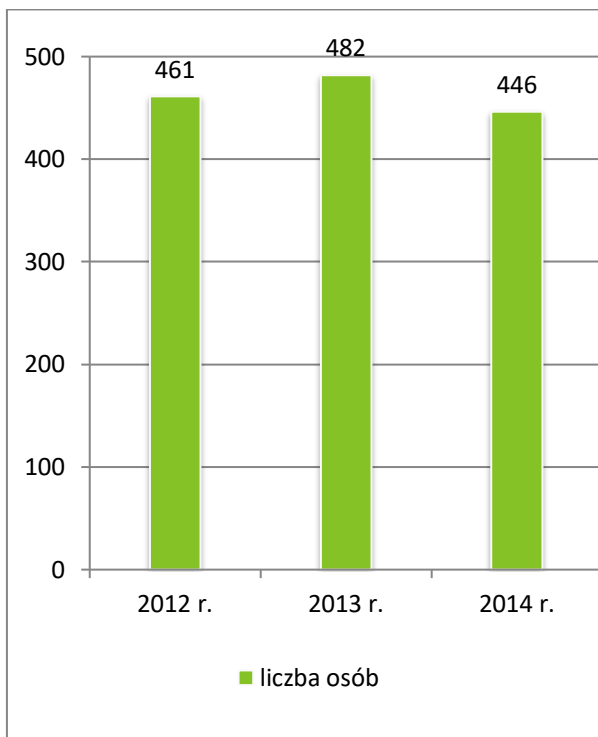
W gronie osób korzystających z pomocy społecznej w gminie, największą grupę stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (236 w 2013 r., 205 w 2014 r., 185 w 2015 r.). Ich udział w ogóle odbiorców pomocy społecznej, którym przyznano świadczenie, zmniejszał się z roku na rok (53,5% w 2013 r., 50,2% w 2014 r., 48,4% w 2015 r.).

Znaczny odsetek odbiorców wsparcia udzielanego przez GOPS stanowiły osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej (192 w 2013 r., 191 w 2014 r., 182 w 2015 r.). Ich odsetek w gronie beneficjentów Ośrodka, którym przyznano świadczenie, zwiększał się z roku na rok (43,5% w 2013 r., 46,8% w 2014 r., 47,6% w 2015 r.).

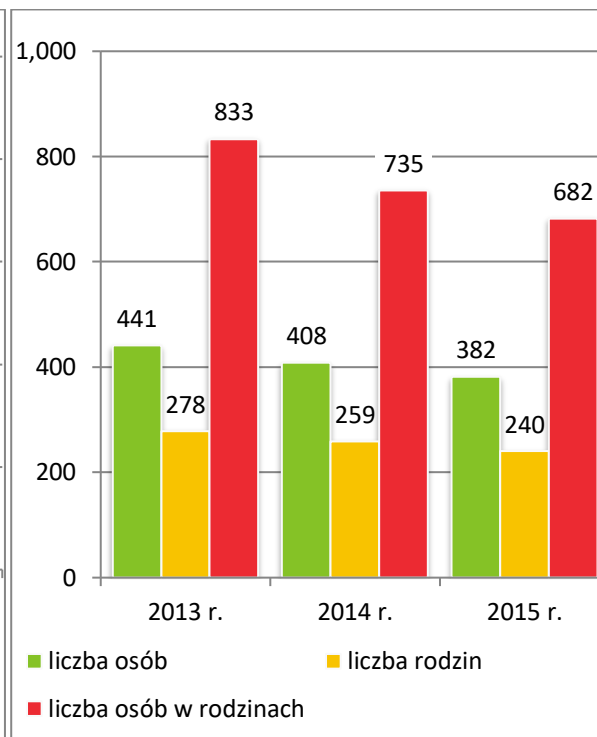
W latach 2013-2015 liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie pieniężne, systematycznie zmniejszała się (z 658 w 2013 r. do 501 w 2015 r.), podobnie jak liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie niepieniężne (z 476 w 2013 r. do 415 w 2015 r.). W analizowanym okresie liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy, ulegała wahaniom (227 w 2013 r., 294 w 2014 r., 259 w 2015 r.), natomiast liczba osób przebywających w tych rodzinach stale zmniejszyła się (z 817 w 2013 r. do 682 w 2015 r.).

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe na temat korzystających z pomocy społecznej w gminie.

Wykres 28. Osoby w gminie, którym w latach 2013-2015 udzielono pomocy i wsparcia

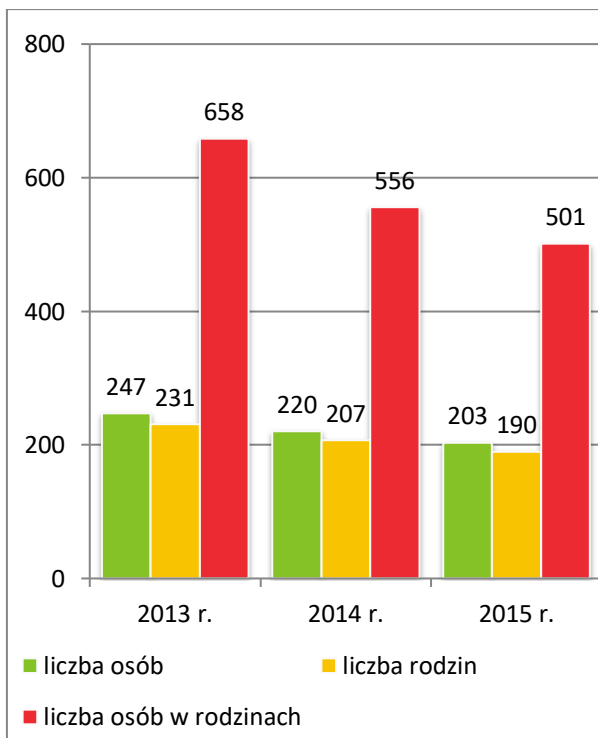

Wykres 29. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2013-2015 przyznano świadczenie

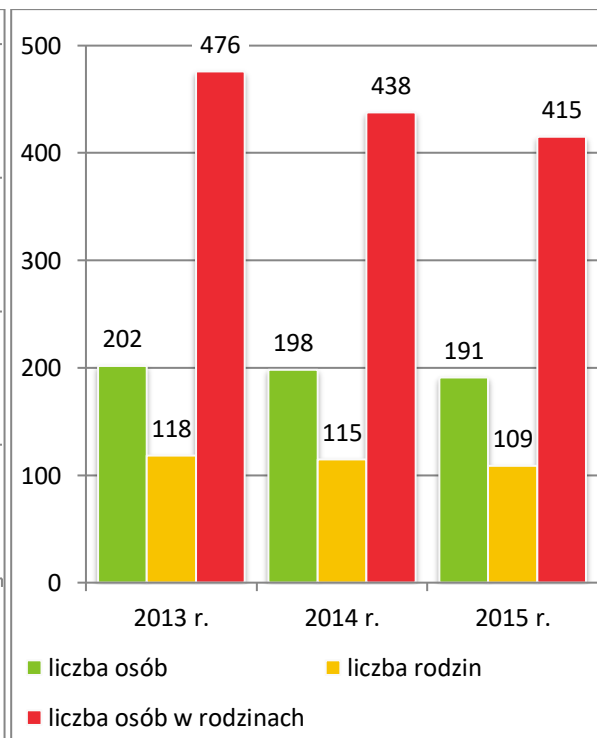

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelcu.

Wykres 30. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2013-2015 przyznano świadczenie pieniężne

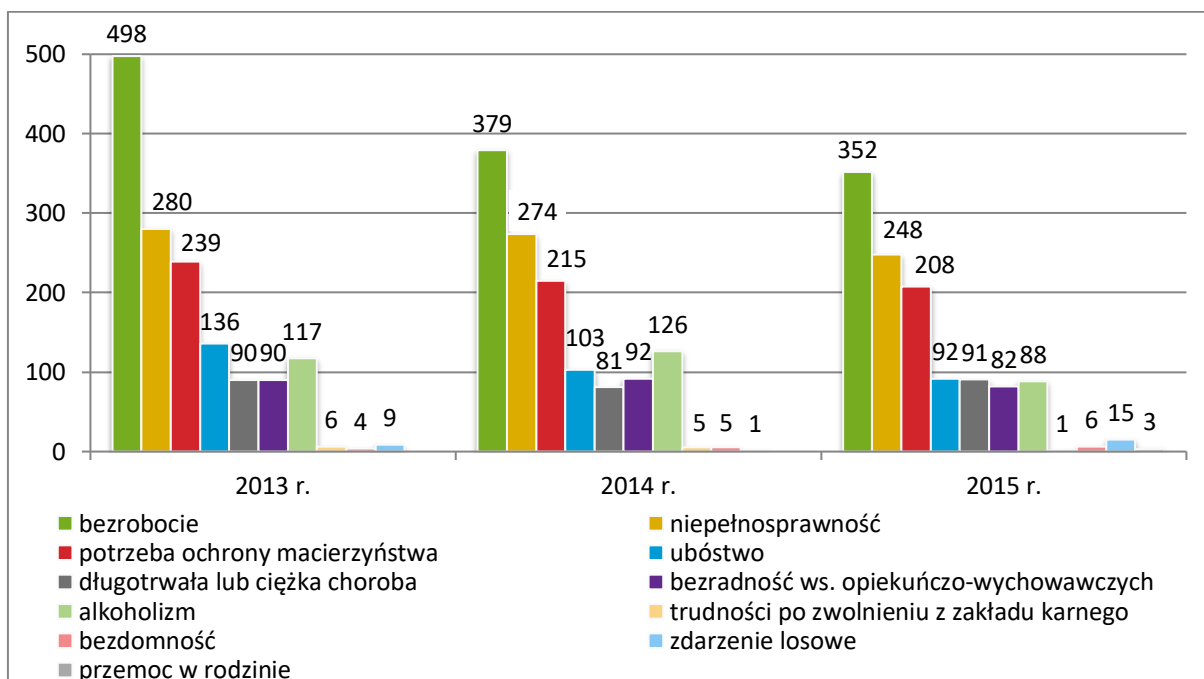
Wykres 31. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2013-2015 przyznano świadczenie niepieniężne

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelcu.

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS-u w latach 2013-2015 najliczniejsze grupy stanowiły rodziny dotknięte bezrobociem, niepełnosprawnością oraz wymagające ochrony macierzyństwa. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 32. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2013-2015 (liczba osób w rodzinach)

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelcu.

W latach 2013-2015 systematycznie zmniejszała się liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia GOPS-u z zasadniczych powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie, tj. bezrobocia (z 498 w 2013 r. do 352 w 2015 r.), niepełnosprawności (z 280 w 2013 r. do 248 w 2015 r.), potrzeby ochrony macierzyństwa (z 239 w 2013 r. do 208 w 2015 r.) oraz ubóstwa (z 136 w 2013 r. do 92 w 2015 r.). Jednocześnie niewielkim wahaniom ulegała liczba odbiorców pomocy społecznej dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą (90 w 2013 r., 81 w 2014 r., 91 w 2015 r.), bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (90 w 2013 r., 92 w 2014 r., 82 w 2015 r.) i alkoholizmem (117 w 2013 r., 126 w 2014 r., 88 w 2015 r.).

Świadczenia pomocy społecznej udzielane przez GOPS mają głównie charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2013-2015 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2013-2015

formy świadczeń		liczba osób			liczba świadczeń		
		2013 r.	2014 r.	2015 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
pieniężne	zasilek stały	38	40	39	389	400	349
	zasilek okresowy	117	104	95	397	403	365
	zasilek celowy	201	173	170	X	X	X
	w tym: zasilek celowy przyznany w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	15	66	69	27	109	122
niepieniężne	posiłek	180	173	166	19.380	20.196	20.371
	w tym: posiłek przyznany w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	180	173	166	19.380	20.196	20.371
	schronienie	2	3	5	136	203	441
	ubranie	0	0	0	0	0	0
	sprawienie pogrzebu	0	1	0	0	1	0
	odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	2	5	6	24	43	43
usługi	usługi opiekuńcze	13	16	18	6.873	7.951	10.373
	specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0
	specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	0	0	0	0
	poradnictwo specjalistyczne	0*	0*	1*	X	X	X
	praca socjalna	107*	115*	108*	X	X	X
	interwencja kryzysowa	0*	0*	0*	X	X	X
	kontrakt socjalny	11	0	0	X	X	X
indywidualne programy pomocy	indywidualny program wychodzenia z bezdomności	0	0	0	X	X	X
	indywidualny program zatrudnienia socjalnego (CIS)	0	0	0	X	X	X
wspieranie rodziny i piecza zastępcza	wspieranie rodziny przez asystenta rodziny (liczba asystentów rodziny)	11* (1)	9* (1)	10* (1)	X	X	X
	odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej (w zł)	10.517	20.845	31.157	X	X	X

*liczba rodzin

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelcu.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielanymi formami pomocy w latach 2013-2015 były zasiłek celowy i okresowy. Zasiłek celowy jest przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, obuwia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, opłat za gaz, energię, wodę i czynsz, a także kosztów pogrzebu. Liczba osób nim objętych w latach 2014-2015 była niższa niż w 2013 roku (201 w 2013 r., 173 w 2014 r., 170 w 2015 r.).

Z kolei zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. W latach 2013-2015 liczba osób, które z niego skorzystały, zmniejszała się z roku na rok (ze 117 w 2013 r. do 95 w 2015 r.).

Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił z kolei posiłek, który był wsparciem udzielanym głównie dzieciom w ramach wieloletniego programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (obowiązywał on do końca 2013 roku; na lata 2014-2020 Rada Ministrów przyjęła wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”). Celem tego Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych. W latach 2013-2015 liczba osób objętych posiłkiem nieznacznie się zmniejszała się z roku na rok (ze 180 w 2013 r. do 166 w 2015 r.).

Ważną formą wsparcia niepieniężnego było również pokrywanie kosztów pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej. Z roku na rok zwiększa się w gminie liczba osób starszych, samotnych i schorowanych wymagających całodobowej opieki w miejscu zamieszkania lub umieszczenia w placówce zapewniającej całodobową opiekę. W latach 2013-2015 gmina pokrywała koszt pobytu w Domach Pomocy Społecznej w Kole za odpowiednio 2, 5 i 6 osób. W analizowanym okresie w gminie były również świadczone usługi opiekuńcze. Liczba osób nimi objętych zwiększała się z roku na rok (z 13 w 2013 r. do 18 w 2015 r.).

Wśród usług najistotniejszą rolę odgrywała praca socjalna mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Była ona prowadzona m.in. w oparciu o zawarte kontrakty socjalne (11 w 2013 r.) W latach 2013-2015 liczba rodzin, które objęto pracą socjalną, utrzymywała się na zbliżonym poziomie (107 w 2013 r., 115 w 2014 r., 108 w 2015 r.).

Praca socjalna świadczona w gminie nakierowana była przede wszystkim na przywrócenie utraconej lub ograniczonej zdolności samodzielnego funkcjonowania osób i rodzin i obejmowała działania o charakterze: profilaktycznym (zapobiegające utrwalaniu się i poszerzaniu dysfunkcji), osłonowym (zapobiegające degradacji biologicznej i społecznej) oraz aktywizującym (zmierzające do przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych).

W ramach pracy socjalnej wobec odbiorców pomocy społecznej podejmowane były działania polegające w szczególności na: występowaniu w charakterze przedstawiciela i rzecznika spraw podopiecznych niezaradnych życiowo, aktywizowaniu do poszukiwania pracy, pomocy w kompletowaniu dokumentów w celu uzyskania świadczeń emerytalno-rentowych, świadczeń rodzinnych, dodatku mieszkaniowego itp., w załatwianiu spraw dotyczących ustalenia stopnia niepełnosprawności, uzyskaniu alimentów, uczeniu racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami, kierowaniu do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradni Zdrowia Psychicznego, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Powiatowej Komisji ds. Orzekania o Niepełnosprawności, współpracy z asystentem rodziny, pedagogami szkolnymi, sądem rodzinnym, kuratorami, Policją, zakładem karnym, lekarzami oraz z pielęgniarkami środowiskowymi.

W analizowanym okresie GOPS realizował również zadania z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej, zatrudniając asystenta rodziny. W latach 2013-2014 pod opieką asystenta rodziny pozostawało odpowiednio 11 i 9 rodzin, a w 2015 roku 10 rodzin (w których wychowywało się 21 dzieci). Asystent rodziny był zatrudniony przy wykorzystaniu środków finansowych otrzymanych z resortowego programu wspierania rodziny „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”.

W latach 2013-2015 Ośrodek partycypował także w kosztach utrzymania dzieci z gminy w pieczy zastępczej. Z roku na rok wydatki na ten cel zwiększały się (z 10.517 zł w 2013 r. do 31.157 zł w 2015 r.).

W 2013 roku GOPS kontynuował realizację projektu systemowego pn. „Wykorzystaj szansę” współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego, którego celem była aktywizacja społeczna i zawodowa klientów pomocy społecznej w gminie. Łączny budżet projektu w 2013 roku wyniósł 155.167 zł, z czego 138.874 zł pochodziło z EFS-u. Uczestnicy projektu (10 osób) otrzymali wsparcie finansowe w postaci zasiłków celowych, a także możliwość uczestniczenia w kursach zawodowych, szkoleniach z przedsiębiorczości oraz warsztatach poprawy wizerunku.

W analizowanym okresie GOPS realizował także zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, będąc odpowiedzialnym za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, a także delegując do niego swoich pracowników. Ponadto Ośrodek świadczył poradnictwo socjalne dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

W latach 2013-2015 w gminie wypłacano również stypendia szkolne i zasiłki szkolne. Najczęściej wsparcie te kierowane jest do dzieci pochodzących z rodzin ubogich lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, np. dotkniętych bezrobociem, i służy zmniejszeniu różnic w dostępie do edukacji. Liczba osób nim objętych zmniejszała się z roku na rok (260 w 2013 r., 251 w 2014 r., 221 w 2015 r.), a kwota udzielonych świadczeń pozostawała na zbliżonym poziomie (206.243 zł w 2013 r., 209.667 zł w 2014 r. i 208.888 zł w 2015 r.).

W analizowanym okresie GOPS zajmował się także wypłacaniem dodatków mieszkaniowych i energetycznych. W 2013 roku wypłacił 293 dodatki mieszkaniowe na łączną kwotę 56.089 zł, rok później 273 dodatki mieszkaniowe na łączną kwotę 47.308 zł oraz 7 dodatków energetycznych na kwotę 110 zł, a w 2015 roku 194 dodatki mieszkaniowe na łączną kwotę 37.968 zł oraz 12 dodatków energetycznych na kwotę 217 zł.

Od 2014 roku w gminie realizowany jest również rządowy program pomocy dla rodzin wielodzietnych. Koordynacją jego realizacji zajmuje się GOPS, który wydaje uprawnionym Karty Dużej Rodziny.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelcu prowadził również szereg działań środowiskowych i integracyjnych, m.in. pośredniczył w przekazywaniu odzieży, obuwia i sprzętu gospodarstwa domowego od darczyńców dla osób potrzebujących a także, we współpracy z Konińskim Bankiem Żywności, zajmował się realizacją pomocy żywnościowej.

W ramach realizowanych zadań GOPS przyznawał również świadczenia rodzinne. W latach 2013-2015 ogólna liczba udzielonych świadczeń zmniejszała się z roku na rok (z 13.576 w 2013 r. do 11.858 w 2015 r.), na co zasadniczy wpływ miał systematyczny spadek wypłacanych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków (z 10.485 w 2013 r. do 8.832 w 2015 r.)

W analizowanym okresie systematycznie zwiększała się liczba wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych (z 2.341 w 2013 r. do 2.475 w 2015 r.), natomiast w latach 2014-2015 liczba przyznanych świadczeń pielęgnacyjnych była znacznie niższa niż w 2013 roku (577 w 2013 r., 223 w 2014 r., 287 w 2015 r.).

Dane szczegółowe na temat przyznanych w gminie świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2013-2015

	2013 r.	2014 r.	2015 r.
zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
liczba świadczeń	10.485	9.382	8.832
zasiłek pielęgnacyjny			
liczba świadczeń	2.341	2.389	2.475
świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	577	223	287
dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego			
liczba świadczeń	117	0	0
specjalny zasiłek opiekuńczy			
liczba świadczeń	15	69	212
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
liczba świadczeń	41	75	52
ogółem			
liczba świadczeń	13.576	12.138	11.858
zasiłek dla opiekunów			
liczba świadczeń	X	727	378

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelcu.

Od 2014 roku Ośrodek przyznawał zasiłek dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Przysługuje on osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca

2013 roku w związku z wygaśnięciem z mocy prawa (na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 roku o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2012 r., poz. 1548) decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. W latach 2014-2015 GOPS przyznał odpowiednio 727 i 378 takie zasiłki na kwotę odpowiednio 368.958 i 194.843 zł.

Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy (od 2013 roku) GOPS opłacał składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz zdrowotne. Liczba tych składek i ich wartość ulegały wahaniom (800 na kwotę 77.973 zł w 2013 r., 338 na kwotę 39.468 zł w 2014 r., 552 na kwotę 82.448 zł w 2015 r.).

Kolejną formę pomocy udzielanej przez Ośrodek stanowiły świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które służą wsparciu osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W latach 2014-2015 liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, była niższa niż w 2013 roku (36 w 2013 r., 28 w 2014 r., 27 w 2015 r.), natomiast liczba wypłaconych świadczeń zmniejszała się z roku na rok (z 664 w 2013 r. do 542 w 2015 r.). Jednocześnie liczba dłużników alimentacyjnych w gminie ulegała w analizowanym okresie wahaniom (28 w 2013 r., 35 w 2014 r., 28 w 2015 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2013-2015

	2013 r.	2014 r.	2015 r.
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	36	28	27
liczba wypłaconych świadczeń	664	601	542
liczba dłużników alimentacyjnych	28	35	28
łączna kwota wypłaconych świadczeń (w zł)	237.249	207.069	192.555

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelcu.

Pomoc społeczna polega również na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Obejmuje ona zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. W gminie Kościelec, obok Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, funkcjonuje Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i dotkniętych przemocą (ul. Kościelna 3) oraz działa Parafialny Zespół Caritas. Punkt Konsultacyjny zajmuje się w szczególności prowadzeniem działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień

i przemocy w rodzinie; udzielaniem konsultacji oraz porad terapeutycznych, socjalnych i profilaktycznych w sprawach uzależnień i przemocy, wspomaganie osób pijących ryzykownie i szkodliwie odnośnie zmiany szkodliwego wzoru picia, motywowaniem osób uzależnionych do podjęcia terapii odwykowej, udzielaniem wsparcia osobom po zakończonej terapii, inicjowaniem interwencji w przypadku rozpoznania przemocy w rodzinie. Wśród potrzeb w zakresie rozwoju placówka wskazuje zapewnienie większej dostępności porad specjalistów, głównie psychologa i prawnika.

Parafialny Zespół Caritas zajmuje się z kolei głównie pomaganiem osobom starszym i samotnym, dzieciom ubogim i zaniedbanym wychowawczo, samotnym matkom, rodzinom wielodzietnym, osobom bezdomnym i borykającym się z trudnościami materialnymi i duchowymi. Zespół deklaruje także niesienie pomocy ofiarom wypadków, katastrof, konfliktów zbrojnych, emigrantom i uchodźcom. Wśród swoich potrzeb jednostka wskazuje zwiększenie dostępności specjalistycznego poradnictwa rodzinnego oraz sprzętu medycznego i rehabilitacyjnego.

Mieszkańcy gminy mają także możliwość korzystania z oferty instytucji wsparcia działających poza gminą. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Instytucje wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy

nazwa i adres instytucji oraz podmiot prowadzący	zakres oferowanych usług oraz kategoria klienta
<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole, ul. Henryka Sienkiewicza 27, 62-600 Koło</p>	<p>Zakres oferowanych usług: realizacja zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej, rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rehabilitacji społecznej oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Kategoria klienta: mieszkańcy powiatu – osoby niepełnosprawne, ofiary przemocy, rodziny zastępcze.</p>
<p>Dom Pomocy Społecznej w Kole, ul. Ks. Stanisława Poniatowskiego 21, 62-600 Koło.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby w podeszłym wieku, niepełnosprawne ruchowo.</p>
<p>Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenia Sióstr Małych Misjonarek Miłosierdzia w Kole, ul. Blizna 55, 62-200 Koło.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby w podeszłym wieku, niepełnosprawne ruchowo.</p>

<p>Noclegownia dla Osób Bezdomnych w Kole, ul. Sosnowa 1, 62-600 Koło.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: nocleg, posiłek, odzież, pomoc finansowa i socjalna. Kategoria klienta: osoby bezdomne.</p>
<p>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnień w Kole, ul. PCK 8, 62-600 Koło.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: diagnozowanie osób uzależnionych i współuzależnionych, prowadzenie terapii, wykonywanie specjalistycznych konsultacji, współpraca z instytucjami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów uzależnień. Kategoria klienta: osoby uzależnione i współuzależnione.</p>
<p>Centrum Medyczne „Multimed” w Koninie, Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, Poradnia Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych, ul. Wojska Polskiego 33, 62-500 Konin.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: diagnozowanie osób uzależnionych i współuzależnionych, prowadzenie terapii, wykonywanie specjalistycznych konsultacji; współpraca z instytucjami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów uzależnień. Kategoria klienta: osoby uzależnione i współuzależnione.</p>
<p>Centrum Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień „Wikamed” w Kole, ul. Kolejowa 58, 62-600 Koło.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: diagnozowanie pacjentów uzależnionych i współuzależnionych, prowadzenie terapii, wykonywanie specjalistycznych konsultacji, współpraca z instytucjami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów uzależnień. Kategoria klienta: osoby uzależnione i współuzależnione.</p>
<p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kole, ul. Kolejowa 13, 62-600 Koło.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: pomoc psychologiczno-pedagogiczna i logopedyczna dzieciom i młodzieży oraz rodzicom i nauczycielom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i edukacyjnych. Kategoria klienta: dzieci i młodzież oraz ich rodzice i nauczyciele.</p>
<p>Warsztat Terapii Zajęciowej w Kole, ul. Dąbska 40, 62-600 Koło.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: rehabilitacja społeczna, zawodowa i zdrowotna. Kategoria klienta: osoby niepełnosprawne.</p>
<p>Warsztat Terapii Zajęciowej w Paprotni, ul. Wrzosowa 10, 62-513 Paprotnia.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: rehabilitacja społeczna, zawodowa i zdrowotna. Kategoria klienta: osoby niepełnosprawne.</p>

Źródło danych: Starostwo Powiatowe i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole.

12. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form jego aktywności. Pełnią istotną rolę nie tylko w konsolidacji społeczności lokalnej, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich

lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

Współpraca samorządu lokalnego z podmiotami należącymi do sektora pozarządowego nie tylko pozwala skuteczniej i efektywniej działać na rzecz rozwoju oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców, lecz również umożliwia istotne odciążenie sektora publicznego w realizacji zadań.

W gminie Kościelec funkcjonuje ponad 30 organizacji pozarządowych. Samorząd gminy posiada Program współpracy gminy Kościelec z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, w oparciu o który ma możliwość podejmowania z nimi współpracy o charakterze finansowym i pozafinansowym. Współpraca gminy o charakterze finansowym może odbywać się w formie wspierania zadania publicznego wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie jego realizacji, a podstawowym trybem przekazywania środków finansowych organizacjom pozarządowym jest otwarty konkurs ofert. Z kolei wsparcie pozafinansowe może przybierać takie formy, jak: współorganizacja przedsięwzięć, udostępnianie lokali na korzystniejszych warunkach niż stosowane w powszechnym obrocie, wspólna działalność na rzecz podnoszenia jakości działań organizacji pozarządowych, pomoc merytoryczna dla realizowanych projektów oraz promocja działań sektora pozarządowego.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat sektora pozarządowego w gminie.

Tabela 14. Organizacje pozarządowe w gminie

lp.	nazwa i adres organizacji	charakterystyka działania
1.	Kościeleckie Towarzystwo Doradców , ul. Osiedlowa 4, lok. 8, 62-604 Kościelec.	Działalność w zakresie pomocy społecznej, nauki, oświaty i wychowania.
2.	Stowarzyszenie „Dom” Dobrowska Organizacja Międzypokoleniowa , Dobrów 62, 62-604 Dobrów.	Działalność w zakresie rozpowszechniania dziedzictwa kulturowego, rozwoju kultury ludowej i folkloru.
3.	Stowarzyszenie Ochrony Środowiska i Przyrody Złotogórskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu , Daniszew 16, 62-604 Kościelec.	Działalność w zakresie ekologii i rozwoju lokalnego.

4.	Stowarzyszenie Wspierające Rozwój Kultury i Folkloru przy Zespole Szkół Rolniczego Centrum Kształcenia Ustawicznego w Kościelcu, ul. Kościelna 2, 62-604 Kościelec.	Działalność w zakresie nauki, kultury i ekologii, podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej.
5.	Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Dąbrowicach Starych, Dąbrowice Stare 60, 62-604 Kościelec.	Aktywizacja i promowanie kobiet w życiu społecznym, gospodarczym i kulturalnym, podejmowanie działań na rzecz aktywizacji lokalnej społeczności, promocja kuchni ludowej i miejscowej tradycji.
6.	Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Dąbrowicach Częściowych, Dąbrowice Częściowe 41, 62-604 Kościelec.	
7.	Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Daniszewie, Daniszew 81, 62-604 Kościelec.	
8.	Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Dobrowie, Dobrow 124, 62-604 Kościelec.	
9.	Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Gąsiorowie, Gąsiorów 71, 62-604 Kościelec.	
10.	Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Gozdowie Gozdów 39, 62-604 Kościelec	
11.	Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Kościelcu, ul. Tarnowiecka 8, 62-604 Kościelec.	
12.	Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Policach Średnich, Police Średnie 20, 62-604 Kościelec.	
13.	Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Ruszkowie Pierwszym, Ruszków Pierwszy 86, 62-604 Kościelec.	
14.	Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Ruszkowie Drugim, Ruszków Drugi 65, 62-604 Kościelec.	
15.	Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Trzęśniewie, Trzęśniew 27, 62-604 Kościelec.	
16.	Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Turach, Tury 14, 62-513 Krzymów.	
17.	Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Wakach, Waki 9, 62-604 Kościelec.	

18.	Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Łęce , Łęka 4, 62-604 Kościelec.	
19.	Młodzieżowy Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Warta-Eremita” przy Szkole Podstawowej w Dobrowie , Dobrow 50, 62-604 Kościelec.	
20.	Stowarzyszenie Rozwoju Młodzieży WKS „Strazkovia” Strazków , Strazków 46, 62-604 Kościelec.	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu oraz edukacja dzieci i młodzieży.
21.	Uczniowski Klub Sportowy „Orlik” w Kościelcu , ul. Kościelna 2, 62-604 Kościelec.	
22.	Uczniowski Klub Sportowy KKS „Kiełbaska” w Kościelcu , ul. Szkolna 9, 62-604 Kościelec.	
23.	Wielkopolski Klub Płetwonurków „Neptun” , Gozdów, ul. Akacyjowa 17, 62-604 Kościelec.	Działalność na rzecz bezpieczeństwa publicznego, ratownictwa i ochrony ludności oraz promocja i organizacja wolontariatu.
24.	Ochotnicza Straż Pożarna w Białkowie Kościelnym , Białków Kościelny 21, 62-604 Kościelec.	Prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom, uczestnictwo w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń, informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi, rozwijanie wśród członków ochotniczej straży pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej.
25.	Ochotnicza Straż Pożarna w Dąbrowicach Częściowych , Dąbrowice Częściowe 28, 62-604 Kościelec.	
26.	Ochotnicza Straż Pożarna w Daniszewie , Daniszew, 62-604 Kościelec.	
27.	Ochotnicza Straż Pożarna w Dobrowie , Dobrow, 62-604 Kościelec.	
28.	Ochotnicza Straż Pożarna w Gąsiorowie , Gąsiorów, 62-604 Kościelec.	
29.	Ochotnicza Straż Pożarna w Policach Średnich , Police Średnie, 62-604 Kościelec.	
30.	Ochotnicza Straż Pożarna w Ruszkowie Pierwszym , ul. Kolska 86, 62-604 Kościelec.	
31.	Ochotnicza Straż Pożarna w Trzęśniewie , Trzęśniew 51, 62-604 Kościelec.	
32.	Ochotnicza Straż Pożarna w Turach , Tury, 62-513 Krzymów.	

33.	Ochotnicza Straż Pożarna w Wakach, Waki, 62-604 Kościelec.	
-----	--	--

Źródło danych: Urząd Gminy Kościelec oraz www.bazy.ngo.pl

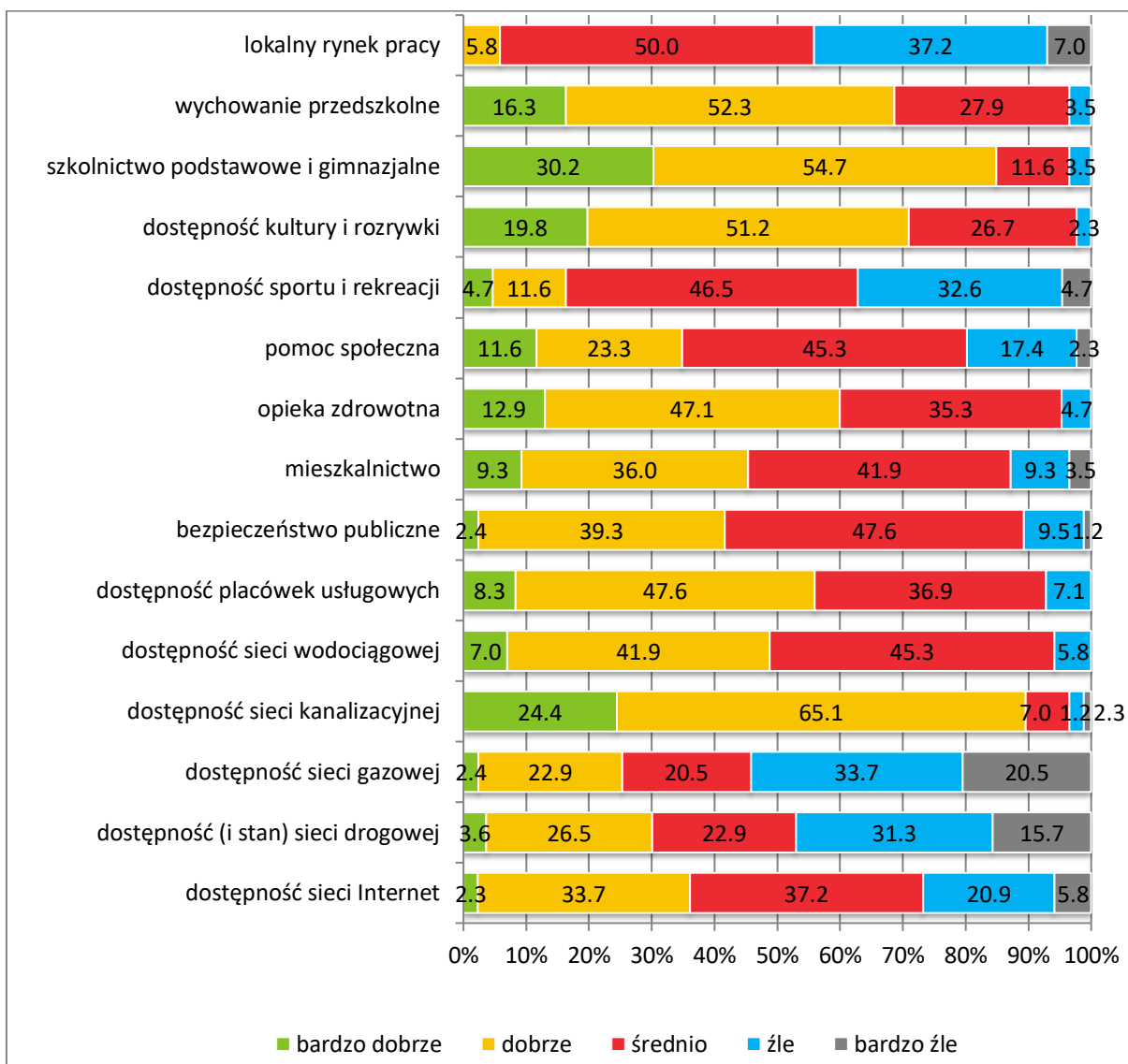
13. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”

Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie Kościelec posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków.

Badania zostały przeprowadzone przy pomocy ankiet, które zostały rozpowszechnione wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – Wójta Gminy, Zastępcy Wójta Gminy, Sekretarza Gminy, Skarbnika Gminy, radnych, sołtysów, pracowników Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy, m.in. placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, a także przedstawicieli jednostek służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych i kościoła. W sumie do analizy przedłożono 86 wypełnionych anonimowo ankiet.

W pierwszym pytaniu poproszono przedstawicieli środowiska lokalnego o ocenę warunków życia w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 33. Warunki życia w gminie

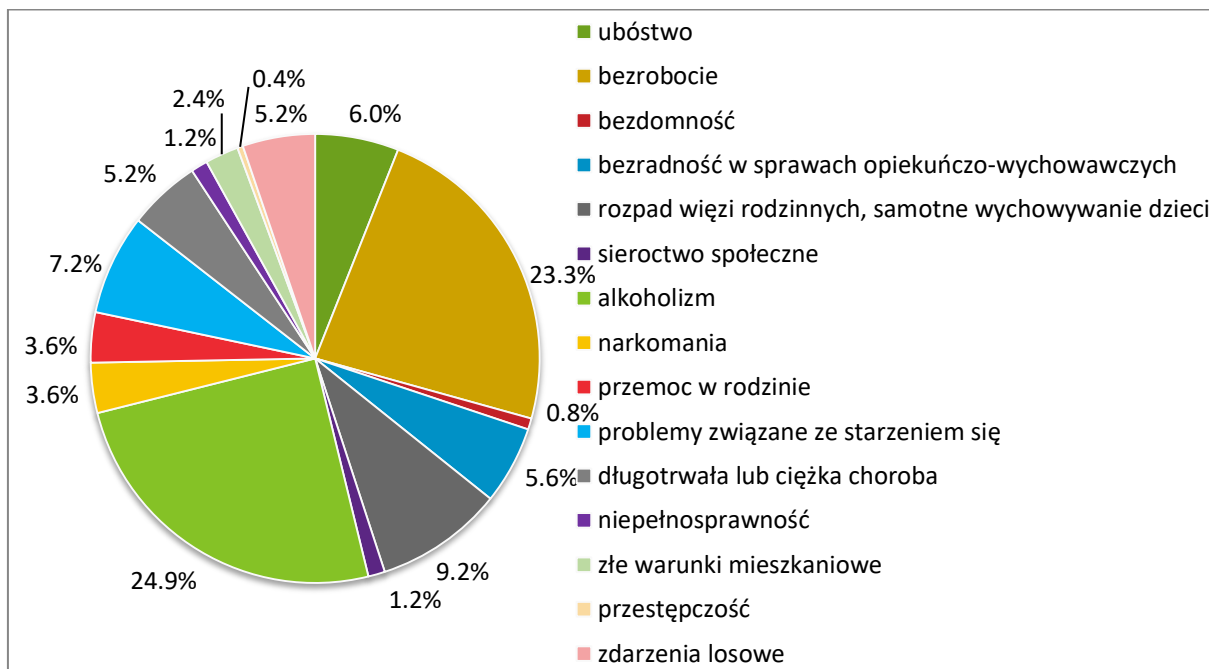
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Analizując warunki życia w gminie, przedstawiciele środowiska lokalnego najwyżej ocenili dostęp do sieci kanalizacyjnej (łącznie 89,5% ocen dobrych i bardzo dobrych), szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego (w sumie 84,9% ocen dobrych i bardzo dobrych), a także dostępność kultury i rozrywki (łącznie 71% ocen dobrych i bardzo dobrych) oraz wychowania przedszkolnego (w sumie 68,6% ocen dobrych i bardzo dobrych).

Najniżej ankietowani ocenili dostęp do sieci gazowej (łącznie 54,2% ocen złych i bardzo złych), dostępność (i stan) sieci drogowej (w sumie 47% ocen złych i bardzo złych), lokalny rynek pracy (łącznie 44,2% ocen złych i bardzo złych) oraz dostępność sportu i rekreacji (w sumie 37,3% ocen złych i bardzo złych).

W kolejnym pytaniu zapytano badanych o problemy, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 34. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

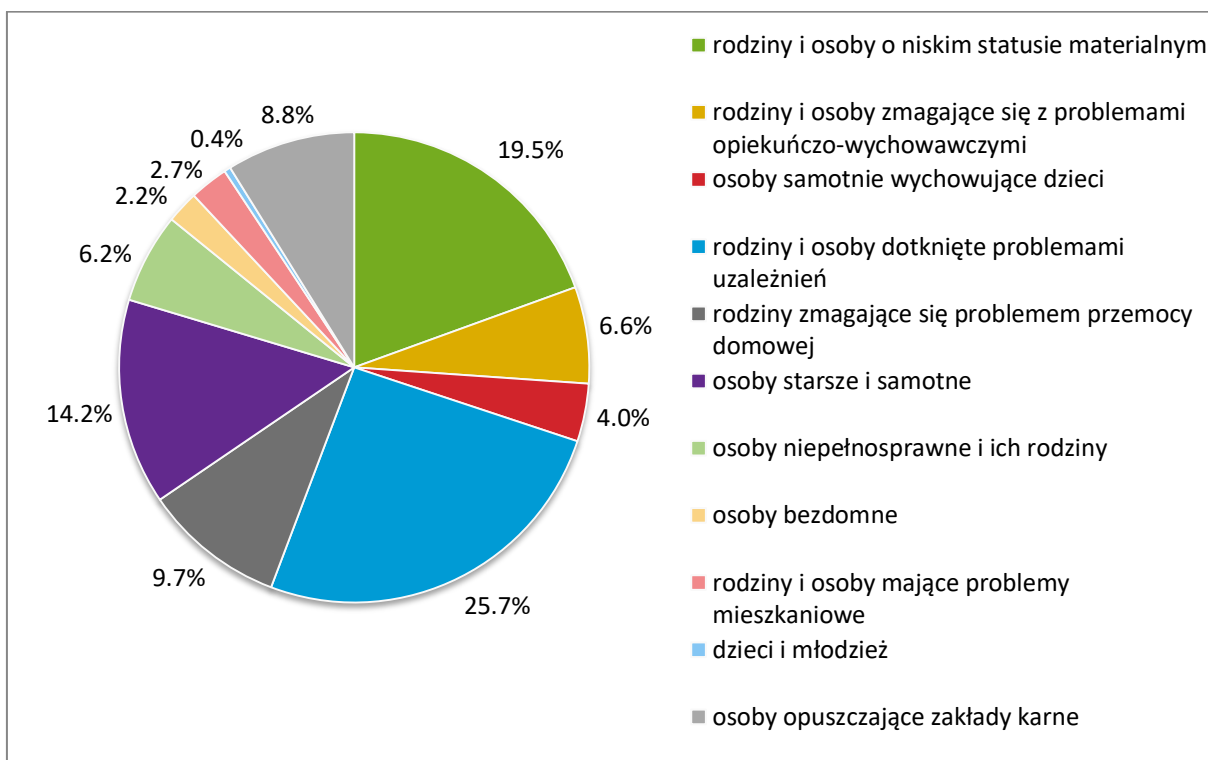

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Do problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, respondenci zaliczyli alkoholizm (24,9%) i bezrobocie (23,3%), a następnie rozpad więzi rodzinnych i samotne wychowywanie dzieci (9,2%), a także problemy związane ze starzeniem się (7,2%).

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowali identyfikowali grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 35. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie

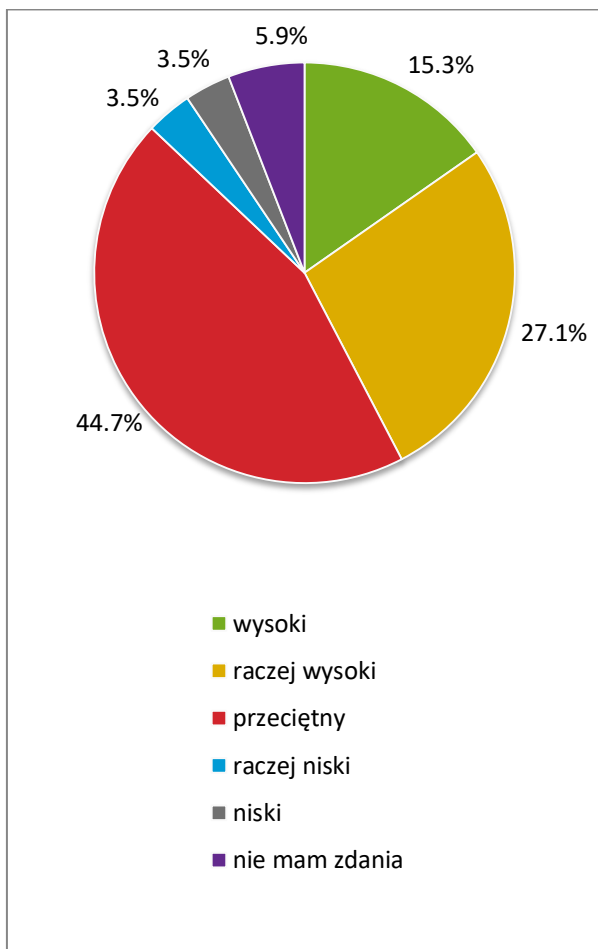
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych stwierdziło, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień (25,7%) oraz o niskim statusie materialnym (19,5%), a także osoby starsze i samotne (14,2%).

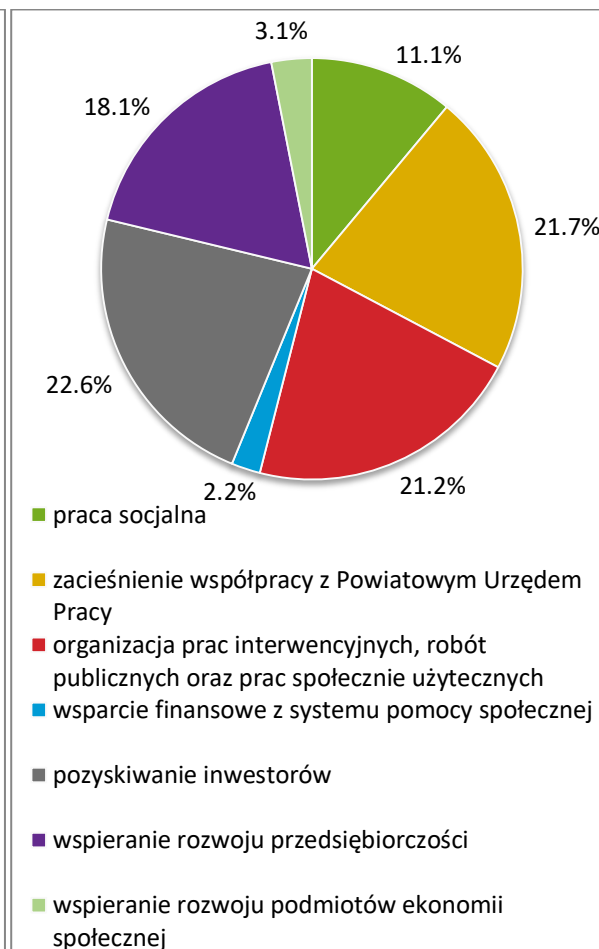
Zdaniem respondentów wykluczeniem społecznym zagrożone są także rodziny zmagające się z problemem przemocy domowej (9,7%) oraz osoby opuszczające zakłady karne (8,8%).

W kolejnych pytaniach poproszono badanych o opinię na temat poziomu bezrobocia w gminie oraz wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób nim dotkniętych. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 36. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?

Wykres 37. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?

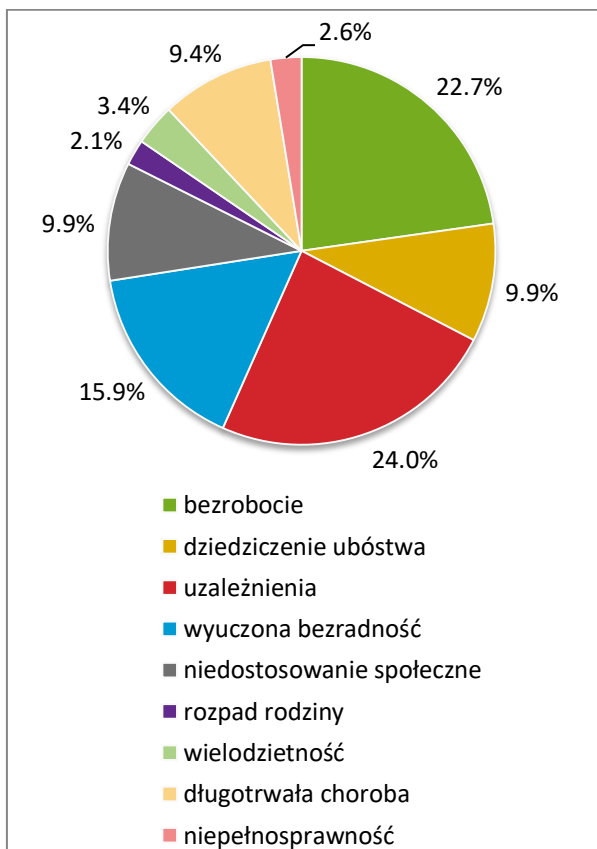
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii 44,7% ankietowanych poziom bezrobocia w gminie jest przeciętny. Jednocześnie łącznie 42,4% badanych uznało go za raczej wysoki lub wysoki, a w sumie 7% za raczej niski lub niski.

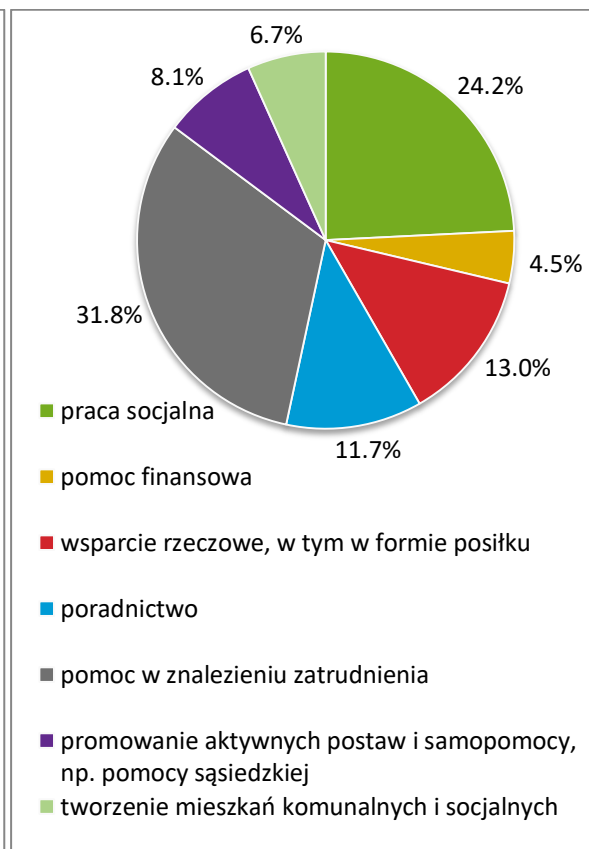
Wśród działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób pozostających bez pracy, respondenci najczęściej wymieniali: pozyskiwanie inwestorów (22,6%), zacieśnianie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu umożliwienia osobom bezrobotnym (poprzez świadczenie poradnictwa oraz organizowanie stażu, kursów i szkoleń) zdobycia doświadczenia zawodowego oraz podniesienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych (21,7%), organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych i prac społecznie użytecznych (21,2%) oraz wspieranie rozwoju przedsiębiorczości (18,1%).

W odpowiedzi na następujące pytania ankietowani wskazali przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy oraz przedstawili propozycje działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób nim dotkniętych. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 38. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?

Wykres 39. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

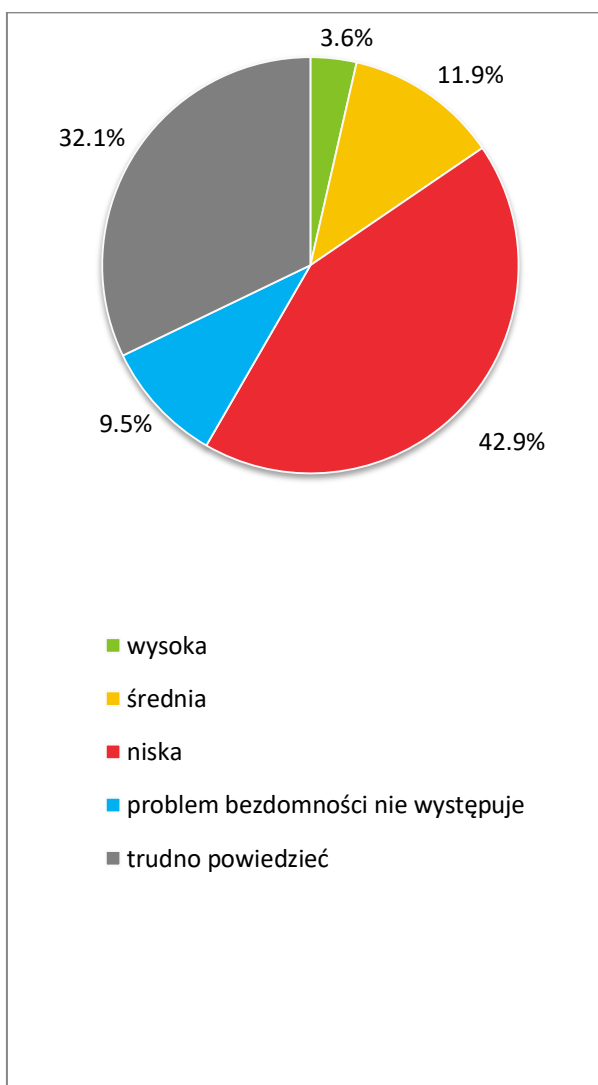
Wśród przyczyn popadania mieszkańców gminy w ubóstwo, ankietowani najczęściej wskazywali uzależnienia (24%), bezrobocie (22,7%) i wyuczoną bezradność (15,9%). Do ważnych powodów ubożenia ludności badani zaliczyli dziedziczenie ubóstwa, niedostosowanie społeczne (po 9,9%) i długotrwałą chorobę (9,4%).

Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać problemowi ubóstwa należałoby przede wszystkim udzielać pomocy w znalezieniu zatrudnienia (31,8%). Duże znaczenie przywiązywali również do prowadzenia pracy socjalnej (24,2%), wsparcia rzeczowego, w tym w formie posiłku (13%), oraz poradnictwa (11,7%).

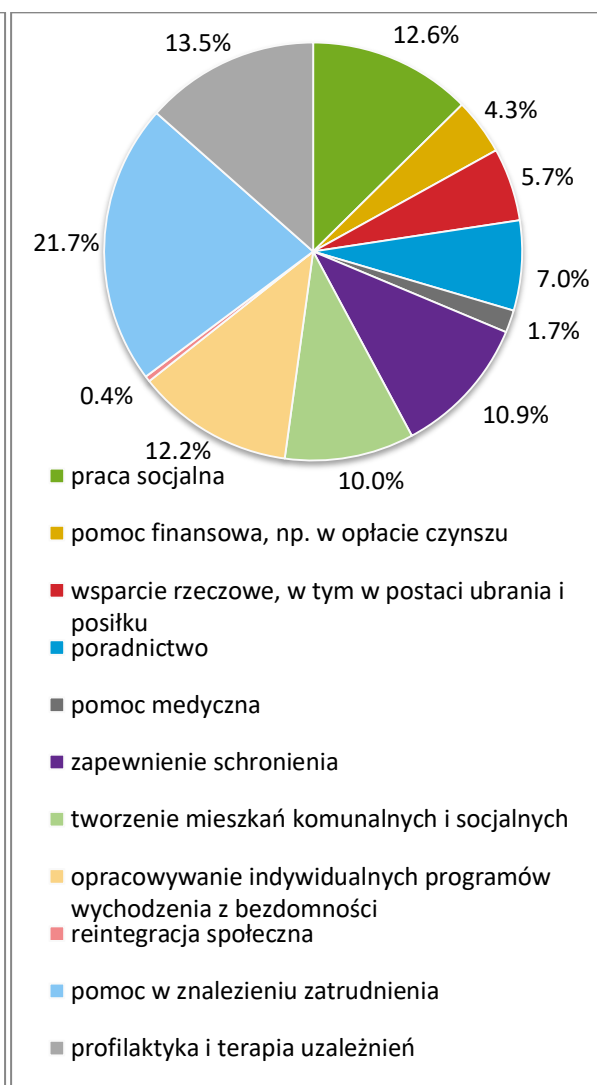

W kolejnych pytaniach została podjęta kwestia bezdomności – poproszono badanych o opinię na temat skali tego problemu w gminie oraz wskazanie działań, które przyniosłyby największą skuteczność w jego zapobieganiu i rozwiązywaniu. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 40. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?

Wykres 41. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?

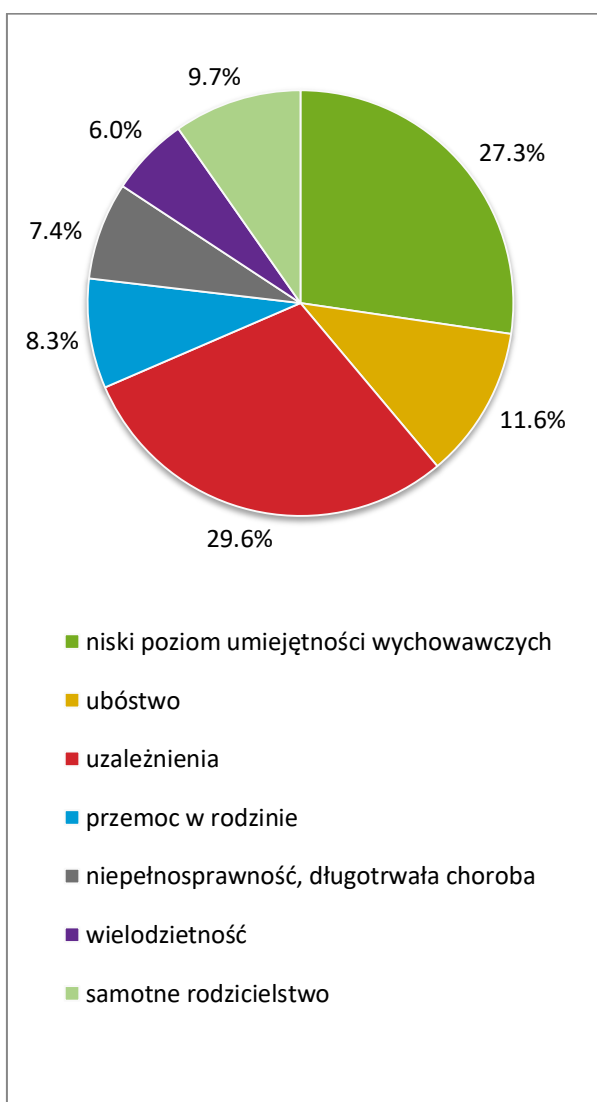
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Ponad 40% respondentów (42,9%) stwierdziło, że skala bezdomności w gminie jest niska, 11,9% ankietowanych uznało, że jest ona średnia, a 9,5% odpowiedziało, że problem bezdomności na terenie gminy nie występuje. Jednocześnie 32,1% ankietowanych nie miało zdania w tej sprawie.

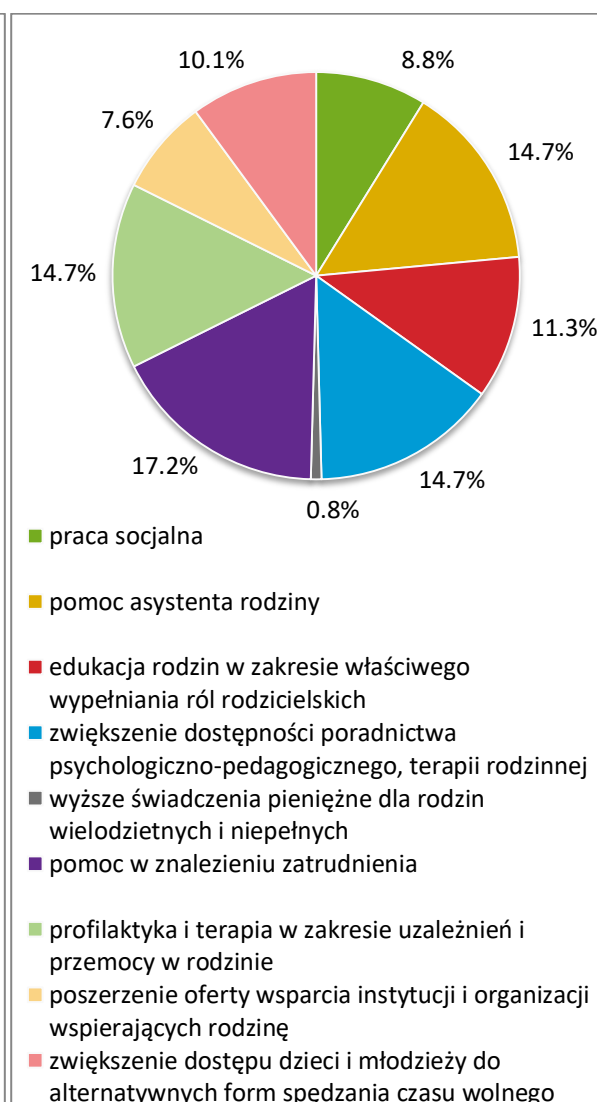
W opinii ankietowanych największe efekty w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności może przynieść udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (21,7%), a także prowadzenie profilaktyki i terapii uzależnień (13,5%), prowadzenie pracy socjalnej (12,6%), opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności (12,2%), zapewnienie schronienia (10,9%) oraz tworzenie mieszkań komunalnych i socjalnych (10%).

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające poznać opinie respondentów na temat przyczyn bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 42. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie

Wykres 43. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?

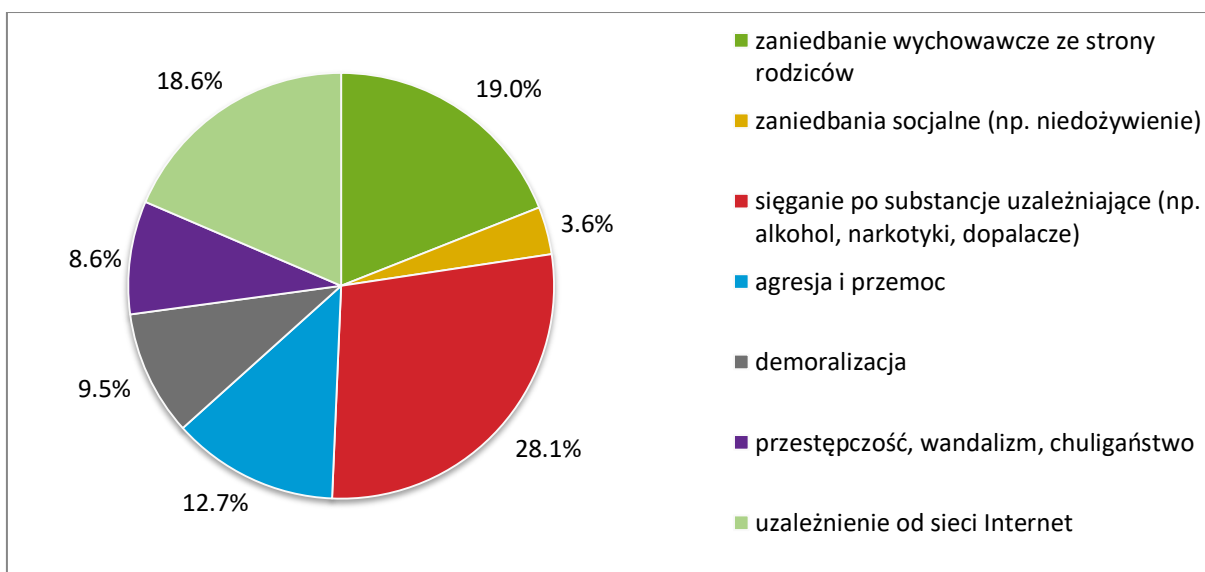
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie są uzależnienia (29,6%), niski poziom umiejętności wychowawczych (27,3%), a także ubóstwo (11,6%).

Wśród działań, których podjęcie mogłoby poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo, ankietowani najczęściej wskazywali udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (17,2%), zapewnienie pomocy ze strony asystenta rodziny, zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego i terapii rodzinnej oraz prowadzenie profilaktyki i terapii w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie (po 14,7%).

W uzupełnieniu odpowiedzi na poprzednie pytania, ankietowani wskazali negatywne zjawiska, na jakie najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 44. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?

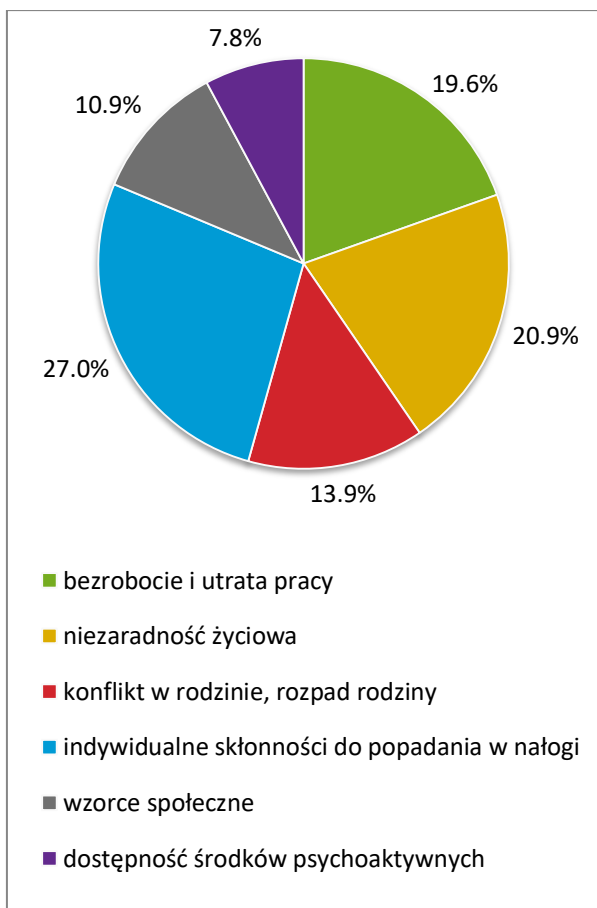
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według ankietowanych, do negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy, należą: sięganie po substancje uzależniające, np. alkohol, narkotyki i dopalacze (28,1%), zaniechania wychowawcze ze strony rodziców (19%) oraz uzależnienie od sieci Internet (18,6%).

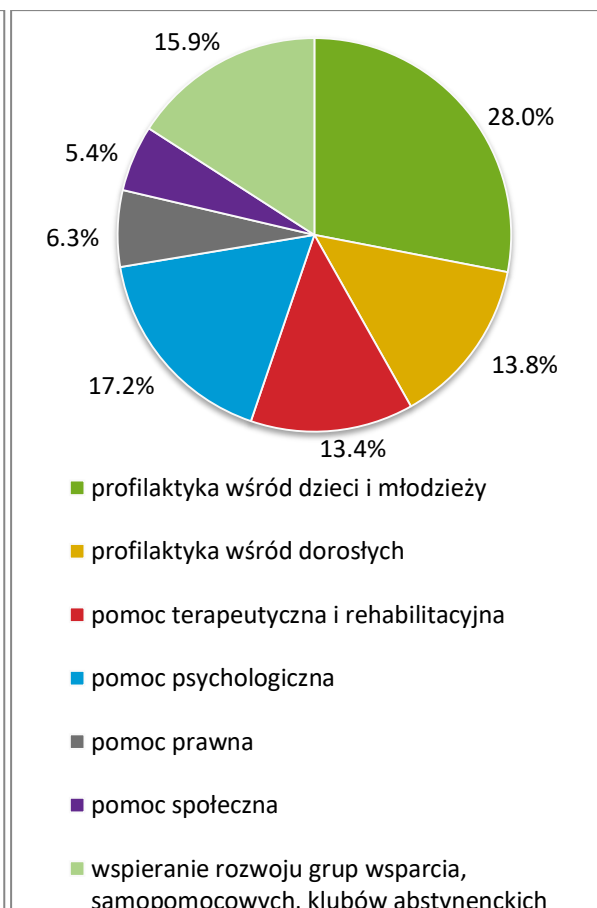
W następnych pytaniach poproszono respondentów o podanie przyczyn występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy oraz wskazanie działań, jakie

powinny być podejmowane na rzecz osób i rodzin nim dotkniętych. Odpowiedzi w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 45. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy

Wykres 46. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Do zasadniczych powodów występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy badani zaliczyli indywidualne skłonności do popadania w nałogi (27%), niezaradność życiową (20,9%), a także bezrobocie i utratę pracy (19,6%).

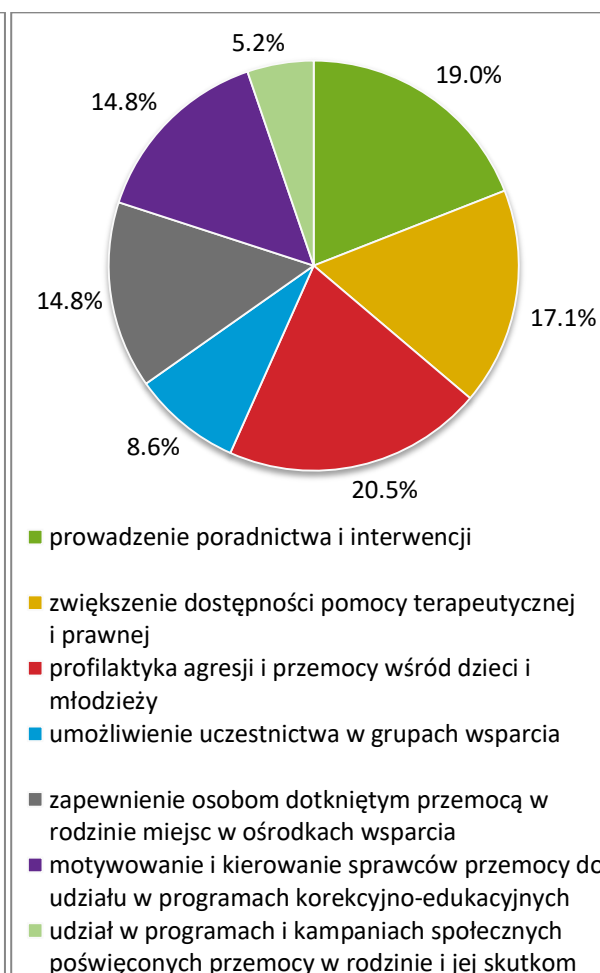
Zdaniem respondentów, podejmując działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin, należy przede wszystkim skupić się na prowadzeniu profilaktyki wśród dzieci i młodzieży (28%), zapewnieniu dostępu do pomocy psychologicznej (17,2%) oraz wspieraniu rozwoju grup wsparcia, samopomocowych (np. AA i Al-Anon) i klubów abstyntenckich (15,9%).

Następnie zapytano badanych o znajomość przypadków występowania problemu, który niejednokrotnie ma swoje źródło w uzależnieniach, tj. przemocy w rodzinie, oraz poproszono o przedstawienie działań, które byłyby najskuteczniejsze w walce z tym zjawiskiem. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 47. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie

Wykres 48. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

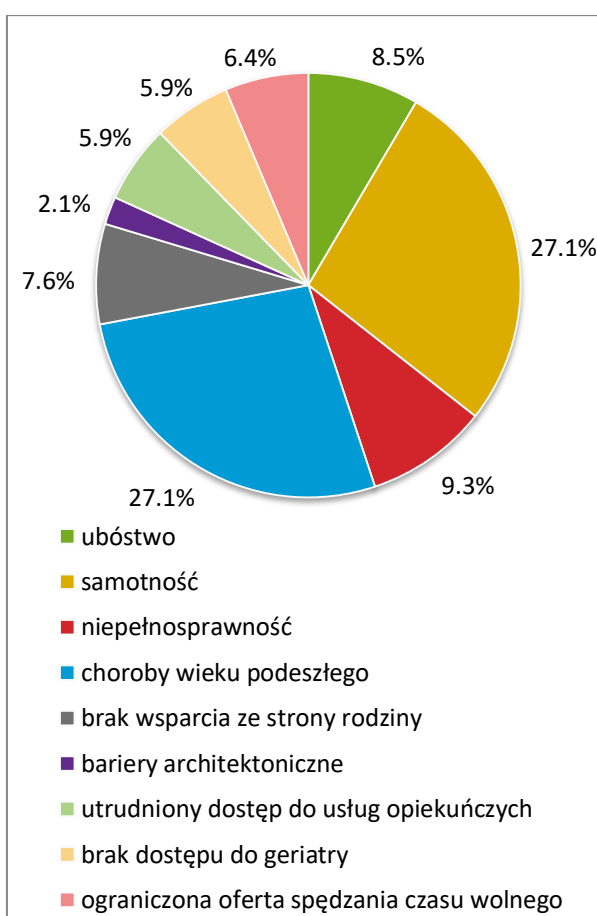
Większość ankietowanych (łącznie 56%) stwierdziła, że słyszała o przypadkach występowania przemocy w rodzinie w gminie bądź je zna. Odmiennego zdania było w sumie 44,1% badanych.

Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać przemocy w rodzinie, należy przede wszystkim prowadzić profilaktykę agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży (20,5%), prowadzić poradnictwo i podejmować interwencje (19%), zwiększyć dostępność pomocy

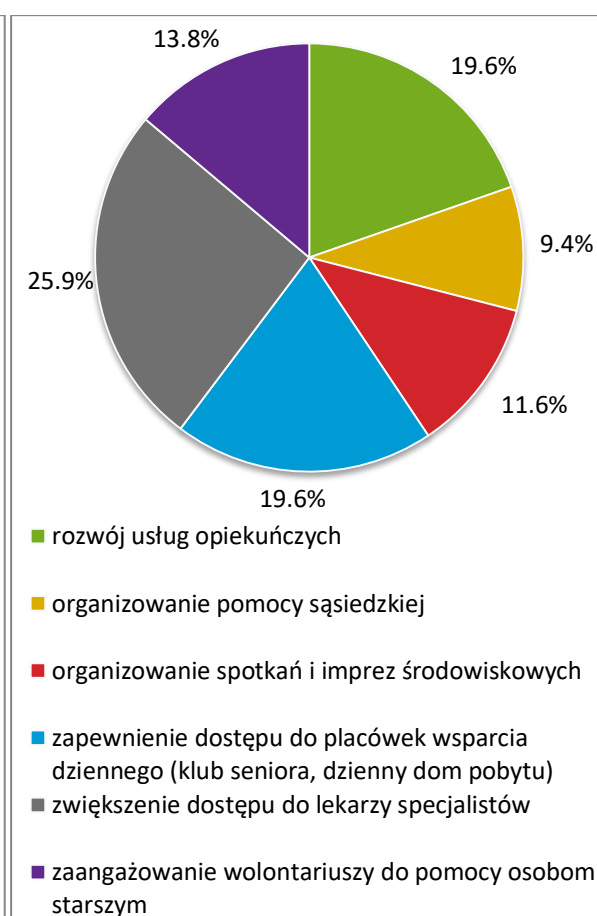
terapeutycznej i prawnej (17,1%), a także zapewnić osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsca w ośrodkach wsparcia oraz motywować i kierować sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych (po 14,8%).

Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła problemów, z jakimi najczęściej zmagają się osoby starsze w gminie, oraz działań, których wdrożenie przyczyniłoby się do poprawy ich sytuacji. Udzielone przez badanych odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 49. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy

Wykres 50. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

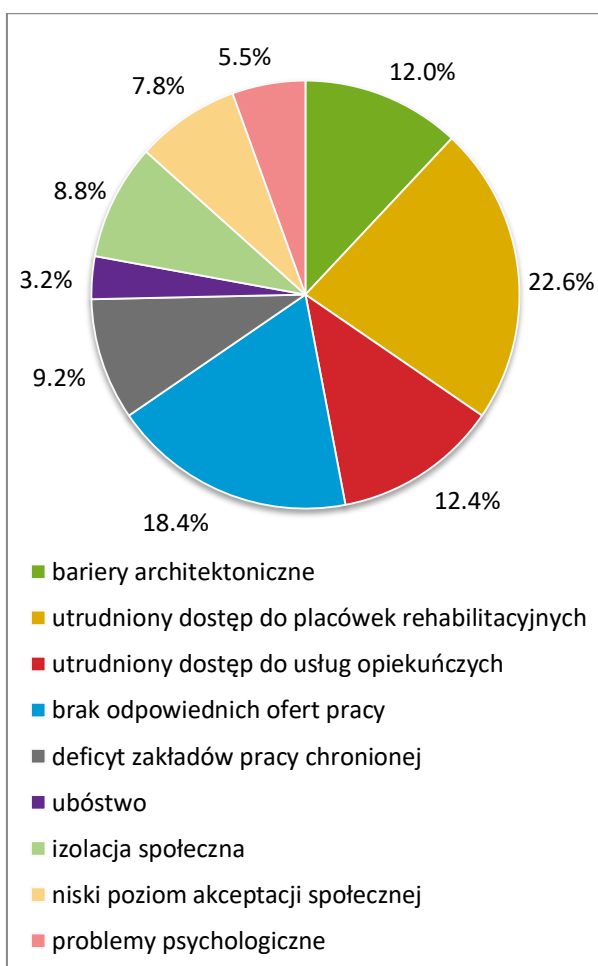
W opinii osób ankietowanych, problemami, które najczęściej dotyczą seniorów w gminie, są: samotność i choroby wieku podeszłego (po 27,1%).

Do działań, których realizacja mogłaby się przyczynić do poprawy sytuacji seniorów w gminie, respondenci najczęściej zaliczali: zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (25,9%), rozwijanie usług opiekuńczych, zapewnienie szerszego dostępu do placówek

wsparcia dziennego (klub seniora, dzienny dom pobytu; po 19,6%), zaangażowanie wolontariuszy do pomocy osobom starszym (13,8%) oraz organizowanie pomocy sąsiedzkiej (11,6%).

W odpowiedzi na kolejne pytania ankietowani identyfikowali problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne w gminie, oraz wskazywali działania, których podjęcie pozwoliłoby na pełniejszych ich udział w życiu społecznym. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 51. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy

Wykres 52. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

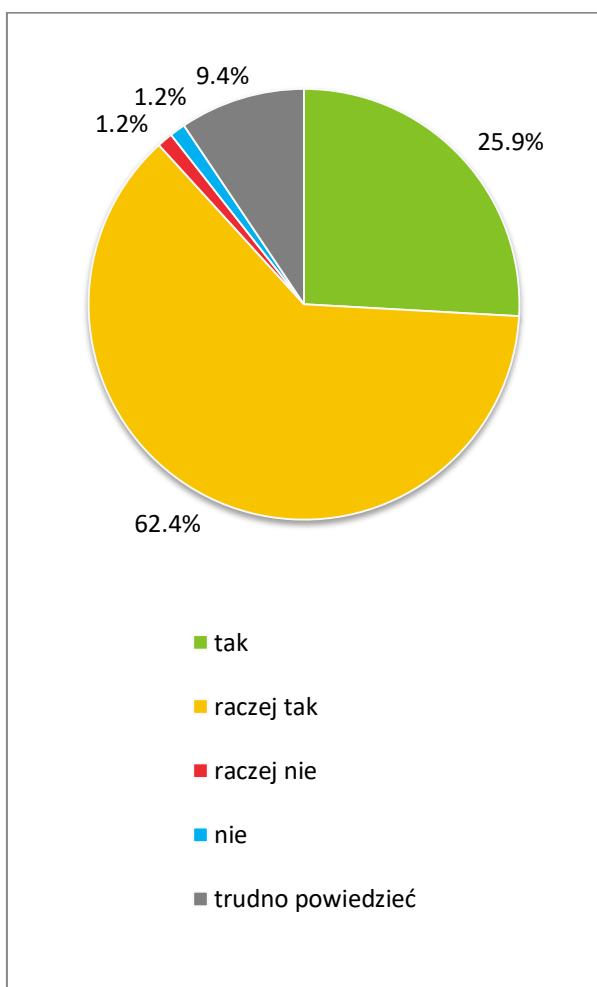
Według badanych problemami, z którymi najczęściej zmagają się osoby dotknięte niepełnosprawnością z gminy, są: utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (22,6%),

brak odpowiednich ofert pracy (18,4%), utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (12,4%) oraz bariery architektoniczne (12%).

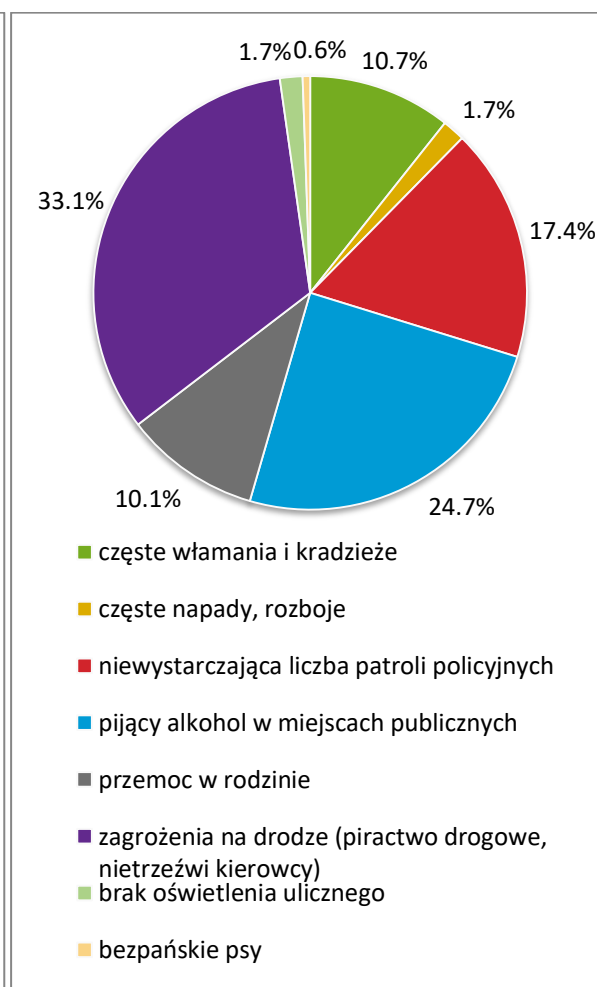
W opinii ankietowanych, działania, które umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym, powinny skupiać się na zwiększeniu dostępu do rehabilitacji (21,8%), tworzeniu stanowisk pracy (21%), zwiększeniu dostępu do pomocy specjalistycznej, w tym psychologicznej, pedagogicznej (15,7%), oraz organizowanie środowiskowych spotkań i imprez integracyjnych (12,7%).

W ostatnich pytaniach podjęto temat stanu bezpieczeństwa w gminie – poczucia bezpieczeństwa, przyczyn jego braku oraz działań, które wpłynęłyby na jego zwiększenie. Szczegóły w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 53. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?

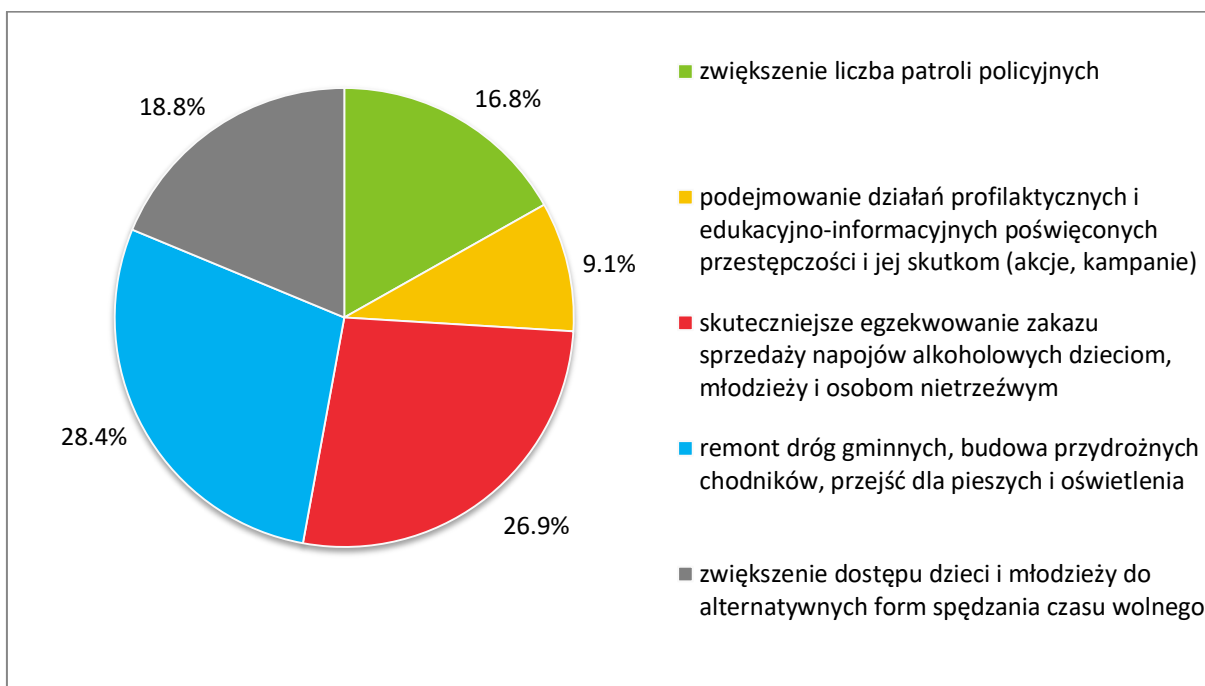
Wykres 54. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wykres 55. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość badanych (łącznie 88,3%) stwierdziła, że czuje się raczej bezpiecznie bądź bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Odmiennego zdania było jedynie 2,4% ankietowanych.

Wśród przyczyn braku bezpieczeństwa respondenci najczęściej wskazywali zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy; 33,1%), osoby pijące alkohol w miejscach publicznych (24,7%) oraz niewystarczającą liczbę patroli policyjnych (17,4%).

Zdaniem ankietowanych na poprawę bezpieczeństwa publicznego w gminie w największym stopniu wpłynęłyby takie działania, jak: remont dróg gminnych, budowa przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia (28,4%), skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym (26,9%), zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (18,8%) oraz zwiększenie liczby patroli policyjnych (16,8%).

14. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest heurystyczną techniką analityczną służącą uporządkowaniu posiadanych informacji. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Na potrzeby niniejszego dokumentu analiza została przeprowadzona w następujących obszarach: 1. Bezrobocie, ubóstwo i bezdomność, 2. Rodzina, dzieci i młodzież, 3. Uzależnienia i przemoc w rodzinie, 4. Starość i niepełnosprawność, 5. Kapitał społeczny i aktywność obywatelska.

Obszar: Bezrobocie, ubóstwo i bezdomność

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ korzystne położenie geograficzne i komunikacyjne gminy (w bliskości dużych aglomeracji miejskich, przy autostradzie A2) ▪ bogate walory przyrodnicze gminy (zróżnicowany krajobraz, liczne pomniki przyrody) ▪ podejmowanie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia w gminie (prace interwencyjne, staże, prace społecznie użyteczne) ▪ upowszechnianie ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach ▪ zachęcanie inwestorów do tworzenia w gminie nowych miejsc pracy (przygotowywanie terenów pod inwestycje, oferowanie ulg podatkowych) ▪ pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niewystarczająca liczba miejsc pracy w gminie; zbyt mała liczba zakładów pracy ▪ zbyt mała liczba inwestorów w gminie ▪ niska przydatność rolnicza gleb ▪ duże rozdrobnienie gospodarstw przy niewielkim areale produkcyjnym ▪ niewystarczające zaplecze turystyczne w gminie (mała liczba miejsc noclegowych) oraz brak atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty turystycznej ▪ nieodpowiednie zasoby mieszkań komunalnych w gminie, w tym socjalnych ▪ deficyt podmiotów ekonomii społecznej w gminie ▪ brak na terenie gminy placówek oferujących bezdomnym schronienie ▪ brak indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności ▪ brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych

<p>na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ pomoc osobom bezrobotnym i bezdomnym ze strony GOPS-u ▪ niska liczba osób bezdomnych w gminie ▪ diagnozowanie problemu bezdomności w gminie, informowanie bezdomnych o przysługujących im prawach i dostępnych formach pomocy ▪ świadczenie standaryzowanych usług na rzecz bezdomnych oraz zapewnianie wsparcia osobom wychodzącym z bezdomności ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezdomnych 	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ dalszy spadek poziomu bezrobocia ▪ większe możliwości zatrudnienia dzięki położeniu gminy w pobliżu aglomeracji miejskich ▪ możliwość rozwoju turystyki dzięki zasobom przyrodniczym gminy ▪ wzrost atrakcyjności obszarów wiejskich w aspekcie wypoczynku i rekreacji; tworzenie na terenie gminy gospodarstw agroturystycznych ▪ wzrost znaczenia rolnictwa ekologicznego ▪ duży potencjał inwestorów w regionie ▪ dostępność środków zewnętrznych na rozpoczęcie działalności gospodarczej i rozwój przedsiębiorczości ▪ możliwość pozyskiwania środków finansowych na przeciwdziałanie bezrobociu z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) ▪ dostęp do europejskich rynków pracy ▪ społeczna akceptacja osób bezdomnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ występowanie zjawisk dziedziczenia bezrobocia i ubóstwa ▪ niewielka aktywność osób bezrobotnych w poszukiwaniu pracy ▪ pogłębianie się skali ubóstwa ▪ zagrożenie wykluczeniem społecznym ▪ ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież ▪ mała liczba firm skłonnych inwestować na terenach wiejskich ▪ migracja zarobkowa osób w wieku produkcyjnym, w tym ludzi młodych i wykształconych, do większych ośrodków ▪ spadek opłacalności produkcji rolnej ▪ mały potencjał organizacji pozarządowych działających w regionie na rzecz osób bezrobotnych i bezdomnych

Obszar: Rodzina, dzieci i młodzież

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wykwalifikowana kadra GOPS-u udzielająca rodzinom wsparcia ▪ zapewnianie wsparcia ze strony asystenta rodziny ▪ dostateczny dostęp w gminie do opieki przedszkolnej oraz szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego ▪ możliwość kontynuowania w gminie nauki na poziomie ponadgimnazjalnym ▪ wydawanie przez GOPS Karty Dużej Rodziny ▪ działalność w gminie Gminnej Biblioteki Publicznej oraz Muzeum Poczty Polskiej ▪ organizowanie na terenie gminy licznych imprez kulturalno-rozrywkowych o randze regionalnej i krajowej ▪ aktywna działalność zespołów ludowych i klubów sportowych, orkiestry dętej, kółka strzeleckiego i klubu szachowego ▪ skoordynowane działania instytucji i organizacji wspierających rodziny, dzieci i młodzież ▪ istnienie w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży (w tym klubów sportowych); podejmowanie z nimi współpracy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nieodpowiednie warunki do prowadzenia efektywnej pracy socjalnej ▪ niewystarczający dostęp rodzin do poradnictwa specjalistycznego ▪ brak w gminie grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci ▪ brak w gminie ośrodka kultury ▪ niewystarczający dostęp w gminie do placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym brak świetlicy socjoterapeutycznej ▪ niedostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego ▪ niedostateczny dostęp do opieki medycznej w gminie, w tym specjalistycznej ▪ ograniczona współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego ▪ dalsze wsparcie ze strony asystenta rodziny ▪ zwiększenie dostępności oferty spędzania czasu wolnego, w tym poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych ▪ rozwijanie sieci i oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców ▪ zła sytuacja materialna rodzin ▪ utrzymująca się liczba rodzin dysfunkcyjnych ▪ osłabienie więzi rodzinnych i rozpad rodzin ▪ rozwój patologii społecznych ▪ rosnące zagrożenie uzależnieniami i przemocą, w tym wśród dzieci i młodzieży

<ul style="list-style-type: none"> ▪ udział w programach i projektach skierowanych do rodzin, dzieci i młodzieży; możliwość pozyskania na nie środków zewnętrznych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dalszy odpływ ludzi młodych, wykształconych do jednostek miejskich ▪ zbyt mały potencjał organizacji pozarządowych działających w regionie na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży ▪ niewielka liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży
---	--

Obszar: Uzależnienia i przemoc w rodzinie

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ funkcjonowanie w gminie Punktu Konsultacyjnego ▪ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ wiedza pracowników socjalnych na temat problemu przemocy w rodzinie w gminie; wspieranie ich w działaniach przez władze gminy ▪ podejmowanie działań przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespół Interdyscyplinarny ▪ funkcjonowanie telefonu interwencyjnego ▪ podejmowanie wśród dzieci i młodzieży, rodziców oraz sprzedawców napojów alkoholowych działań profilaktycznych, informacyjnych, edukacyjnych i szkoleniowych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niedostateczny dostęp rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie do wsparcia terapeutycznego i rehabilitacyjnego oraz pomocy psychospołecznej i prawnej ▪ deficyt specjalistów w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie oraz personelu pomocniczego (zatrudnionego w ramach wolontariatu) ▪ niewystarczająca działalność profilaktyczna, informacyjna, edukacyjna i szkoleniowa w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie; brak programów edukacyjnych ▪ brak w gminie grup wsparcia dla osób dotkniętych uzależnieniami i przemocą w rodzinie ▪ brak spójnego systemu współpracy pomiędzy podmiotami działającymi w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie ▪ ograniczona współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ większe wsparcie dla osób, które wyszły z uzależnienia, oraz dotkniętych przemocą w rodzinie ▪ kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych ▪ zwiększająca się świadomość społeczna, w tym dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli, na temat problemów uzależnień i przemocy w rodzinie ▪ niezwiększająca się liczba osób wymagających z powodu przemocy w rodzinie podjęcia działań interdyscyplinarnych i umieszczenia w ośrodkach wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrost liczby osób uzależnionych ▪ relatywnie niska liczba osób wyleczonych z uzależnień; długi okres oczekiwania na leczenie w ośrodkach leczenia uzależnień ▪ ryzyko powrotu do uzależnienia ▪ coraz większa dostępność alkoholu i innych środków psychoaktywnych ▪ obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej ▪ zwiększająca się liczba osób wymagających interwencji z powodu przemocy w rodzinie oraz objęcia działaniami korekcyjno-edukacyjnymi ▪ brak organizacji pozarządowych działających w regionie w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie

Obszar: Starość i niepełnosprawność

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ informowanie osób starszych i niepełnosprawnych o przysługujących im prawach i dostępnych formach pomocy ▪ organizowanie w gminie usług opiekuńczych ▪ udzielanie przez GOPS pomocy finansowej osobom starszym i niepełnosprawnym oraz wydawanie Karty Seniora ▪ funkcjonowanie na terenie gminy Klubu Seniora ▪ upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy i informacji o wolnych miejscach pracy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brak w gminie grup wsparcia i placówek wsparcia dziennego działających na rzecz osób niepełnosprawnych ▪ brak specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi ▪ ograniczona działalność prozdrowotna wśród osób starszych ▪ ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki lekarskiej w gminie, w tym do opieki geriatrycznej ▪ ograniczone możliwości kontynuowania przez seniorów aktywności zawodowej ▪ brak w gminie bazy rehabilitacyjnej ▪ brak dostępu do kształcenia integracyjnego w gminie ▪ nieodpowiadająca potrzebom osób starszych i niepełnosprawnych infrastruktura techniczna w gminie

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ istnienie w gminie barier utrudniających niepełnosprawnym codzienne życie ▪ brak w gminie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych ▪ ograniczona współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych ▪ deficyt w gminie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ możliwość uzyskania przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny ▪ dobra dostępność domów pomocy społecznej; funkcjonowanie w powiecie DPS-ów w Kole ▪ możliwość pozyskania ze źródeł zewnętrznych, w tym z Europejskiego Funduszu Społecznego, środków finansowych na wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych ▪ organizowanie przedsięwzięć środowiskowych na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych ▪ dalsze dofinansowywanie likwidacji barier architektonicznych oraz tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych ▪ wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zwiększająca się liczba osób starszych i niepełnosprawnych w gminie ▪ nieodpowiednia dostępność domów pomocy społecznej ▪ niezadowalający poziom życia i samotność osób starszych i niepełnosprawnych ▪ niewielki udział osób starszych w działaniach prozdrowotnych ▪ marginalizowanie i wykluczenie osób starszych i niepełnosprawnych ▪ występowanie zjawiska migracji osób młodych do większych jednostek administracyjnych ▪ mały potencjał organizacji pozarządowych działających w regionie na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych

Obszar: Kapitał społeczny i aktywność obywatelska

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ dobrze wykwalifikowana, stale podnosząca kwalifikacje kadra zatrudniona w GOPS-ie ▪ zapewnianie wsparcia ze strony asystenta rodziny ▪ posiadanie wiedzy na temat problemów społecznych występujących w gminie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nieodpowiednia liczba pracowników socjalnych ▪ niedostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej w gminie ▪ brak działań służących pozyskaniu środków finansowych z funduszy zewnętrznych na realizację zadań

<ul style="list-style-type: none"> ▪ informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia ▪ odpowiednia jakość obsługi klienta systemu pomocy społecznej ▪ podejmowanie współpracy z przedstawicielami kościoła 	<p>z zakresu pomocy społecznej, w tym z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ niewielki potencjał organizacji pozarządowych działających w gminie ▪ ograniczona współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej ▪ brak wolontariatu w gminie
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ dostępność szkoleń dla kadry GOPS-u; dalsze podnoszenie kwalifikacji zawodowych ▪ dalsze wsparcie rodzin ze strony asystenta rodziny ▪ udzielanie rodzinom pomocy (m.in. w formie poradnictwa) w rozwiązywaniu dysfunkcji i wyjściu z ubóstwa ▪ możliwość pozyskiwania środków finansowych z funduszy zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, w tym z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej ▪ zmieniający się na korzyść wizerunek sektora pomocy społecznej ▪ włączanie się przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych w działania pomocowe ▪ aktywny udział mieszkańców gminy w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych ▪ utworzenie wolontariatu w gminie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przeciążenie pracowników GOPS-u zbyt dużą liczbą zadań ▪ popadanie przez pracowników pomocy społecznej w rutynę i doznawanie przez nich syndromu wypalenia zawodowego ▪ niewłaściwie finansowany system pomocy społecznej; niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej ▪ niewystarczająca świadomość roli i potrzeb sektora pomocy społecznej wśród władz gminy ▪ biurokracja w pomocy społecznej ▪ roszczeniowa postawa odbiorców pomocy społecznej

15. WNIOSKI Z DIAGNOZY

Przeprowadzona w kilkunastu obszarach diagnoza sytuacji społecznej w gminie Kościelec pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów oraz wyzwań, przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny. Zaliczono do nich:

- ograniczającą możliwości rozwoju mieszkańców zbyt małą liczbę miejsc pracy w gminie, co m.in. wymaga poprawy warunków do inwestowania na jej terenie, kontynuowania działań na rzecz pozyskania podmiotów tworzących nowe miejsca pracy, wspierania rozwoju firm już istniejących oraz lepszego wykorzystania posiadanych przez gminę walorów turystycznych;
- trudną sytuację bytową mieszkańców gminy, co m.in. wymaga zachęcania ich do aktywnych postaw (poprzez pracę socjalną i poradnictwo), udzielania pomocy w znalezieniu zatrudnienia przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy, propagowania przedsiębiorczości, realizowania projektów służących aktywizacji społeczno-zawodowej oraz zwiększenia w gminie zasobów mieszkań komunalnych i socjalnych;
- niekorzystne, pomimo rosnącej nieznacznie liczby mieszkańców, zmiany demograficzne w gminie, prowadzące do starzenia się społeczności lokalnej, a tym samym zwiększające ryzyko chorób i niepełnosprawności. Wymagają one m.in. zwiększenia dostępu do usług opiekuńczych (w tym specjalistycznych), rehabilitacyjnych i medycznych, a także rozwijania oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych i niepełnosprawnych, w tym rozszerzenia wachlarza środowiskowych przedsięwzięć integracyjnych, dalszego likwidowania barier architektonicznych oraz udzielania wsparcia osobom niepełnosprawnym w uzyskaniu i utrzymaniu zatrudnienia;
- potrzebę ochrony macierzyństwa, m.in. ze względu na wielodzietność, oraz trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, co wymaga m.in. dalszego edukowania rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, poszerzenia dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia ze strony asystenta rodziny, a także zwiększenia dostępności alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym placówek wsparcia dziennego;

- zagrożenie problemami uzależnień i przemocy domowej, które powodują m.in. konieczność zintensyfikowania prowadzonej w gminie działalności profilaktycznej, zwiększenia dostępności leczenia i wsparcia, w tym pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychologicznej i prawnej, oraz wspierania działań mających na celu utworzenie w gminie grupy samopomocowej AA oraz grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- zaspokajanie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia, m.in. poprzez zwiększenie dostępu do opieki zdrowotnej, głównie usług specjalistycznych (w tym geriatrycznych), i pielęgniarstwa oraz kontynuowanie działań prozdrowotnych;
- utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego, m.in. poprzez kontynuowanie przedsięwzięć profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych poświęconych przestępczości oraz zwiększenie liczby patroli policyjnych w miejscach najbardziej zagrożonych przestępczością, szczególnie w godzinach wieczornych i nocnych;
- profesjonalizacja służb społecznych oraz rozwijanie sektora obywatelskiego, m.in. poprzez stałe doskonalenie i poszerzenie kadr pomocowych, rozwijanie infrastruktury socjalnej, a także wspieranie i rozwijanie sektora pozarządowego działającego w gminie w obszarze polityki społecznej oraz zacieśnianie współpracy z należącymi do niego organizacjami pozarządowymi.

Wyniki diagnozy, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, posłużyły do sformułowania misji oraz wyznaczenia celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań niezbędnych do podjęcia w latach 2017-2021. Wdrożenie zaplanowanych przedsięwzięć powinno przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy, zmniejszenia skali występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków społecznych. Inicjatywy te zostały ujęte w poniżej przedstawionych obszarach.

- 1. Tworzenie warunków do zwiększenia zatrudnienia oraz wspieranie i integrowanie osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym:** tworzenie w gminie nowych miejsc pracy, wspieranie osób bezrobotnych i poszukujących zatrudnienia, przeciwdziałanie ubóstwu i udzielanie pomocy osobom zagrożonym lub dotkniętym bezdomnością, a także zwiększanie udziału osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społeczności lokalnej;

- 2. Wspieranie rodzin, zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju, zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej oraz utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie:** pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju, wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie, zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich;
- 3. Profesjonalizacja służb społecznych oraz rozwijanie sektora obywatelskiego:** rozwijanie sektora pomocy społecznej oraz wzmacnianie i poszerzanie sektora pozarządowego w gminie oraz zacieśnianie współpracy z należącymi do niego organizacjami.

III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misją samorządu gminy Kościelec w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017-2021 jest *podnoszenie jakości życia w gminie oraz dążenie do integracji społecznej poprzez stwarzanie mieszkańcom możliwości rozwoju oraz skuteczne przeciwdziałanie różnym formom wykluczenia społecznego*. Wypełnienie tak sformułowanej misji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Zostały one przedstawione poniżej w formie kart strategicznych, w których uwzględniono również realizatorów poszczególnych zapisów, źródła ich finansowania oraz prognozę zmian.

Cel strategiczny 1.	Tworzenie warunków do zwiększenia zatrudnienia oraz wspieranie i integrowanie osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym
Cele operacyjne:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie w gminie nowych miejsc pracy, wspieranie osób bezrobotnych i poszukujących zatrudnienia, przeciwdziałanie ubóstwu i udzielanie pomocy osobom zagrożonym lub dotkniętym bezdomnością. 2. Zwiększanie udziału osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społeczności lokalnej.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pozyskiwanie nowych inwestorów, promowanie gminy przy wykorzystaniu jej walorów, tworzenie i oferowanie terenów pod działalność gospodarczą, oferowanie inwestorom ulg podatkowych, inicjowanie nowych stref aktywności gospodarczej. 2. Wspieranie i promowanie przedsiębiorczości, w tym małej i średniej, oraz tworzenie warunków do rozwoju rynku usług oraz handlu. 3. Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji w gminie, m.in. poprzez promowanie jej walorów oraz rozwijanie oferty i infrastruktury turystycznej, w tym agroturystyki. 4. Wspieranie w gminie rolnictwa i zmian w rolnictwie w celu zwiększenia jego konkurencyjności, w tym informowanie rolników o możliwościach podniesienia kwalifikacji, skorzystania z doradztwa oraz pozyskania środków finansowych z funduszy unijnych, wspieranie przetwórstwa rolno-spożywczego. 5. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców gminy – upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizowanie robót publicznych, prac społecznie użytecznych,

- interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego oraz realizowanie programów aktywizacji i integracji osób bezrobotnych.
6. Promowanie wśród bezrobotnych mieszkańców gminy samozatrudnienia oraz udzielanie informacji na temat możliwości pozyskania środków finansowych na podjęcie i rozwój działalności gospodarczej.
  7. Wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej w gminie, np. spółdzielni socjalnej.
  8. Kontynuowanie pracy socjalnej z osobami ubogimi i bezrobotnymi obejmującej m.in. motywowanie do podnoszenia kwalifikacji, poszukiwania zatrudnienia i rozwiązywania własnych problemów oraz zawieranie z nimi kontraktów socjalnych.
  9. Podejmowanie wśród osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej działań edukacyjnych służących poprawie ich położenia oraz zapobieganiu zjawisku dziedziczenia biedy, m.in. edukowanie w zakresie umiejętnego gospodarowania budżetem domowym.
  10. Udzielanie przez GOPS pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz w formie dodatków mieszkaniowych i dodatku energetycznego.
  11. Zachęcanie osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego do aktywnych postaw, promowanie wśród nich samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej, oraz organizowanie na rzecz ubogich akcji charytatywnych.
  12. Udzielanie pomocy dzieciom pochodzącym z rodzin ubogich, m.in. poprzez prowadzenie dożywiania w szkołach, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także organizowanie wypoczynku oraz czasu wolnego.
  13. Podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością – prowadzenie pracy socjalnej, udzielenie wsparcia finansowego i rzeczowego, zapewnienie dostępu do pomocy specjalistów, w razie potrzeby opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz zapewnienie schronienia; podejmowanie współpracy w tym zakresie m.in. z Noclegownią dla Osób Bezdomnych w Kole.
  14. Poszerzenie w gminie zasobów mieszkań komunalnych i rozwijanie budownictwa socjalnego.
  15. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych wykluczeniem społecznym, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).
  16. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom bezrobotnym, ubogim i bezdomnym, a także z Kościołem.

<p>Kierunki działań do celu operacyjnego 2.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie osobom starszym i niepełnosprawnym wsparcia w postaci pracy socjalnej oraz pomocy finansowej i rzeczowej. 2. Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. 3. W razie potrzeby uruchomienie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi. 4. Inicjowanie i promowanie wśród mieszkańców gminy działań samopomocowych, np. pomocy sąsiedzkiej. 5. Prowadzenie działań prozdrowotnych wśród osób starszych i niepełnosprawnych. 6. Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych – zapewnienie im odpowiedniego dostępu do edukacji, kultury i rekreacji poprzez organizowanie imprez środowiskowych, wycieczek, zajęć, spotkań integracyjnych, m.in. w ramach działającego w gminie Klubu Seniora, kół gospodyń wiejskich oraz przy współpracy z innymi organizacjami pozarządowymi. 7. Wspieranie inicjatyw służących zwiększeniu aktywności osób starszych i niepełnosprawnych oraz wykorzystujących ich potencjał. 8. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy: likwidacji barier, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego oraz zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia. 9. Zwiększenie dostępności usług rehabilitacyjnych w gminie oraz podejmowanie współpracy z podmiotami świadczącymi usługi w tym zakresie poza gminą, m.in. z Warsztatami Terapii Zajęciowej w Kole i Paprotni. 10. Zapewnienie dostępu do kształcenia integracyjnego w gminie. 11. Podejmowanie i rozszerzanie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, m.in. z zakładami opieki zdrowotnej, ośrodkami wsparcia, domami pomocy społecznej, w tym z Domami Pomocy Społecznej w Kole, placówkami rehabilitacyjnymi, zakładami pracy chronionej, organizacjami pozarządowymi, a także z Kościołem. 12. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.
<p>Czas realizacji</p>	<p>Lata 2017-2021.</p>

Realizatorzy	Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.
Partnerzy w realizacji	Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, szkoły ponadgimnazjalne, inwestorzy, pracodawcy, w tym lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska spoza gminy, w tym Noclegownia dla Osób Bezdomnych w Kole, placówki ochrony zdrowia, ośrodki wsparcia, placówki świadczące usługi rehabilitacyjne, w tym Warsztaty Terapii Zajęciowej w Kole i Paprotni, domy pomocy społecznej, w tym Domy Pomocy Społecznej w Kole, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, w tym organizacje zajmujące się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom bezrobotnym, ubogim, bezdomnym, starszym i niepełnosprawnym (w tym Koło Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów i funkcjonujący w jego strukturach Klub Seniora, stowarzyszenia kół gospodyń wiejskich), Parafialny Zespół Caritas, a także Kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).
Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrost aktywności gospodarczej w gminie, ▪ większa aktywność zawodowa mieszkańców gminy, ▪ usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej, ▪ poprawa warunków ekonomicznych osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego, ▪ łatwiejszy dostęp do mieszkań dla osób o niskim statusie materialnym, ▪ lepsze wsparcie dla osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, ▪ efektywniejszy udział seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, ▪ wyższy standard świadczonych usług, ▪ lepsza jakość funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania, ▪ wzrost liczby osób usprawinionych i zatrudnionych.

Cel strategiczny 2.	Wspieranie rodzin, zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju, zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej oraz utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie
Cele operacyjne:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju. 2. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie. 3. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia. 4. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontynuowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności z rodzinami wymagającymi ochrony macierzyństwa, głównie z uwagi na wielodzietność, oraz mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. 2. Utrzymanie, a w razie konieczności, zwiększenie liczby asystentów rodziny oraz, w razie potrzeby, ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń. 3. Prowadzenie wśród rodzin edukacji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz promowanie prawidłowego modelu rodziny, m.in. przez pracowników GOPS-u, placówek oświatowych, asystentów rodziny. 4. Zapewnienie rodzinom oraz osobom samotnie wychowujących dzieci szerszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego, psychologiczno-pedagogicznego i terapii rodzinnej. 5. Tworzenie grup wsparcia dla rodziców zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, rodziców samotnych oraz wychowujących dzieci niepełnosprawne. 6. Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających godzenie pracy z wychowaniem dzieci. 7. Zwiększenie dostępności opieki przedszkolnej w gminie. 8. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy; rozwijanie infrastruktury umożliwiającej dzieciom i młodzieży spędzanie czasu wolnego oraz rozwój uzdolnień i zainteresowań, organizowanie wypoczynku. 9. Rozwijanie sieci i oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. 10. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych. 11. Opracowywanie i wdrażanie programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka (np. Karty Dużej Rodziny), w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych

	<p>Unii Europejskiej i z budżetu państwa (w ramach konkursów); podejmowanie współpracy w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi.</p> <p>12. Integrowanie i koordynowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i ochrony zdrowia, policji, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych i kościoła.</p>
<p>Kierunki działań do celu operacyjnego 2.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychologicznej, prawnej i społecznej dla osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie, m.in. poprzez rozszerzenie oferty funkcjonującego w gminie Punktu Konsultacyjnego oraz zacieśnienie współpracy z placówkami leczenia uzależnień funkcjonującymi poza gminą, np. w Kole i Koninie. 2. Zintensyfikowanie w gminie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności kierowanej do dzieci i młodzieży, ich rodziców oraz nauczycieli. 3. Wspieranie działań mających na celu utworzenie w gminie grupy samopomocowej AA i grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. 4. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 5. Zintensyfikowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego. 6. W razie potrzeby zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, a także kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych; nawiązywanie współpracy w tym zakresie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kole. 7. Rozwijanie sieci i oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w gminie. 8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.
<p>Kierunki działań do celu operacyjnego 3.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej. 2. Zwiększenie dostępu mieszkańcom do świadczeń zdrowotnych, głównie specjalistycznych, w tym opieki geriatrycznej, oraz opieki pielęgniarskiej. 3. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych. 4. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami. 5. Upowszechnianie wśród mieszkańców gminy informacji na temat dostępności i możliwości skorzystania ze specjalistycznych usług medycznych, w tym wykonania badań specjalistycznych.

	6. Opracowanie i realizacja gminnego programu ochrony zdrowia psychicznego.
Kierunki działań do celu operacyjnego 4.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów. 2. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie). 3. Patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie; zwiększenie częstotliwości patroli policyjnych w miejscach najbardziej zagrożonych przestępczością, szczególnie w godzinach wieczornych i nocnych. 4. Kontynuowanie przez jednostki gminne i mieszkańców współpracy z policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości. 5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego. 6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez budowę i remont dróg gminnych, budowę chodników i ścieżek rowerowych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych, organizację dowozu dzieci do szkół.
Czas realizacji	Lata 2017-2021.
Realizatorzy	Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny, Zespół Interdyscyplinarny, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.
Partnerzy w realizacji	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Kole, szkoły ponadgimnazjalne, placówki ochrony zdrowia, placówki leczenia uzależnień, w tym Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnień w Kole, Centrum Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień „Wikamed” w Kole oraz Centrum Medyczne „Multimed” w Koninie – Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, Poradnia Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych, ośrodki wsparcia, grupy samopomocowe, instytucje rządowe, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, m.in. organizacje udzielające pomocy rodzinom i dzieciom, w tym dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie, organizacje zajmujące się wspieraniem i upowszechnianiem kultury, turystyki, sportu i rekreacji, jednostki ochotniczej straży pożarnej, Parafialny Zespół Caritas oraz Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niższy odsetek rodzin wymagających ochrony macierzyństwa i zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, ▪ podniesienie poziomu wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, ▪ skuteczniejsze wsparcie dla rodziców mających trudności opiekuńczo-wychowawcze, rodziców samotnych oraz wychowujących dzieci niepełnosprawne, ▪ łatwiejszy dostęp do opieki dla dzieci w wieku przedszkolnym, ▪ podwyższenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce, ▪ wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego oraz wzrost liczby dzieci i młodzieży z niej korzystających, ▪ większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej, uzależnień oraz zdrowego trybu życia, ▪ lepszy dostęp do opieki zdrowotnej, w tym specjalistycznej, ▪ wydatniejsze wsparcie dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, ▪ obniżenie liczby przypadków przemocy w rodzinie, ▪ ograniczenie przestępczości, w tym wśród młodocianych, ▪ wzrost zasobu wiedzy mieszkańców na temat przestępczości i jej skutków, ▪ bezpieczniejsze drogi.

Cel strategiczny 3.	Profesjonalizacja służb społecznych oraz rozwijanie sektora obywatelskiego
Cele operacyjne:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwijanie sektora pomocy społecznej. 2. Wzmacnianie i poszerzanie sektora pozarządowego w gminie oraz zacieśnianie współpracy z należącymi do niego organizacjami.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Systematycznie podnoszenie kompetencji przez kadrę GOPS-u, m.in. poprzez uczestnictwo w kursach i szkoleniach. 2. Zwiększenie liczby pracowników socjalnych do poziomu zgodnego z ustawą o pomocy społecznej. 3. Utrzymanie, a w razie potrzeby zwiększenie liczby asystentów rodziny. 4. W razie możliwości rozszerzenie infrastruktury socjalnej w gminie. 5. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy. 6. Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. poprzez utworzenie strony internetowej GOPS-u. 7. Opracowywanie i realizowanie projektów współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).

<p>Kierunki działań do celu operacyjnego 2.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy szerszej współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. 2. Inicjowanie powstawania oraz wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet samorządu źródeł finansowania. 3. Zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych; samoorganizowania się, samopomocy oraz tworzenia organizacji działających na rzecz społeczności lokalnej. 4. Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych. 5. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.
<p>Czas realizacji</p>	<p>Lata 2017-2021.</p>
<p>Realizatorzy</p>	<p>Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy.</p>
<p>Partnerzy w realizacji</p>	<p>Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.</p>
<p>Źródła finansowania</p>	<p>Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.</p>
<p>Prognoza zmian</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ większe kompetencje kadr pomocy społecznej, ▪ wyższa jakość świadczonych usług, ▪ zwiększenie aktywności mieszkańców, ▪ zwielokrotnienie inicjatyw społecznych, ▪ różnorodność form i lepsza efektywność współpracy z sektorem pozarządowym.

IV. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kościelec na lata 2017-2021 będzie realizowana w szczególności poprzez następujące programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Gminny Program Wspierania Rodziny,
- Program współpracy Gminy Kościelec z organizacjami pozarządowymi oraz innymi uprawnionymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Skuteczność wdrożenia dokumentu będzie również zależała od środków finansowych – posiadanych i pozyskanych przez samorząd gminy lub inne podmioty uczestniczące w realizacji strategii – na opracowanie i realizację innych programów oraz projektów (poniżej zaprezentowano propozycje projektów przygotowanych w trakcie prac nad strategią przez przedstawicieli instytucji funkcjonujących w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców), które będą zgodne z przyjętymi w dokumencie kierunkami działań.

Programy i projekty powinny cechować efektywność, skuteczność i celowość. Mogą być one przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę i, w zależności od charakteru, realizowane w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych.

Projekt 1.

nazwa projektu	Plac Zabaw w Trzęśniewie Małym
wnioskodawca projektu	Eugenia Langiewicz – mieszkanka Trzęśniewa Małego.
cele projektu	Podniesienie jakości życia mieszkańców poprzez budowę obiektu rekreacyjnego na świeżym powietrzu – placu zabaw dla dzieci z elementami urządzeń gimnastycznych dla dorosłych.
beneficjenci projektu	Mieszkańcy Trzęśniewa Małego.

Projekt 2.

nazwa projektu	„Razem mądrzej i przyjemniej” – świetlica środowiskowa
wnioskodawca projektu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelcu.
partnerzy w realizacji projektu	Zespół Szkół w Kościelcu.
cele projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uruchomienie świetlicy środowiskowej dla dzieci z terenu gminy, ▪ organizacja ciekawych form spędzania czasu wolnego, ▪ pomoc dzieciom w stworzeniu bezpiecznego środowiska.
beneficjenci projektu	Dzieci z terenu gminy Kościelec.

Projekt 3.

nazwa projektu	Bezpieczne przejście dla pieszych przy pałacu w Kościelcu (ul. Długa)
wnioskodawca projektu	Zespół Szkół Plastycznych w Kole.
partnerzy w realizacji projektu	Rada Rodziców Liceum Plastycznego przy Zespole Szkół Plastycznych w Kole.
cele projektu	Zapewnienie bezpiecznego przejścia dla pieszych poprzez złożenie wniosku do zarządcy drogi o ustawienie znaku informującego o szkole i przechodzących uczniach, namalowanie pasów oraz ustawienie barierek oddzielających pobocze od ulicy
beneficjenci projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uczniowie szkoły, ▪ użytkownicy drogi, ▪ mieszkańcy Kościelca.

Projekt 4.

nazwa projektu	Bezpieczne przejście dla pieszych na DK92 – sygnalizacja świetlna
wnioskodawca projektu	Zespół Szkół Plastycznych w Kole.
partnerzy w realizacji projektu	Rada Rodziców Liceum Plastycznego przy Zespole Szkół Plastycznych w Kole
cele projektu	Zapewnienie bezpiecznego przejścia dla pieszych poprzez złożenie wniosku do zarządcy drogi o zamontowanie sygnalizacji świetlnej uruchamianej przez pieszych na przejściu przy skrzyżowaniu z drogą nr 470 do Turku.
beneficjenci projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uczniowie dojeżdżający do szkoły autobusami i wysiadający przy DK 92 lub przy ul. Długiej, przechodzący przez DK 92 do Zespołu Szkół Plastycznych, Zespołu Szkół Rolniczych i internatu szkolnego, ▪ mieszkańcy Kościelca.

Projekt 5.

nazwa projektu	Razem przeciwko wykluczeniu
wnioskodawca projektu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelcu.
partnerzy w realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kole, ▪ Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodawie.
cele projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrost aktywności społeczno-zawodowej oraz szans na zatrudnienie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczonych społecznie, ▪ rozwój kompetencji społecznych i życiowych, ▪ zwiększenie umiejętności poruszania się po rynku pracy i aktywnego poszukiwania pracy, ▪ zdobycie nowych kwalifikacji i umiejętności zawodowych poprzez realizację kursów zawodowych, ▪ uzyskanie zatrudnienia.
beneficjenci projektu	Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej lub kwalifikujące się do objęcia ww. wsparciem zamieszkujące na terenie gmin: Kościelec, Koło i Kłodawa.

Zaprojektowane zgodnie z zapisami strategicznymi przedsięwzięcia mogą być dofinansowywane m.in. ze środków programów resortowych (np. w ramach otwartych konkursów ofert). Wśród obecnie obowiązujących należy wymienić:

- Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej – asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej,
- Program „Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu – nowy wymiar 2020”,
- Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020,
- Program Wieloletni „Senior-WIGOR” na lata 2015-2020,
- Program wspierający powrót osób bezdomnych do społeczności,
- Program „Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi”.

V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

Zgodnie z art. 110, pkt. 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kościelec na lata 2017-2021 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelcu. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych. Poniższa tabela przedstawia ramy finansowe strategii, które obejmują szacunkową wielkość wydatków planowanych w budżecie gminy na jej realizację w kolejnych latach.

Tabela 15. Ramy finansowe strategii w latach 2017-2021*

2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
4.158.000 zł	4.282.000 zł	4.410.000 zł	4.542.000 zł	4.678.000 zł

*środki finansowe planowane w budżecie gminy na realizację strategii.

Źródło danych: Urząd Gminy Kościelec.

Środki finansowe na realizację zapisów strategii będą ujmowane corocznie w uchwale budżetowej Rady Gminy.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych, polegające na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji.

Gromadzone dane z jednej strony pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych działań zmierza w słusznym kierunku, z drugiej natomiast umożliwią ustalenie rzeczywistych rezultatów ich wdrożenia – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

W celu skutecznego i sprawnego monitoringu i ewaluacji zapisów strategicznych, Wójta Gminy może powołać zespół zadaniowy, w skład którego wejdą przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Do oceny stopnia wdrożenia strategii zostaną wykorzystane przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji.

Przygotowany zestaw wskaźników monitoringowych ma charakter otwarty, co oznacza, że w trakcie wdrażania strategii, może być on zmodyfikowany, w tym poszerzony o nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji zapisów strategicznych.

Cel strategiczny 1.:

- liczba nowych inwestorów,
- liczba podmiotów gospodarczych,
- liczba gospodarstw agroturystycznych,
- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba osób bezrobotnych, ubogich i bezdomnych objętych pracą socjalną,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia, ubóstwa i bezdomności,
- liczba osób i rodzin objętych wsparciem w postaci świadczeń pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz w formie dodatków mieszkaniowych i dodatku energetycznego,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba opracowanych indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie,
- liczba nowych mieszkań komunalnych i socjalnych,
- liczba programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym,
- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,

- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba seniorów i osób niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- liczba osób korzystających z klubu seniora,
- liczba obiektów, w których zlikwidowano bariery,
- liczba nowo utworzonych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- liczba osób objętych usługami rehabilitacyjnymi, w tym liczba osób korzystających z warsztatów terapii zajęciowej,
- liczba klas integracyjnych oraz liczba dzieci do nich uczęszczających,
- liczba osób z gminy korzystających z ośrodków wsparcia dziennego poza gminą,
- liczba osób z gminy objętych całodobową opieką w domach pomocy społecznej,
- liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze i niepełnosprawne.

Cel strategiczny 2.:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych oraz w formie dodatków mieszkaniowych i energetycznego,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba grup wsparcia oraz liczba osób objętych w ich ramach pomocą,
- liczba dzieci objętych opieką przedszkolną,
- liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób objętych w ich ramach opieką,
- liczba opracowywanych i realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,

- liczba osób objętych pomocą w ramach punktu konsultacyjnego,
- liczba grup samopomocowych oraz liczba osób objętych w ich ramach wsparciem,
- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia,
- liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych,
- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,
- liczba opracowanych i realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze.

Cel strategiczny 3.:

- liczba pracowników GOPS-u, w tym liczba pracowników socjalnych,
- liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem,
- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych,
- liczba wolontariuszy.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2013-2015.....	22
Tabela 2. Placówki oświatowe w gminie.....	31
Tabela 3. Placówki kulturalne w gminie.....	34
Tabela 4. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie w 2015 roku	34
Tabela 5. Zakłady opieki zdrowotnej, prywatne praktyki lekarskie i apteki w gminie	35
Tabela 6. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych..	42
Tabela 7. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.....	45
Tabela 8. Kadra GOPS-u i jej kwalifikacje w 2015 roku.....	51
Tabela 9. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2013-2015.....	52
Tabela 10. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2013-2015.....	56
Tabela 11. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2013-2015	60
Tabela 12. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2013-2015	61
Tabela 13. Instytucje wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy	62
Tabela 14. Organizacje pozarządowe w gminie	64
Tabela 15. Ramy finansowe strategii w latach 2017-2021*	104

Wykresy:

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2013-2015	18
Wykresy 3-4. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2013-2015	19
Wykres 5. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2013-2015 według typu i kierunku migracji.....	20
Wykres 6. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2013-2015	21
Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha) w gminie.....	23

Wykres 8. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2013-2015.....	25
Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2015 roku	25
Wykres 10. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2013-2015*	27
Wykres 11. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2013-2015	27
Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie kolskim, w województwie wielkopolskim i w kraju w latach 2013-2015 (w %)	28
Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2015 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia	29
Wykres 17. Schorzenia najczęściej stwierdzane u dzieci i młodzieży w 2015 roku	37
Wykres 18. Schorzenia najczęściej stwierdzane u osób dorosłych w 2015 roku	37
Wykres 19. Opieka profilaktyczna nad matką i dzieckiem w 2015 roku	37
Wykres 20. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku.....	39
Wykres 21. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku	39
Wykres 22. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku	40
Wykres 23. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku	40
Wykres 24. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez MZOON w Koninie do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2013-2015	41
Wykres 25. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2013-2015	43
Wykres 26. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2013-2015	44
Wykres 27. Przesłpstwa popełnione w gminie w 2015 roku	49
Wykres 28. Osoby w gminie, którym w latach 2013-2015 udzielono pomocy i wsparcia	54
Wykres 29. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2013-2015 przyznano świadczenie..	54
Wykres 30. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2013-2015 przyznano świadczenie pieniężne	54
Wykres 31. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2013-2015 przyznano świadczenie niepieniężne	54

Wykres 32. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2013-2015 (liczba osób w rodzinach)	55
Wykres 33. Warunki życia w gminie	68
Wykres 34. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy.....	69
Wykres 35. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie	70
Wykres 36. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?	71
Wykres 37. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?	71
Wykres 38. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?	72
Wykres 39. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?	72
Wykres 40. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?.....	73
Wykres 41. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?.....	73
Wykres 42. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie	74
Wykres 43. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?	74
Wykres 44. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?.....	75
Wykres 45. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy	76
Wykres 46. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?.....	76
Wykres 47. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie	77
Wykres 48. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?	77
Wykres 49. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy.....	78
Wykres 50. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?	78
Wykres 51. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy ...	79
Wykres 52. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?	79
Wykres 53. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?	80

Wykres 54. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie	80
Wykres 55. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?	81